

Sveriges nationella reformprogram 2024

Redovisning av det nationella genomförandet av
europeiska planeringsterminen

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Förhållandet till återhämtningsplanen.....	3
1.2	Sammanfattning av Sveriges återhämtningsplan	4
2	Initiativ och åtgärder för att möta ekonomiska utmaningar identifierade inom den europeiska planeringsterminen 2019–2023	7
2.1	Landspecifika rekommendationer till Sverige	8
2.1.1	Bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning	8
2.1.2	Kompensatoriska insatser inom utbildning.....	10
2.1.3	Ytterligare minskat beroende av fossila bränslen	12
2.1.4	Utfasning av stöd på grund av hög inflation och höga energipriser	13
2.1.5	Motståndskraft och rättvisa i den gröna och digitala omställningen	14
2.2	De nationella målen på det sociala området.....	15
2.2.1	Sysselsättning.....	15
2.2.2	Utbildning.....	17
2.2.3	Fattigdom och social utestängning.....	19
3	Framsteg mot FN:s globala mål för hållbar utveckling.....	23
4	EU-fonder	25
5	Institutionella frågor och deltagande av berörda parter	27
5.1	Institutionella frågor.....	27
5.2	Överläggningar med arbetsmarknadens parter.....	27
5.3	Lokal och regional förankring	27
5.4	Samråd med intresseorganisationer och civila samhällets organisationer... 28	
	Bilaga 1 Utdrag ur Sveriges rapportering om de landsspecifika rekommendationerna, utdrag från CeSaR	29
	Bilaga 2 Utdrag ur Sveriges rapportering om de landsspecifika rekommendationerna, utdrag från Fenix	108
	Bilaga 3 Rapportering om implementeringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter: beskrivning av huvudsakliga åtgärder och deras beräknade påverkan	114
	Bilaga 4 Rapportering om de globala målen för hållbar utveckling: beskrivning av huvudsakliga framåtsiktande åtgärder och deras beräknade påverkan	131
	Bilaga 5 Externa underlag till Sveriges nationella reformprogram	155
1	Bidrag från arbetsmarknadens parter	155
1.1	Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).....	155
1.2	Svenskt Näringsliv – företagsamhetens röst i Sverige	159
2	Bidrag från organisationer i det civila samhället.....	161
2.1	Sveriges förenade studentkårer.....	161
2.2	Folkbildningsrådet.....	162
2.3	Funktionsrätt Sverige	162
2.4	Hyresgästföreningen	164
2.5	SISU Idrottsutbildarna.....	166
2.6	Skooppi.....	166

1 Inledning

Medlemsstaterna ska i april varje år till kommissionen överlämna det Nationella reformprogrammet. Programmet ger, för Sveriges del, en översiktlig bild av regeringens samlade politik för att adressera de landsspecifika rekommendationerna som Sverige fått inom ramen för den europeiska planeringsterminen mellan 2019–2023. Åtgärderna som redovisas är både sådana som genomförs inom och utanför Sveriges återhämtningsplan. Det Nationella reformprogrammet återspeglar även Sveriges genomförande av de nationella målen på det sociala området och framsteg mot FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Sveriges Nationella reformprogram 2024 baseras främst på åtgärder och reformambitioner i budgetpropositionen för 2024 och 2024 års ekonomiska vårproposition respektive Vårändringsbudget för 2024. De insatser och åtgärder som det hänvisas till i avsnitt 2 avser sådana som regeringen har vidtagit och avser att vidta på områden som kommissionen och rådet inom den europeiska planeringsterminen 2019–2023 har bedömt utgöra huvudsakliga ekonomiska utmaningar för svensk ekonomi.

1.1 Förhållandet till återhämtningsplanen

Vid Europeiska rådet i juli 2020 träffades en överenskommelse mellan Europeiska unionens stats- och regeringschefer om att inrätta en facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). Den ska finansiera reformer och investeringar i syfte att stödja medlemsstaterna som påverkats negativt med anledning av covid-19. Överenskommelsen är en del i uppgörelsen om unionens långtidsbudget. Faciliteten är en del av återhämtningsinstrumentet Next Generation EU (NGEU). Av NGEU:s totala omslutning om 750 miljarder euro anslås knappt 673 miljarder euro (lån och bidrag i 2018 års priser) till att finansiera RRF. Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF-förordningen) trädde i kraft den 19 februari 2021.

Syftet med RRF är att stödja medlemsstaterna i sina genomföranden av reformer och investeringar inom prioriterade områden; områden som har identifierats inom unionens ekonomiskpolitiska samarbetsprocesser och som främjar medlemsstatens tillväxtpotential, sysselsättningskapande förmåga och ekonomiska och sociala motståndskraft och som bidrar till den gröna och digitala omställningen. Faciliteten ska även bidra till att modernisera EU:s ekonomier och till att stärka en hållbar återhämtning i unionen i linje med unionens prioriteringar. Medlemsstaterna ansöker om medel från RRF genom att lämna in nationella återhämtningsplaner till Europeiska kommissionen som lämnar förslag till genomförandebeslut som rådet tar ställning till.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har drabbat EU:s ekonomi och samhälle hårt. I mars 2022 enades Europeiska unionens stats- och regeringschefer om att fasa ut EU:s beroende av import av gas, olja och kol från Ryssland. Kommissionen lade som förslag fram Repower EU-planen den 18 maj 2022 som ska stärka EU:s motståndskraft i energisystemet och stödja omställningen till ren energi och genomförs inom ramen för RRF. Den 1 mars 2023 trädde Europaparlamentet och rådets förordning om ändring av RRF-förordningen i kraft¹, vad gäller Repower EU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens. Den möjliggör för medlemsstaterna att ansöka om ytterligare medel för åtgärder som påskyndar den gröna omställningen och

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG.

minskar beroendet av ryska fossila bränslen. Medlemsstaterna ansöker om medel genom att till sina befintliga återhämtningsplaner lägga till ett Repower EU-kapitel med en redogörelse för de åtgärder som finansiellt stöd söks för. Finansieringen utgörs av tillgängliga lån inom ramen för RRF (ca 225 miljarder euro), icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd (20 miljarder euro) och frivilliga överföringar från brexitjusteringsreserven (ca 5,4 miljarder euro). Under 2023 justerade majoriteten av EU:s medlemsstater sina återhämtningsplaner genom att bl.a. lämna in ett Repower EU-kapitel.

I avsnitt 1.2 redogörs för de åtgärder inom Sveriges återhämtningsplan som bemöter de landsspecifika rekommendationerna. De åtgärder som ingår i återhämtningsplanen utgör endast en begränsad del av Sveriges mycket omfattande åtgärder för att bl.a. hantera konsekvenserna av pandemin, stärka motståndskraften i det svenska samhället och främja en grön återhämtning.

1.2 Sammanfattning av Sveriges återhämtningsplan

Europeiska unionens råd antog genomförandebeslutet för Sveriges återhämtningsplan den 4 maj 2022. Den 24 augusti 2023 lämnade Sverige in en ändrad återhämtningsplan som rådet godkände den 9 november 2023. Återhämtningsplanen utökades då med ett Repower EU-kapitel och vissa ändringar gjordes för att beakta det uppdaterade högsta icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet från RRF.

Återhämtningsplanen består av 14 investeringar och 16 reformer (se tabell 1 nedan). Åtgärderna är fördelade på följande fokusområden:

- Grön återhämtning
- Utbildning och omställning
- Utbyggnad av bredband och digitalisering av offentlig förvaltning
- Bättre förutsättningar för att möta den demografiska utmaningen och säkerställa integriteten i det finansiella systemet
- Investeringar för tillväxt och bostadsbyggande
- Repower EU-kapitel.

Det totala ekonomiska stödet från RRF som är tillgängligt för Sverige är 3,45 miljarder euro, varav 198 miljoner euro är Sveriges tilldelning från Repower EU och 66 miljoner euro en överföring från brexitjusteringsreserven. Sverige söker stöd för hela det beloppet. I tabell 1 länkas åtgärderna ihop med Sveriges landsspecifika rekommendationer 2019–2023. Sverige rapporterar även halvårsvis in framsteg i genomförandet av åtgärderna i planen och prognos för påföljande år i kommissionens rapporteringsverktyg Fenix. Även där kopplas åtgärderna till Sveriges landsspecifika rekommendationer 2019–2023. Sveriges senaste framstegsrapportering in till Fenix finns i bilaga 2. I avsnitt 2.1 redogörs mer i detalj för ett urval av åtgärderna.

Tabell 1 Åtgärder i Sveriges återhämtningsplan och koppling till landsspecifika rekommendationer

Åtgärd	Landsspecifik rekommendation
Klimatklivet	2020:2; 2022:4; 2023:4
Industriklivet	2020:2; 2022:4; 2023:4
Stöd till energieffektivisering av flerbostadshus ¹	2020:2; 2022:4; 2023:4
Järnvägssatsning	2019:2; 2020:2; 2022:4; 2023:4
Skydd av värdefull natur	2020:2
Slopad nedsättning av energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin, jord-, skogs- och vattenbruk	2020:2; 2022:4; 2023:4
Justerad beräkning av bilförmån	2020:2; 2022:4; 2023:4
Förändring av reduktionsplikten	2020:2; 2022:4; 2023:4
Fler platser i regionalt yrkesvux	2019:2; 2020:1; 2020:2; 2022:3; 2023:3
Ersättningsnivån höjs för yrkesutbildningar i kombination med sfi och sva	2019:2; 2020:2; 2022:3; 2023:3
Fler platser i yrkeshögskolan	2019:2; 2020:2; 2022:3; 2023:3
Resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor	2019:2; 2020:2
Förändrad arbetsrätt och ökade möjligheter till omställning	2019:2; 2020:2
Äldreomsorgslyftet	2019:2; 2020:1; 2020:2; 2022:3; 2023:3
Skyddad titel för undersköterskor	2020:1
Säkerställande av ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av återhämtningsplanen	
Förlängt arbetsliv – justerade åldersgränser i socialförsäkrings- och skattesystemen	2020:1
Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (dir. 2019:80)	2019:3; 2020:3
Ett nytt konto- och värdefackssystem	2019:3; 2020:3
Förvaltningsgemensam digital infrastruktur	
Bredbandsutbyggnad	
Investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande*	2019:1; 2020:2; 2022:1; 2023:1; 2023:4
Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning	2019:1; 2022:1; 2023:1
Ett förenklat och effektivt regelverk för bland annat bygglov (dir. 2020:4)	2019:1; 2022:1; 2023:1
Bättre förutsättningar för bostadsbyggandet (LRR)	2019:1; 2022:1; 2023:1
Höjt tak för uppskov med beskattning av kapitalvinst vid avyttring av privatbostad	2019:1
Avskaffad ränta på uppskovsbelopp	2019:1
Snabba upp tillståndsförfarandet för elnätsbyggnation	2022:4; 2023:4

¹ Ingår även som investeringar i Repower EU-kapitlet.

2 Initiativ och åtgärder för att möta ekonomiska utmaningar identifierade inom den europeiska planeringsterminen 2019–2023

I detta avsnitt redogörs övergripande för de initiativ och åtgärder som regeringen har vidtagit och avser att vidta på områden som kommissionen och rådet inom den europeiska planeringsterminen 2019–2023 har bedömt utgöra huvudsakliga ekonomiska utmaningar för svensk ekonomi. Initiativ och åtgärder som bemöter landsspecifika rekommendationer som rapporterades in till kommissionen i mars 2024 finns i bilaga 1. I avsnittet redogörs även för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, i synnerhet målen på det sociala området till 2030, se avsnitt 2.2.

I rådets beslut som togs den 12 juli 2023, rekommenderas Sverige att under 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet under 2023 och 2024. Om nya ökning av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att dessa är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar.

Upprätthålla sunda offentliga finanser under 2024 och samtidigt bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från RRF och andra EU-fonder, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att genomföra investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt och bevara en sund offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Minska riskerna kopplade till hushållens höga skuldsättning och obalanserna på bostadsmarknaden genom att minska ränteavdragen för bolån och/eller genom att höja fastighetsskatten, samtidigt som man inrättar lämpliga verktyg för bättre utvärdering och mer riktade åtgärder. Stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna, särskilt genom att avlägsna strukturella hinder för byggandet och genom att säkerställa tillgången till byggbar mark. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bl.a. genom reformer av hyresmarknaden.

2. Fortsätta med ett stabilt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen och snabbt slutföra Repower EU-kapitlet i syfte att omgående inleda genomförandet. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.

3. Förbättra utbildningsresultaten för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund genom att säkerställa lika möjligheter till tillträde till skolsystemet och åtgärda bristen på kvalificerade lärare. Utveckla mindre gynnade gruppers färdigheter, särskilt vad gäller personer med migrantbakgrund, genom att anpassa resurser och metoder efter deras behov, med målet att bidra till deras integration på arbetsmarknaden.
4. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, bl.a. genom att bygga ut och uppgradera energiöverföringsnäten, genomföra reformer för att förenkla och snabba upp administrativa förfaranden och tillståndsförfaranden, förbättra energieffektiviteten och intensifiera de politiska insatserna i syfte att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och kompetenser som krävs för den gröna omställningen.

Regeringen välkomnar de granskningar som görs inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Det arbete som sker inom den europeiska planeringsterminen ser regeringen som ett sätt att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och att uppfylla de mål som medlemsstaterna gemensamt kommit överens om. Granskningar som är väl underbyggda, behandlar medlemsstaterna likvärdigt och tar hänsyn till landsspecifika förhållanden är en viktig del av den europeiska planeringsterminen och därmed den ekonomiskpolitiska samordningen på EU-nivå.

2.1 Landspecifika rekommendationer till Sverige

2.1.1 Bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning

Bostadspriserna har trendmässigt ökat under en lång tid. Till följd av högre räntor föll dock priserna under 2022 och 2023. Hushållens skuldsättning utgörs till största delen av bostadslån och skuldsättningen som andel av disponibel inkomst har också ökat under en lång tid. Även om skuldsättningen dämpats de senaste två åren är svenska hushåll relativt högt skuldsatta i en internationell jämförelse.

Hushållens skuldsättning

Vad gäller åtgärder för att minska riskerna kopplade till hushållens höga skuldsättning har en rad åtgärder (makrotillsynsåtgärder) vidtagits för att stärka hushållens och det finansiella systemets motståndskraft. Det handlar dels om åtgärder för att säkerställa att bankerna håller kapital som täcker riskerna i utlåningen, exempelvis riskviktsgolvet för bolån som Finansinspektionen införde 2013 och därefter stegvis justerat. Det handlar dels om s.k. låntagarbaserade åtgärder, så som bolånetaket som infördes 2010, amorteringskravet som infördes 2016, och det förstärkta amorteringskravet som infördes 2018. Regeringen gav den 13 april 2023 en kommitté i uppdrag att se över låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder (dir. 2023:53). Kommittén ska huvudsakligen analysera vilka makroekonomiska risker som är förenade med hushållens skuldsättning och hur låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder kan motverka makroekonomiska risker. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 oktober 2024.

Regeringen delar kommissionens bedömning att utformningen av skattesystemet kan påverka hushållens skuldsättning. Det är dock viktigt att upprätthålla stabila och förutsägbara regler för så viktiga beslut som köp av bostäder. Behovet av åtgärder på området måste ses långsiktigt och hanteras varsamt. Detta gäller särskilt frågan om ränteavdrag för bostadslån i en tid när räntorna stigit snabbt under kort tid.

Bostadsmarknadsåtgärder

När det kommer till bostadsmarknadsåtgärder har flertalet utredningar påbörjats och genomförts. En särskild utredning har exempelvis lämnat förslag för att underlätta för hushåll som ska köpa bostad för första gången (förstagångsköpare). Syftet var att underlätta för dessa att komma in på den ägda bostadsmarknaden. Utredningen redovisades i mars 2022. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen behandlas inom Regeringskansliet. En utredning har även getts i uppdrag att bl.a. föreslå en ny modell för hyrköpsbostäder ("hyrköp"). En särskild utredare ska vidare föreslå hur reglerna om privatpersoners uthyrning av bostäder kan ändras för att underlätta sådan uthyrning. Utredaren ska också se över reglerna om ändring av presumtionshyror. Syftet är att främja ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet och att säkerställa ett väl fungerande presumtionshyressystem som ger goda förutsättningar för nyproduktion av bostäder. Uppdraget i den del som avser att se över reglerna om presumtionshyra ska redovisas senast den 2 september 2024. De övriga delarna i uppdraget ska redovisas i mars 2025.

Boverket ska även ta fram förslag till lättnader i byggkraven för studentbostäder. Syftet är att undersöka möjligheterna att väsentligt sänka kostnaderna vid byggande av studentbostäder och möjliggöra ett ökat och mer differentierat utbud av dessa på kort och lång sikt. Uppdraget ska redovisas senast den 20 april 2024.

Regeringen tillsatte även den 24 april 2023 en kommitté för högre produktivitetstillväxt. Kommittén ska analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxten och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn. I uppdraget ingår bl.a. att analysera behovet av reformer för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet, bl.a. inom området bostadsmarknad.

Markfrågor

Vad gäller markrelaterade åtgärder ska en utredning undersöka frågan om koordinatbestämda fastighetsgränser (dir. 2023:159). Syftet är att genom förbättrad tillgång till korrekt digital information om fastighetsgränser stärka rättssäkerheten och öka effektiviteten i fastighetsbildning, exploatering och annan verksamhet kopplad till fastigheter. En mer effektiv handläggning av fastighetsbildningsärenden skulle kunna leda till kortare handläggningstid och minskade kostnader för fastighetsägarna. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2025.

Regeringen har även gett Lantmäteriet i uppdrag att ta fram ett förslag till en färdplan för att fortsatt digitalisera samhällsbyggnadsprocessen. Förslaget ska beskriva hur arbetet för en enhetlig och obruten digital samhällsbyggnadsprocess kan bedrivas. Samhällsbyggnadsprocessen utgörs av olika delprocesser och en ökad digitalisering skulle skapa betydande effektivitetsvinster i form av t.ex. automatiserade myndighetsbeslut. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2024.

Regeringen har vidare gett flera myndigheter i uppdrag att göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintresse, där översynen syftade till en kraftig minskning av såväl antalet riksintresseanspråk som den samlade areella utbredningen av dessa områden. Regeringen har vidare gett länsstyrelserna i uppdrag att identifiera områden av riksintresse för naturvården och kulturmiljövården som behöver aktualitetsprövas, där utgångspunkten för uppdraget har varit att minska målkonflikterna mellan riksintressen och bostadsbyggande och att frigöra mer mark för planering och byggande. Uppdraget slutredovisades den 28 december 2021. Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket fick därefter i sina regleringsbrev för 2022 i uppdrag att ompröva de riksintressen för kulturmiljövården och naturvården

som länsstyrelserna har identifierat som områden av riksintressen med brister avseende aktualitet eller utbredning. Uppdragen redovisades i januari respektive juni 2023 och resulterade i ett antal omprövningar. Exempelvis framgår av Riksantikvarie-ämbetets rapport att 11 anspråk avstås, 71 anspråk revideras när det gäller motivering, fysiska uttryck eller geografisk utbredning och ca 270 anspråk behålls i befintligt skick.

Regeringen beslutade i december 2023 om förordningen (2023:903) om stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder. Enligt denna kan kommuner söka stöd (planeringsstimulans) för antagna detaljplaner som möjliggör antingen nya bostäder i småhus eller nya bostäder genom omvandling av lokaler. Syftet med stöden är att öka tillgången på planlagd mark för dessa ändamål. Förordningen träder i kraft den 2 april 2024 då stödet blir sökbart.

2.1.2 Kompensatoriska insatser inom utbildning

Regeringen genomför en rad olika kompensatoriska insatser för att möta elevers olika behov och förutsättningar. För att öka likvärdigheten och stärka kunskapsutvecklingen i svensk skola har regeringen tillfälligt förstärkt det s.k. Kunskapsbidraget (tidigare Likvärdighetsbidraget) fram t.o.m. 2026. Statsbidraget uppgår från 2024 till närmare 7,5 miljarder kronor. Statsbidraget betalas ut till kommunala och enskilda huvudmän för förskoleklass och grundskola och kan t.ex. användas för att sätta in tidiga stödinsatser, fler särskilda undervisningsgrupper och anställa fler speciallärare.

Regeringen har även tillfälligt förstärkt statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar. Medlen kan användas utifrån de lokala behoven, t.ex. för att minska personalomsättningen eller anställa fler lärare och annan personal som kan avlasta lärarna.

En annan viktig fråga för elevers lärande är tillgången till stöd i form av speciallärare och specialpedagoger. Regeringen satsar därför på att öka tillgången till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper samt förstärka fortbildning av förskollärare och lärare (prop. 2022/23:1 utg.omr. 16 och prop. 2023/24:1 utg.omr. 16). Om fler elever ska kunna nå målen för utbildningen behöver elever få bättre möjlighet till stöd i undervisningen.

Dessutom ser regeringen behov av att skolan går tillbaka till grunderna med mindre skärmtid (framför allt för de yngre barnen och eleverna) och mer fokus på att läsa, skriva och räkna. Regeringen genomför därför flera insatser inom området. Dessa insatser består t.ex. i att regeringen infört statsbidrag för inköp av läromedel och kommer att vidta åtgärder för stärkta och bemannade skolbibliotek (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16). När det gäller förutsättningarna för att stärka läsning kan välutrustade skolbibliotek och kunniga skolbibliotekarier spela en viktig roll för att främja både läsintresset och läsförmågan. Trots det ser tillgången till bemannade skolbibliotek väldigt olika ut i landet. För att elever ska få tillgång till bemannade skolbibliotek beräknar regeringen att 216 miljoner kronor behöver avsättas år 2025 och därefter 433 miljoner kronor årligen (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16).

Regeringen har även i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16) gjort en satsning på kompetensutveckling för pedagogisk personal för att på så sätt stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.

I budgetpropositionen för 2024 har regeringen skjutit till ytterligare resurser till folkhögskolornas utbildningsutbud. För ytterligare resurser till folkhögskolornas utbildningsutbud ökas anslaget med 100 miljoner kronor 2024. Från och med 2025 beräknas anslaget öka med 100 miljoner kronor. Många folkhögskolor har en

ansträngd ekonomi och det generellt besvärliga ekonomiska läget drabbar dem hårt. Folkhögskolan som utbildningsform fyller en viktig funktion i det svenska utbildningssystemet för såväl individers möjligheter till utbildning som för samhällets behov av kompetensförsörjning. Viktiga målgrupper för folkhögskolan är t.ex. utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och personer med kort utbildning.

Personer som har uppehållstillstånd enligt det s.k. massflyktsdirektivet har som huvudregel inte rätt till vuxenutbildning i form av svenska för invandrare (sfi) eller annan utbildning inom komvux. Regeringen har 2023 dock gett kommunerna möjlighet att låta personer med sådant uppehållstillstånd delta i sfi eller svenska som andraspråk (prop. 2022/23:99 utg.omr. 16). Om vistelsen i Sverige blir långvarig blir det än viktigare att dessa personer kan försörja sig själva. En förutsättning är att personerna har de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden och kunskaper i svenska språket. Regeringen har tillfört 80 miljoner kronor för 2024 för ett statsbidrag sfi för tillfälligt skyddsbehövande från Ukraina (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16).

För att få fler akademiker att ställa om till läraryrket har det inletts en försöksverksamhet med en ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärar- eller ämneslärarexamen. I budgetpropositionen för 2024 satsade regeringen särskilda medel, 2,8 miljoner kronor, så att fler akademiker kan byta spår till lärare (prop. 2023/24:1 utg. omr. 16) och försöksverksamheten kan genomföras på fler lärosäten.

Insamlingsstiftelsen Teach for Sweden gör ett viktigt arbete för att rekrytera fler personer till lärarutbildningen och läraryrket. För att Teach for Sweden ska kunna fortsätta utveckla detta arbete och rekrytera och handleda fler har regeringen satsat 3 miljoner kronor i permanenta medel (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16), vilket innebär att totalt 15 miljoner kronor beräknas årligen för Teach for Sweden 2023–2025.

Som en del av en större satsning på ingenjörer tillförde regeringen 100 miljoner kronor till flera universitet och högskolor som en kvalitetsatsning på området naturvetenskap och teknik (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16). Satsningen omfattar även lärarutbildningen för ämnesstudier inom naturvetenskap och teknik. Det görs i syfte att stärka kvaliteten i lärarutbildningen och säkerställa goda ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper för lärare inom naturvetenskap, matematik och teknik. Satsningen ger förutsättningar för fördjupade ämneskunskaper inom matematik, naturvetenskap och teknik för blivande lärare.

I juli 2023 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att utveckla lärar- och förskolläraryrket i syfte att höja utbildningarnas kvalitet och yrkenas status och attraktivitet (dir. 2023:111). Utredaren ska bl.a. föreslå hur antagningskraven till lärar- och förskolläraryrket kan höjas, föreslå åtgärder för hur ämneslärarutbildningen kan stärkas och hur vissa ämnen kan koncentreras till färre lärosäten i syfte att höja kvaliteten, föreslå hur utbildningsinnehållet kan reformeras med ökat fokus på ämneskunskap, kognitionsvetenskap och praktisk metodik och lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 29 november 2024.

Satsningen på övningsförskolor och övningsskolor utökades 2023 i syfte att stärka kvaliteten i förskolläraryrket och lärarstudenters verksamhetsförlagda utbildning. Övningsskolorna är en viktig satsning för att förbereda studenterna på deras kommande yrkesliv. För 2024 uppgår satsningen till drygt 88 miljoner kronor (prop. 2022/23:1, utg.omr. 16).

Delfinansieringen av World Skills Sweden fortsätter (prop. 2022/23:1, utg.omr. 16). Det är viktigt att World Skills Sweden fortsätter sina insatser bl.a. för att locka fler

yrkesverksamma kvinnor och män att bli yrkeslärare samt bidra till att fler unga väljer att läsa en yrkesutbildning. För 2024 uppgår satsningen till 15 miljoner kronor (Skolverkets regleringsbrev 2024).

Från och med december 2023 kan deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin med behov av både sfi och annan utbildning på främst grundläggande eller gymnasial nivå ges möjlighet att studera sfi under ett år och sedan fortsätta främst inom kommunal vuxenutbildning under ytterligare ett år med bibehållet aktivitetsstöd (förordning [2000:634] om arbetsmarknadspolitiska program). Genom att utöka möjligheten att studera i reguljär utbildning inklusive sfi kan fler arbetssökande ta del av utbildningar som är relevanta för att komma i arbete.

Regeringen har infört ändringar i förordningen (2022:807) om statlig ersättning för arbete i etableringsjobb som möjliggjort att anställningar med etableringsjobb kan komma på plats. Etableringsjobben syftar till att öka möjligheterna för nyanlända och långtidsarbetslösa att etablera sig på arbetsmarknaden. Enligt överenskommelsen mellan arbetsmarknadens parter ska arbetstagaren ges möjlighet att under som längst två år skaffa sig kunskaper och erfarenheter hos en arbetsgivare. Anställningen ska därefter i normalfallet leda till en tillsvidareanställning hos arbetsgivaren. Arbetstagaren ska ges möjlighet att delta i utbildning i svenska för invandrare (sfi) och annan kortare utbildning som arbetsgivare och arbetstagare kommer överens om.

Det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027 stödjer bl.a. insatser för individer som står långt från arbetsmarknaden och insatser för att stärka individens kompetens så att de kan få eller behålla ett arbete.

2.1.3 Ytterligare minskat beroende av fossila bränslen

Sverige står inför ett växande behov av el i hela samhället. En av regeringens främsta prioriteringar är därför att arbeta för att säkra ny planerbar och fossilfri elproduktion i Sverige. I första hand handlar det om att möjliggöra ny kärnkraft. Kärnkraften ska ha en avgörande roll både i att återupprätta en leveranssäker och trygg elförsörjning samt i att åstadkomma en effektiv klimatomställning. Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2023 (prop. 2022/23:99) beslutade riksdagen att ersätta målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040 med mål om 100 procent fossilfri elproduktion till 2040. Den nya politiken ska möjliggöra för att ny kärnkraft med total effekt om minst 2 500 MW ska kunna finnas på plats senast år 2035. Regeringen har även tillsatt en kärnkraftssamordnare som ska stödja arbetet med att ta bort hinder, underlätta och främja ny kärnkraft.

I december 2023 presenterade regeringen en klimatpolitisk handlingsplan som tydliggör inriktningen för regeringens klimatpolitik. Elektrifieringen av transporter och industriprocesser är nödvändiga för att fasa ut användningen av fossila bränslen. Sverige har därför infört ett åtgärds paket för omställningen till nollutsläppsfordon, vilket bl.a.innehåller en klimatpremie till lätta ellastbilar och tunga fordon och införandet av en skrotningspremie för fordon med förbränningsmotor, om skrotningen efterföljs av att köp eller leasing av en elbil. I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1) satsar regeringen stort på laddinfrastruktur, för lätta och tunga fordon. I vårändringsbudgeten 2024 satsar regeringen ytterligare medel för att bygga ut laddinfrastrukturen för att påskynda elektrifieringen av transportsektorn. Regeringen förlängde och utökade satsningar på laddinfrastruktur och stöd för produktion av biogas. På så sätt skapar regeringen förutsättningar för att elektrifierade vägtransporter snabbare ska kunna ersätta fossildrivna transporter. För den befintliga fordonsflottan och fordons typer där elektrifieringen inte kommit lika långt eller inte är möjlig spelar fossilfria drivmedel en avgörande roll. Regeringen fortsätter därför att

främja utveckling och produktion av nya fossilfria bränslen, för att fasa ut de fossila drivmedlen genom stöd från klimatklivet.

I budgetpropositionen för 2024 stärker och utvecklar regeringen också energiplanering som bidrar till klimatmålen, näringslivsutveckling och ett samhälle med ökad motståndskraft. Insatser ska ske på nationell, regional och lokal nivå.

2.1.4 Utfasning av stöd på grund av hög inflation och höga energipriser

Regeringen väljer i detta läge att bedriva en väl avvägd finanspolitik som bidrar till att få ner inflationen samtidigt som bördorna av de höga priserna fördelas jämnare.

År 2022 infördes flera åtgärder för att dämpa effekterna av höga energipriser för hushåll och företag: en tillfällig elpriskompensation till hushåll, tillfälligt utökad nedsättning av skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk samt en tillfällig nedsättning av energiskatten på bensin och diesel.

Under 2023 vidtog regeringen flera åtgärder för att stödja hushåll och företag med anledning av hög inflation och höga energipriser. Stöd till hushåll och företag gavs för att kompensera för höga elpriser under perioden oktober 2021 till september 2022. Stöden riktades till södra och mellersta Sverige där elpriserna var särskilt höga under nämnda period. Mot bakgrund av höga elpriser i hela Sverige under november och december 2022 gavs också ett stöd till hushåll i hela Sverige för dessa månader. Även ett gasprisstöd gavs till hushåll anslutna till det västsvenska gasnätet för att kompensera för höga gaspriser under perioden oktober 2021 till september 2022 samt november och december 2022. Samtliga stöd gavs för att lindra konsekvenserna av framtida elkostnader, men baserades på historisk elförbrukning, vilket innebär att elanvändare inte har incitament att avstå från energibesparing. Ett ytterligare stöd riktades till elintensiva företag och baserades på merkostnaden för el under hösten 2022. Åtgärderna finansierades direkt av flaskhalsintäkter.

Under 2023 sänktes energiskatten på bensin och diesel med 80 öre per liter, vilket stödjer både privatpersoner och företag. Dessutom förlängdes den tillfälliga utökade nedsättningen av skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk samtidigt som en förlängd och utökad möjlighet för företag att söka tillfälliga anstånd med vissa skatteinbetalningar infördes. Därutöver förstärktes reseavdraget den 1 januari 2023, bl.a. genom en höjning av avdragsbeloppet för arbetsresor med egen bil från 18,50 till 25 kronor per mil. Den 1 januari 2024 sänktes energiskatten på bensin med 1,31 kronor per liter och energiskatten på diesel sänkts med 341 kronor per kubikmeter, jämfört med de nivåer som annars skulle gällt med då gällande omräkningsregler. Samtidigt beslutades också att skatten på bensin sänkts ytterligare den 1 januari 2025. Den tillfälliga utökade nedsättningen av skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk förlängdes återigen under 2024. Utöver skatteförändringar har dessutom reduktionsplikten sänkts till sex procent för bensin och diesel 2024–2026 samt slopats för 2027–2030.

Det ekonomiska läget som har uppstått har bidragit till att många hushåll har fått kraftigt höjda levnadsomkostnader. För många hushåll är boendekostnaden den enskilt största utgiftsposten. Bostadsbidraget utgör en träffsäker förmån för att nå hushåll med svag ekonomi och för att ge ekonomiskt utsatta barnfamiljer extra resurser. Med anledning av de ökade levnadsomkostnaderna har ett tillfälligt tilläggsbidrag lämnats till barnfamiljer med bostadsbidrag från juli 2022. Åtgärden har förlängts i flera steg och gäller nu t.o.m. juni 2024. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2024 att det tillfälliga tilläggsbidraget ska förlängas t.o.m. den 31 december 2024. Sedan juli 2023 har tilläggsbidragets nivå höjts från 25 procent till

40 procent av det preliminära bostadsbidraget. Detta för att skydda barnfamiljer med svag ekonomi mot den senaste tidens kraftiga prisuppgångar.

2.1.5 Motståndskraft och rättvisa i den gröna och digitala omställningen

Klimatklivet är regeringens generella klimatinvesteringsstöd och ett av de viktigaste initiativen för klimatomställningen. Till och med den 2 januari 2024 har det inom ramen för Klimatklivet beviljats 5 194 ansökningar för totalt 13,3 miljarder kronor. Tillsammans förväntas de åtgärder som hittills har fått stöd inom Klimatklivet bidra med en årlig minskning av växthusgasutsläpp på 2,5 miljoner ton. Klimatklivet kan ges till åtgärder för direkta utsläppsminskningar på lokal och regional nivå i hela Sverige, och som stöd till laddbara fordon och till åtgärder som främjar fossilfria drivmedel. Klimatklivet bidrar på så vis bl.a. till att uppnå en snabbare elektrifiering av fordonsflottan. Delar av Klimatklivet ingår i Sveriges återhämtningsplan.

Riksdagen beslutade i december 2023 att anslaget skulle höjas med 800 miljoner kronor 2024, så att anslaget totalt uppgår till 4,95 miljarder kronor för 2024. För 2025 förstärktes anslaget med 2 miljarder kronor och 2,5 miljarder kronor 2026, jämfört med 2023 års beräknade nivåer för dessa år. Stödet förlängs även t.o.m. 2028.

Regeringen arbetar för att stödja projekt och investeringar som minskar utsläppen inom industrin. Redan 2018 lanserade regeringen Industriklivet i syfte att ge stöd till just sådana projekt. Inom Industriklivet är det också möjligt att få stöd för projekt som syftar till infångning, avskiljning och lagring av koldioxid. Det är även möjligt att få stöd för strategiskt viktiga insatser för industrins omställning. Strategiskt viktiga projekt är exempelvis investeringar som syftar till att skapa en fossilfri underjordsgruva genom en elektrisk fordonsflotta, återvinning och produktion av innovativa batterier och projekt för att etablera ett plastreturaffinaderi. Industriklivet beräknas ha potential att på lång sikt minska växthusgasutsläppen med ca 9 miljoner ton per år, samt åstadkomma ca 9 miljoner ton negativa utsläpp per år genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp. Delar av Industriklivet ingår i Sveriges återhämtningsplan.

För att ytterligare stärka och påskynda industrins klimatomställning förstärktes Industriklivet i budgetpropositionen för 2024. Genom att stärka Industriklivet med 100 miljoner kronor per år 2024 och 2025 kan svenska innovationer och lösningar utvecklas och exporteras, vilket bidrar till att minska utsläppen både i Sverige och globalt och påskynda omställningen.

Regeringen har även vidtagit flera åtgärder som syftar till att stärka digitalisering av samhället. Ett exempel är etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, som ingår i Sveriges återhämtningsplan, och den budgeterade satsningen på välfärdens digitala infrastruktur om 50 miljoner kronor årligen fram t.o.m. 2024 och 20 miljoner årligen fr.o.m. 2025. Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare och företag, en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Regeringen avsatte 84,6 miljoner kronor under 2023 i syfte att uppnå kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster. För 2024 beslutades att 71 miljoner kronor ska avsättas för samma ändamål.

För att stärka långsiktig konkurrenskraft och främja en snabb omställning till ett digitalt och hållbart samhälle deltar Sverige i s.k. viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI). Sverige deltar i två projekt, ett på batteriområdet och ett

inom vätagasområdet. Regeringen avsatte 125 miljoner kronor 2024 och 70 miljoner kronor per år för 2025–2027.

2.2 De nationella målen på det sociala området

I kommissionens handlingsplan för pelaren för sociala rättigheter föreslogs tre övergripande EU-mål på det sociala området som ska uppnås senast 2030 och som ska bidra till att vägleda nationell politik och nationella reformer. Stats- och regeringscheferna ställde sig bakom de övergripande målen vid det informella mötet i Porto i maj 2021, vilket sedan bekräftades av Europeiska rådet den 24–25 juni samma år. Målen är för områdena sysselsättning, utbildning och fattigdomsminskning eller social utestängning, och är i överensstämmelse med FN:s mål för hållbar utveckling. På EU-nivå har målet för sysselsättning formulerats som att minst 78 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år ska vara sysselsatta 2030. EU:s övergripande mål för utbildning är att minst 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år och det övergripande målet för fattigdom eller social utestängning är att minska antalet personer som lever i risk för fattigdom eller social utestängning med minst 15 miljoner (i förhållande till 2019 års nivå) innan 2030.

Medlemsstaterna uppmanades att fastställa nationella mål inom samma områden med hänsyn till deras respektive utgångslägen och nationella förutsättningar och i enlighet med deras nationella beslutsprocesser. Målen ska redovisas till kommissionen i de nationella reformprogram som överlämnas i slutet av april varje år. Sveriges nationella mål för att bidra till de övergripande EU-målen på det sociala området fastställdes i 2022 års ekonomiska vårproposition (prop. 2021/22:100).

Sveriges nationella mål ska vara ambitiösa, realistiska, konsistenta och förenliga med hållbar och inkluderande tillväxt samt sunda offentliga finanser. Det ska finnas en tydlig koppling till de övergripande europeiska målsättningarna. Det är viktigt att alla medlemsstater tar sitt ansvar för att bidra till att de övergripande målen uppnås men de medlemsstater som ligger längre ifrån målnivåerna bör bidra mer. De nationella målen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv.

2.2.1 Sysselsättning

Sveriges nationella mål för sysselsättning är att minst 82 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år ska vara sysselsatta 2030. Sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män ska minska väsentligt genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad, särskilt i gruppen utrikes födda kvinnor.

Målet om en sysselsättningsgrad (20–64 år) på minst 82 procent uppnåddes redan 2022 med en andel sysselsatta på 82,0 procent. År 2023 uppgick sysselsättningsgraden till 82,6 procent. Bland kvinnor var andelen sysselsatta 80,2 procent, motsvarande en ökning på 1,1 procentenheter, och bland män var andelen sysselsatta 84,9 procent, vilket var oförändrat jämfört med 2022. Sedan 2001 har skillnaden i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor varit 5,3 procent i genomsnitt. I en internationell jämförelse har Sverige en hög sysselsättningsgrad bland kvinnor.

År 2023 var sysselsättningsgraden (20–64 år) oförändrad bland inrikes födda men ökade bland utrikes födda med 2,5 procentenheter, jämfört med 2022. Ökningstakten var tydligt snabbare bland utrikes födda kvinnor på 3,8 procentenheter än bland utrikes födda män på 1,3 procentenheter och bland inrikes födda kvinnor på 0,3 procentenheter. Sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor var därmed 14,9 procentenheter lägre än bland inrikes födda kvinnor och 10,9 procentenheter lägre än bland utrikes födda män.

Alla som kan arbeta ska göra det. Regeringen fortsätter arbetet för att återupprätta arbetslinjen. Regeringen bedömer att det fortsatt finns utrymme för effektiviseringar inom arbetsmarknadspolitiken och avser prioritera kostnadseffektiva insatser som är arbetsplatsnära och som bidrar till en hög sökaktivitet och övergångar till reguljärt arbete. Arbetsförmedlingen har som mål att prioritera arbetet med personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa, särskilt personer som varit utan arbete i mer än två år.

För att uppnå en effektivare arbetsmarknadspolitik som leder till jobb behöver Arbetsförmedlingens förvaltningsmedel användas mer effektivt utifrån dess uppdrag när det gäller bl.a. bedömning och planering av stöd och insatser för arbetssökande, kontroll av de arbetslösas sökaktivitet och stöd i arbetsgivares rekryteringsarbete. För att möta en ökad arbetslöshet och stärka myndighetens kontrollarbete har medel tillförts Arbetsförmedlingen för 2024.

För att förbättra integrationen av utrikes födda är ökad sysselsättning avgörande. Utrikes föddas möjligheter att komma in och etablera sig på arbetsmarknaden behöver öka, det gäller särskilt utrikes födda kvinnor. Sveriges nya utgångspunkt är att integrationspolitiken ska vara kravbaserad och betona individens eget ansvar. Den som kommer till Sverige ska anstränga sig för att bli självförsörjande, lära sig svenska och bli en del av den svenska gemenskapen. Det ska också finnas möjligheter till stöd från samhällets sida. Detta stöd behöver utgå från tydliga förväntningar om högt deltagande och goda resultat i aktiviteter som leder till jobb och kunskaper i svenska språket.

Arbetsförmedlingen har under 2022 fått i uppdrag att i samverkan med bl.a. Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten och Migrationsverket ta fram en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Slutredovisning förväntas i mars 2026 (A2022/00809).

Vidare har regeringen en treårig överenskommelse (2023–2025) med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, om öppen förskola som verktyg för att öka utrikes födda kvinnors möjligheter till inträde på arbetsmarknaden.

Jämställdhetsmyndigheten har i april 2023 redovisat en kvalitativ studie om utrikes födda kvinnors situation vad gäller deras möjlighet att träda in på den svenska arbetsmarknaden. Syftet med studien har varit att fylla kunskapsluckor om utrikes födda kvinnors behov och situation, samt kartlägga aspekter som kan utgöra signifikanta hinder för deras arbetsmarknadsinträde.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak) ska redovisa hur ökat distansarbete efter covid-19 pandemin fortsatt påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 22 februari 2025.

Arbetsförmedlingen har fått ett fortsatt uppdrag att öka den geografiska och yrkesmässiga rörligheten bland arbetslösa. Den som är arbetslös måste vara beredd att flytta eller byta yrke för att få jobb. Arbetsförmedlingen har även fått i uppdrag att, med egen personal, lokalt och regionalt effektivt sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft. Personer som har varit utan arbete i mer än två år ska prioriteras, däribland utrikes födda kvinnor och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är över-representerade bland personer som fastnar i långtidsarbetslöshet. Att åstadkomma bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga på arbetsmarknaden är en viktig del av en mer effektiv arbetsmarknadspolitik. Anställningar hos Samhall AB, som är ett statligt bolag, fyller en

viktig funktion på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som inte bedöms kunna få arbete hos andra arbetsgivare och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser. Sedan Samhall AB ombildades till aktiebolag för drygt 30 år sedan har det skett förändringar i fråga om såväl bolagets verksamhet och förutsättningar som behoven hos och sammansättningen av de personer som kan vara aktuella för anställning hos Samhall. Regeringen har därför tillsatt en utredning för att göra en översyn av Samhalls verksamhet (dir. 2024:4).

Arbetsförmedlingen har också fått i uppdrag att ge personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga förbättrat stöd. Myndigheten ska bl.a. snabbare identifiera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos arbetssökande och öka antalet deltagare med lönebidrag samt anvisa personer med nedsatt arbetsförmåga som varit utan arbete länge till lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall.

150 miljoner kronor i statliga medel ska avsättas för att stärka kommunernas möjligheter att skapa sommarjobb för ungdomar. Regeringen har även infört regeländringar för att möjliggöra att anställningar med etableringsjobb, som ska underlätta företagens kompetensförsörjning, kan komma på plats. Se avsnitt 2.1.2 för ytterligare information om etableringsjobben, insatser inom jobb- och utvecklingsgarantin och insatser inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ 2021–2027.

Arbetslöshetsförsäkringen behöver bli mer ändamålsenlig och på ett bättre sätt bidra till omställning mellan arbeten vid arbetslöshet. Regeringen har därför beslutat om att en proposition om inkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring ska lämnas till riksdagen. Det föreslås att rätten till arbetslöshetsersättning ska baseras på inkomster och att den som ansöker om arbetslöshetsersättning ska uppfylla ett inkomstvillkor. Samma inkomster som har använts för att kvalificera sig för rätt till arbetslöshetsersättning föreslås användas vid beräkningen av ersättningens storlek. Beräkningen av arbetslöshetsersättningen föreslås göras per månad. Det föreslås också att arbetslöshetsersättning ska lämnas med olika ersättningsnivåer utifrån tiden som en sökande har varit medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa. Det föreslås även att arbetslöshetsersättningen ska trappas ner under tiden den sökande är arbetslös och att ersättningsperiodens längd ska differentieras utifrån sökandens arbetsmarknadsförankring. Den nya lagen och följdändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2025.

Propositionen En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring avseende lättnaderna i arbetsvillkoret, karensvillkoret och reglerna för företagare som överlämnades till riksdagen 2023 är beslutad, vilket innebär att lättnaderna ska gälla tills vidare (prop. 2022/23:85, 2022/23:213).

2.2.2 Utbildning

Sveriges nationella utbildningsmål är att minst 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år. Av de deltagande bör minst 40 procent vara män och minst 40 procent kvinnor.

Utbildning innefattar här både formell och informell utbildning. Formell utbildning avser organiserad utbildning inom ramen för det reguljära utbildningsväsendet. Informell utbildning avser såväl personalutbildning på arbetstid, arbetsmarknadsåtgärder och kortare kurser, seminarier och studiecirkel på fritiden. Det nationella målet är på samma nivå som EU-målet. Den senaste tillgängliga statistiken från Adult Education Survey är att 66,4 procent av vuxna personer i åldern 25 till 64 år deltagit i någon formell och/eller ickeformell utbildning.

Yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom den kommunala vuxenutbildningen (regionalt yrkesvux) har byggts ut kraftigt de senaste åren och nådde 2022, i spåren av pandemin, sin största omfattning någonsin. Ett omfattande statligt stöd till kommunerna är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Inte minst har satsningen på kombinationsutbildningar, som innebär att yrkesutbildning kombineras med svenska för invandrare eller svenska som andraspråk, möjliggjort att fler utrikes födda kan få en sammanhållen språk- och yrkesutbildning som leder till arbete. Av de utrikes födda som 2021 läste kombinationsutbildningar utgjorde kvinnor 61 procent och män 39 procent. Regeringen bedömer att det fortsatt finns en hög efterfrågan på gymnasial yrkesutbildning för vuxna och satsningar fortsätter därför på yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux). Anslaget ökas med 905 miljoner kronor för 2024 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 16).

Yrkeshögskolan har en viktig roll när det gäller att möta de fortsatt stora kompetensbehoven i hela Sverige, möjliggöra omställning och främja matchningen på arbetsmarknaden. Regeringen bedömer att det fortsatt finns en hög efterfrågan på yrkeshögskoleutbildning. Anslaget ökas därför med 236 147 000 kronor för 2024. För samma ändamål beräknas anslaget öka med 236 miljoner kronor för 2025 och 548 miljoner kronor för 2026 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 16). Medel ska även framöver täcka privata utbildningsanordnares ökade kostnader för mervärdesskatt vid anlitan av inhyrd personal i undervisningen. Även denna satsning utgör en del av Sveriges återhämtningsplan.

Införandet av ett nytt omställningsstudiestöd 2023 genom lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd, och som tillkommit i nära samarbete med arbetsmarknadens parter, medför att omställning eller vidareutbildning i form av studier för vuxna underlättas. Utgångspunkten för stödet är att det ges för utbildning som kan antas stärka den stödsökandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 utökat stödet till ca 2,84 miljarder kronor (prop. 2023/24:1 utg. omr. 15). Efterfrågan på stödet har därtill varit betydligt högre än väntat, vilket bidrag till långa handläggningstider för den ansvariga myndigheten Centrala studiestödsnämnden (CSN). Mot den bakgrunden har regeringen förstärkt CSN med 10 miljoner kronor redan under hösten 2023 (prop. 2023/24:2) och för 2024 med 50 miljoner kronor (prop. 2023/24:1 utg. omr. 15). För att långsiktigt komma till rätta med de långa handläggningstiderna pågår ett arbete för att genomföra regelförenklingar som kan leda till kortare handläggningstider och mer automatiserade processer, utan att det grundläggande syftet med reformen ändras och utan att målgruppen för stödet utvidgas i någon större utsträckning. Omställningsstudiestödet ingår i Sveriges återhämtningsplan.

Inom ramen för ett särskilt ingenjörspaket har regeringen i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 16) gjort en särskild satsning om 74 miljoner kronor på utbildning på avancerad nivå för vidareutbildning och omställning inom teknik och naturvetenskap. Det gös mot bakgrund av den snabba teknikutvecklingen, som ställer stora krav på kompetensförsörjningen under kommande år. Omställningen till ett fossilfritt energisystem medför att möjligheterna till omställning och vidareutbildning för den som redan läst t.ex. en ingenjörsutbildning behöver förbättras. Som en del av det särskilda ingenjörspaketet ingår också en satsning på 23 miljoner kronor under 2024 för att bygga ut basårutbildningar vid vissa lärosäten. Genom basårutbildning kan studenter läsa in ämnen för att bli behöriga till bl.a. ingenjörsutbildningarna. På så vis stärks rekryteringen till utbildningarna och fler ges möjlighet att få relevant behörighet.

Yrkesverksamma med specialistkompetens behöver få bättre möjligheter att vidareutveckla sin kompetens, framför allt genom kortare kurser med högt kvalificerat innehåll. För att möjliggöra detta behöver lärosätena utvecklingsmedel så de kan ta risken att ta fram utbildningar på smalare områden där antalet framtida studenter kan vara mer osäkert. Därför satsar regeringen särskilt på korta kurser för yrkesverksamma, och avsatte 30 miljoner kronor för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16). Syftet är att medlen ska kunna bidra till att utveckla ett särskilt kvalificerat utbildningsutbud som på sikt kan ges som uppdragsutbildning eller poänggivande högskoleutbildning. Inledningsvis bör inriktningen vara kurser som kan stödja samhällets klimatomställning.

Inför 2023 har styrningen av högskolornas arbete med kompetensförsörjning stärkts genom att lärosätena särskilt ska redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning. Lärosätena har tillförts betydande resurser genom budgetpropositionen i flera omgångar sedan 2015 för att möjliggöra fler utbildningsplatser inom bl.a. vårdutbildningar, förskolläro- och lärarutbildningar och ingenjörsutbildningar. Resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor ingår som en åtgärd i Sveriges återhämtningsplan.

2.2.3 Fattigdom och social utestängning

Sveriges mål för fattigdom och social utestängning är att antalet kvinnor och män, flickor och pojkar som lever i risk för fattigdom eller social utestängning innan 2030 ska minska med minst 15 000 i förhållande till 2019 års nivå. Av dessa bör minst en tredjedel vara barn.

Under en längre tid har andelen personer som lever i risk för fattigdom eller social utestängning i Sverige legat på en relativt stabil nivå, andel uppgick till 18,6 procent år 2022, mätt med EU:s indikator Risk för fattigdom eller social utestängning (eng. At risk of poverty or social exclusion [AROPE]). Det är en lägre andel än genomsnittet för EU som år 2022 uppgick till knappt 22 procent.

Initiativ och åtgärder som tas på de sysselsättnings- och utbildningspolitiska områdena bidrar också till uppfyllelsen av målet om att minska risken för fattigdom och social utestängning, se avsnitt 2.1.2, 2.2.1 och 2.2.2.

Stärkta incitament för att minska bidragsberoende och öka egen försörjning

Regeringen anser att det krävs bättre drivkrafter för att fler ska lämna bidragsberoende och försörja sig själva. Regeringen har därför tillsatt flera utredningar i syfte att utreda förutsättningarna för att stärka incitamenten för personer att tillträda eller återgå till arbete.

Utredningen Drivkrafter och möjligheter i försörjningsstödet (S 2022:16) ska utreda och ta fram förslag på åtgärder för att öka drivkrafter och möjligheter till egen försörjning för personer som får försörjningsstöd. Syftet är att identifiera åtgärder som bidrar till att personer snabbare når arbetsmarknaden, underlättar integrationen för utrikes födda kvinnor och män samt bryter segregationen och långvarigt biståndsmottagande.

Med syfte att motverka långvarigt bidragsberoende har utredningen om aktivitetskrav inom försörjningsstödet (S 2022:E) i uppdrag att undersöka hur ett aktivitetskrav på heltid kan ställas till vuxna kvinnor och män som tar emot försörjningsstöd. Vidare ska utredningen analysera och ta ställning till vilka samhällsnyttiga insatser som kan

ingå i ett aktivitetskrav och lämna exempel på insatser som kan bidra till att den enskilde närmar sig arbetsmarknaden. För att stärka drivkrafterna för personer som kommer till Sverige att snabbt uppnå en egen försörjning har regeringen även tillsatt utredningen En ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och ickemedborgare (S 2023:12).

Nationell handlingsplan för genomförande av den europeiska barngarantin

I mars 2022 beslutade regeringen om den nationella handlingsplanen för att implementera den europeiska barngarantin. De flesta av de grundläggande tjänsterna som omfattas av barngarantin är i Sverige redan kostnadsfria eller subventionerade i hög grad. För vissa tjänster är kostnaden kopplad till hushållets eller vårdnadshavarnas inkomster, vilket minskar sannolikheten att samhällstjänsten inte utnyttjas på grund av ekonomisk utsatthet. Samtidigt har det konstaterats att det finns grupper av barn som inte får eller riskerar att inte få tillgång till samhällstjänsterna. De åtgärder som har inkluderats i handlingsplanen bedöms kunna bidra till att den faktiska tillgången till samhällstjänsterna på sikt kommer att förbättras.

I den första återrapporten som lämnas in till kommissionen i april 2024 redovisas vilka framsteg som gjorts i de olika åtgärderna från den svenska handlingsplanen. Dessutom redovisas vissa helt nya åtgärder vars syfte i sak korrelerar med bankgarantins syfte.

Föräldraskapsstöd

Regeringen har beslutat om ett flertal förebyggande insatser som på längre sikt förväntas minska risken för fattigdom och social utestängning. Regeringen genomför bl.a. satsningar för att stärka föräldraskapsstödet och har avsatt 400 miljoner kronor årligen under 2023 och 2024, där 375 miljoner kronor årligen är statsbidrag till kommuner och regioner för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser.

Regeringen har gett länsstyrelser i län med utsatta områden, särskilt utsatta områden och riskområden som har identifierats av Polismyndigheten ett uppdrag att under 2023–2026 erbjuda stöd till kommuner, regioner och andra relevanta aktörer. Syftet med stödet är att utveckla ett kunskapsbaserat, samordnat och långsiktigt stöd i föräldraskapet till föräldrar (Fi2021/02746). Uppdraget ska bidra till att bekämpa och förebygga kriminalitet bland barn och unga.

Nationell hemlöshetsstrategi

Regeringen beslutade i juli 2022 om en nationell hemlöshetsstrategi för perioden 2022–2026. Syftet med en nationell hemlöshetsstrategi är att tydliggöra inriktningen för insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet. Strategin avser också tydliggöra inriktningen för insatser som ska förebygga att människor blir hemlösa.

Flera olika satsningar och uppdrag har beslutats utifrån hemlöshetsstrategins syfte. För att stärka kommunernas arbete med att motverka hemlöshet har regeringen riktat ett flerårigt statsbidrag under strategiperioden för att förstärka och implementera metoden Bostad först. Kronofogdemyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att verka för att ett avhysningsförebyggande samarbete etableras med socialtjänst och hyresvärdar i samtliga kommuner. Arbetet ska särskilt inriktas mot att förebygga avhysningar som berör barn. Kronofogden har arbetat för att stödja uppbyggnaden av lokal samverkan mellan socialtjänsten och hyresvärdar. På lång sikt är målet att samverkan ska bidra till färre avhysningar och till att minska antalet avhysningar som berör barn.

Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer med bostadsbidrag

Det ekonomiska läget har bidragit till att många hushåll fått kraftigt ökade levnadsomkostnader. Med anledning av detta har ett tillfälligt tilläggsbidrag lämnats till barnfamiljer med bostadsbidrag. I kapitel 2.1.4 redogörs ytterligare för detta.

Nivåhöjningar inom pensionsområdet

Sedan 2020 har flera reformer genomförts som inneburit höjningar av olika delar av ålderspensionärers inkomst. Bland annat har garantipension och bostadstillägg till pensionärer förstärkts vid flera tillfällen. Detta har bidragit till att sänka andelen med låg ekonomisk standard bland personer 65 år eller äldre från 12 procent 2020 till 9 procent 2023. Minskningen är betydligt större bland kvinnor än för män. År 2023 och 2024 har garantipensionen sammantaget ökat med 18,6 procent med anledning av prisindexering, vilket kommer fortsätta sänka andelen med låg ekonomisk standard. Regeringen har även sänkt skatten på förvärvsinkomster och pensionsinkomster för äldre. Det förhöjda jobbskatteavdraget för personer 66 år eller äldre stärktes både 2023 och 2024, och sedan den 1 januari 2024 förstärktes även det förhöjda grundavdraget för personer 66 år eller äldre.

Fritidskort till barn och unga

För att värna barns och ungas tillgång till idrotts- och föreningslivet avser regeringen att införa ett fritidskort. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska med fritidskortet få förbättrade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Under 2023 och 2024 utvecklas nödvändig infrastruktur för att fritidskortet ska kunna införas 2025.

Stöd till idrott för barn och ungdomar i utsatta områden

Regeringen införde 2023 en ny permanent satsning på idrottsverksamhet i utsatta områden, särskilt för barn och unga. Att stärka idrottsrörelsens närvaro i dessa områden kan ge boende en mer aktiv och meningsfull vardag. Utöver de hälsovinster och den sociala gemenskap som föreningsidrotten ger för den enskilde bedömer regeringen att idrotten i sig fyller en viktig funktion i arbetet med att främja integration och i det brottsförebyggande arbetet.

Satsning på stöd till särskilt utsatta

För att mildra konsekvenserna av den pågående ekonomiska krisen har regeringen tillfört medel till civilsamhällesorganisationer för att stärka civilsamhällesorganisationer som arbetar med människor i socialt särskilt utsatta situationer. Satsningen påbörjas 2024 och är permanent.

3 Framsteg mot FN:s globala mål för hållbar utveckling

Målet för Sveriges genomförande av Agenda 2030 är att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför.

Regeringens arbete inom ramen för Agenda 2030 utgår från de stora samhällsutmaningar som finns i Sverige och det övergripande arbetet vägleds av det riksdagsbundna målet för genomförandet av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154). Arbetet med att genomföra redan riksdagsbundna mål är avgörande för genomförandet av agendan. I propositionen Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188) understryks att agendan ska integreras i ordinarie processer, med ett balanserat och integrerat förhållningssätt till hållbarhetens tre dimensioner så att regeringen kan föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling, mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska redovisa arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030 vartannat år i en skrivelse till riksdagen (bet. 2020/21:FiU28 punkt 2, rskr. 2020/21:154). Den 24 maj 2022 överlämnade regeringen den första skrivelsen till riksdagen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 (skr. 2021/22:247). Skrivelsen underströk vikten av att använda Agenda 2030 som en färdplan för att hantera komplexa samhällsutmaningar och vända negativa trender. Det gällde inte minst effekterna av covid-19-pandemin, invasionen av Ukraina, klimatkrisen, segregation, krig och konflikter. Regeringen avser överlämna en ny skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen under 2024, i linje med riksdagens tillkännagivande.

Regeringens nationella samordnare för Agenda 2030 lämnade den 13 april 2023 betänkandet Organisera för hållbar utveckling (SOU 2023:14) med förslag om hur arbetet med hållbar utveckling kan organiseras efter det att den nationella samordnarens uppdrag upphör i mars 2024. Samordnarens uppdrag har skapat nya plattformar för samhällsaktörer och resulterat i tvärspektoriella samarbeten och nya initiativ för att nå agendans mål. Ett exempel är den färdplan för omställning till hållbar ekonomisk utveckling som lanserades den 31 maj 2023. Färdplanen har tagits fram tillsammans med en rad företag, myndigheter, organisationer och högskolor och syftar till att underlätta för svenska aktörer att gå före i samhällstransformationen och därmed stärka Sveriges globala konkurrenskraft.

Genom utrikes-, bistånds- och handelspolitiken bidrar Sverige aktivt till verksamhet som syftar till att möjliggöra det internationella genomförandet av Agenda 2030. Detta återspeglas i höga biståndspolitiska ambitioner, stöd till det multilaterala systemet och utvecklingsbankerna samt insatser för att öka samspelet mellan utvecklingsarbetet och näringslivet. Genom utrikes-, bistånds- och handelspolitiken arbetar Sverige även för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling globalt.

Utmaningar

Sverige har ett mycket gott utgångsläge för att nå målen i Agenda 2030 och ligger fortsatt i täten i omställningen till ett hållbart samhälle, både nationellt och

internationellt. Men Sverige har också stora utmaningar. Den förra regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 (skr. 2021/22:247) visade att Sverige har goda förutsättningar att nå de globala målen, men att flera utmaningar kvarstår. Bland annat minskar inte den ekonomiska och sociala ojämlikheten, flera nationella miljömål nås inte, våld och kränkningar minskar inte och mobbning ökar bland unga. Regeringen arbetar i sex samarbetsprojekt för att lösa dessa – tillväxt och hushållsekonomi, kriminalitet, migration och integration, klimat och energi, hälso- och sjukvård samt skola. Genomförandet av Tidöavtalet, ett samarbetsavtal mellan de svenska regeringspartierna och samarbetspartiet Sverigedemokraterna, tar Sverige närmare att uppfylla agendans mål.

Regeringen bedömer att Rysslands invasion av Ukraina och det säkerhetspolitiska läget i omvärlden, liksom den ansträngda ekonomiska situationen med hög inflation, påverkar måluppfyllelsen negativt för Sveriges genomförande av Agenda 2030.

4 EU-fonder

I Sveriges ursprungliga återhämtningsplan som lämnades in till EU-kommissionen i maj 2021 redogörs för sannolika synergier, samstämmighet och enighet mellan åtgärder i återhämtningsplanen som finansieras med medel från Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och åtgärder i andra EU-program. I återhämtningsplanen redogörs vidare för skiljelinjer mellan åtgärder i återhämtningsplanen och åtgärder i andra EU-program. Där finns även information om undvikande av dubbel-finansiering.

Europeiska kommissionen godkände Sveriges partnerskapsöverenskommelse 2022. I partnerskapsöverenskommelsen anges Sveriges strategiska inriktning för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF). Därutöver innehåller den bl.a. uppgifter om komplementaritet och synergier mellan fonderna och med vissa andra EU-fonder, samt om Sveriges tilldelning av medel från fonderna.

Det svenska genomförandet av EU-fonderna inom EU:s sammanhållningspolitik för programperioden 2021–2027 har startat. Nedan beskrivs status för det svenska genomförandet samt komplementaritet och avgränsningar mot Sveriges återhämtningsplan.

Insatserna inom regionalfondsprogrammen ska bidra till en hållbar regional utveckling bl.a. genom att stödja regional utvecklingskraft, näringslivets konkurrenskraft och sysselsättning inklusive kompetensutveckling inom det specifika målet utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturovandling och entreprenörskap. Insatserna ska därmed bidra till ett grönt, hållbart och mer innovativt Europa. Beslutnivån för samtliga regionalfondsprogram var 35 procent av programomslutningen per den 31 december 2023. Några resultat finns ännu inte tillgängliga.

FRO fokuserar på län i Sverige vars industrier är koldioxidintensiva eller fossilberoende. Fonden ska motverka sociala, sysselsättningsrelaterade, ekonomiska och miljömässiga negativa effekter av klimatomställningen genom investeringar i bl.a. klimatsmart teknisk utveckling, cirkulär ekonomi och kompetensutveckling. Beslutnivån för FRO är 23 procent av programomslutningen per den 31 december 2023. Några resultat finns ännu inte tillgängliga.

Åtgärder i den svenska återhämtningsplanen kompletterar insatser som genomförs inom Eruf och FRO på såväl nationell nivå som regional nivå. Klimatklivet har fokus på andra typer av åtgärder och aktörer än inom FRO. Jämfört med FRO riktar sig Industriklivet, precis som Klimatklivet, till en bredare uppsättning målgrupper. Även Eruf bedöms komplettera återhämtningsplanen bl.a. kopplat till Klimatklivet och Industriklivet.

Gränsdragningen avseende satsningar på tillgång till bredband av hög överföringskapacitet i de två nordligaste regionalfondsprogrammen Mellersta Norrland och Övre Norrland och satsningar på samma område genom återhämtningsplanen finansierade av RRF är viktig. Post- och Telestyrelsen (PTS) är ansvarig myndighet för det nationella stödsystemet för bredbandsutbyggnad i enlighet med förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. Av förordningen följer att stöd bl.a. inte får lämnas för åtgärder som beviljats statligt stöd inom Eruf. Tillväxtverket redovisade under 2023 att myndigheten och PTS bl.a. upprättat rutiner

för att undvika dubbelfinansiering av bredbandsprojekt i programområdena Mellersta Norrland och Övre Norrland.

Det nationella programmet för ESF+ 2021–2027 innehåller insatser som leder till att tillgången till sysselsättning förbättras, livslångt lärande främjas, aktiv inkludering uppmuntras och social inkludering främjas. I programmet hade 38 procent av medlen i programmet för ESF+ beslutats om per den 31 december 2023. Några resultat finns ännu inte tillgängliga.

Det svenska genomförandet av havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021–2027 har startat. Insatserna inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet ska stödja genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik och återhämtning av näringen efter covid-19-pandemin, genom att främja hållbar tillväxt inom vattenbrukssektorn, införande av en ekosystemansats inom fiskerisektorn och att adressera miljöproblem. Några resultat finns ännu inte tillgängliga.

I Sverige genomförs den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) genom Sveriges strategiska plan för perioden 2023–2027 som omfattar medel från Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) samt från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu). Insatserna inom den strategiska planen bidrar till att uppfylla det övergripande målet om att modernisera jordbruket och landsbygdsområden, samt de allmänna målen om en konkurrenskraftig motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor som säkerställer livsmedelstryggheten på lång sikt, miljö och klimat samt förbättrad socioekonomisk struktur i landsbygdsområden.

Den första planändringen som godkändes i december 2023 innebär i huvudsak rättelser och mindre justeringar. Investeringsstöd till biogas inom jordbruket fanns före 2023 inom GJP men genomförs nu utanför GJP där efterfrågan för stödet ökade kraftigt under 2023.

5 Institutionella frågor och deltagande av berörda parter

5.1 Institutionella frågor

Sveriges nationella reformprogram för 2024 är främst baserat på regeringens förslag till åtgärder och reformambitioner i budgetpropositionen 2024 och 2024 års ekonomiska vårproposition och Vårändringsbudget för 2024. Vid framtagandet har hänsyn tagits till de landsspecifika rekommendationer som Sverige fick inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2019–2023. Programmet återspeglar även Sveriges genomförande av de nationella målen på det sociala området och framsteg mot FN:s globala mål för hållbar utveckling. Regeringen har vid flertalet tillfällen samrått med riksdagen om de landsspecifika rekommendationerna 2019–2023. Europeiska planeringsterminen 2024 har även behandlats i EU-nämnden inför möten i olika rådskonstellationer.

5.2 Överläggningar med arbetsmarknadens parter

För att utveckla dialogen med arbetsmarknadens parter inom den europeiska planeringsterminen och den nationella beslutsprocessen har regeringen upprättat en referensgrupp med företrädare för berörda departement i Regeringskansliet och de centrala partsorganisationerna (Svenskt näringsliv, LO, TCO, Saco, Sveriges Kommuner och Regioner, Arbetsgivarverket och Företagarna). Referensgruppen träffas regelbundet för att diskutera och samråda om genomförandet av europeiska planeringsterminen i Sverige. Från och med 2022 är även de nationella målen på det sociala området en del i arbetet. Samråden genomförs som en del av regeringens ambitioner att stärka delaktigheten i det EU-relaterade arbetet. Syftet är att på ett systematiskt sätt ta tillvara på expertis i olika sakfrågor inom det civila samhället och hos andra samhällsaktörer och därmed öka kvaliteten i regeringens beslutsunderlag. Den 20 mars 2024 inbjöds de ovannämnda organisationerna till ett samråd. Arbetsmarknadens parter har i likhet med tidigare år inbjudits att bidra med skriftliga underlag till årets nationella reformprogram. Regeringskansliet fick in underlag från Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Regioner. I bilaga 5 återfinns de underlag som har inkommit från parterna och som redogör för exempel på det arbete parterna bedriver i enlighet med den europeiska planeringsterminen.

5.3 Lokal och regional förankring

Förankring och genomförandet av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikerna sker på nationell, regional och lokal nivå, genom de nationella stödmyndigheterna Jordbruksverket, Sametinget och Skogsstyrelsen, de 21 länsstyrelserna respektive 40 lokala utvecklingsgrupper som arbetar med leadermetoden.

Den förra regeringen fattade i mars 2021 beslut om skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Den nya strategin utgör den långsiktiga inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken och ska bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling i alla delar av landet.

För att vidareutveckla dialogen mellan den nationella och regionala nivån om frågor av strategisk betydelse för regional utveckling har regeringen inrättat ett Forum för hållbar regional utveckling 2022–2030. Det är en fortsättning av tidigare forum. Forumet består av en politisk del och en tjänstemannadel där regionerna träffar regeringen för dialog. Utgångspunkten är att ett delat ansvar för genomförandet av

den regionala utvecklingspolitiken mellan regional och nationell nivå förutsätter en nära dialog och samverkan om viktiga utvecklingsfrågor.

5.4 Samråd med intresseorganisationer och civila samhällets organisationer

Det finns i dag en rad befintliga samrådsförfaranden, vilka även täcker frågor som berör europeiska planeringsterminen. Berörda intressenter ingår ofta i referensgrupper inom utredningsväsendet och ges möjlighet att framföra synpunkter på utredningsförslag genom remissförfarandet på sina respektive områden. Det förekommer också att regeringen bjuder in till hearings för att föra dialog kring specifika frågeställningar. Det förs vidare kontinuerliga diskussioner inom olika samrådsorgan. Regeringen anser att det i EU-frågor behövs ett närmare samarbete och bättre koordinering med det omgivande samhället och har även inrättat nya former för samråd och samarbete med näringslivet, arbetsmarknadens parter och andra viktiga aktörer som representerar strategiska intressen. Efter önskemål om att utveckla dialogen med organisationer i det civila samhället om det nationella genomförandet av Europa 2020-strategin ägde ett första horisontellt samråd med det civila samhället rum hösten 2011. Detta arbetssätt välkomnades av deltagarna och årliga samråd har därefter ägt rum. Den 21 mars 2024 inbjöds berörda organisationer till ett samråd om årets europeiska planeringstermin för att bidra till det nationella reformprogrammet. De inbjöds även att inkomma med skriftliga bidrag till arbetet. Regeringskansliet fick skriftliga underlag från Sveriges Förenade Studentkårer, Folkbildningsrådet, Funktionsrätt Sverige, Hyresgästföreningen, SISU Idrottsutbildarna och De arbetsintegrerade sociala företagens intresseorganisation - Skoopi. Underlagen återfinns i bilaga 5.

Bilaga 1 Utdrag ur Sveriges rapportering om de landsspecifika rekommendationerna, utdrag från CeSaR

Sweden's contribution to the Countryspecific recommendations (CSR) assessment

Semester Cycle 2024

CSR.2023.1

CSR 1 Subpart 1: Wind down the emergency energy support measures in force, as soon as possible in 2023 and 2024. Should renewed energy price increases necessitate new or continued support measures, ensure that these are targeted at protecting vulnerable households and firms, fiscally affordable, and preserve incentives for energy savings.

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 13:51 PM) Support directed to electricityintensive companies
Entry 2	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 13:50 PM) Support to households connected to the West Swedish gas network
Entry 3	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 13:49 PM) Support to households throughout Sweden for November and December 2022
Entry 4	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 13:49 PM) Support to businesses to compensate for high electricity prices during the period October 2021 to September 2022.
Entry 5	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 13:50 PM) Support to households in southern and central Sweden

Comments	
Entry 1	In 2023, Sweden took several temporary measures to support households and businesses due to high inflation and high energy prices.
State of play	

CSR 1 Subpart 2: While maintaining a sound fiscal position in 2024,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 13:56 PM)</p> <p>In the budget bill for 2024, the structural balance is forecasted to be 0.3 percent of structural GDP for the fiscal year 2024. This is in line with Sweden's financial framework which states that the public finance should run a surplus of on average 1/3 percent of GDP over a business cycle. The public sector's consolidated gross debt was in the budget bill expected to decrease marginally in 2024, reaching 30.2 percent of GDP.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 3: preserve nationally financed public investment and ensure the effective absorption of RRF grants and other EU funds, in particular to foster the green and digital transitions.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 13:54 PM)</p> <p>Efforts are ongoing within the Erdf and JTF programmes. Regarding Erdf, by the end of 2023, 35 percent of the funds, just over SEK 2.7 billion msek, has been granted. Within Political objective 2 A smarter Europe, 40 percent of</p>

	<p>the funds has been granted. Within Political objective 2 - A greener and less carbon dioxideefficient Europe 16 percent of the funds has been granted. It is partly due to fewer potential project owners in this area, who are also less used to working with regional fund projects. Regarding JTF, by the end of 2023, 315 msek has been granted, around 22 percent of the total fund.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 4: For the period beyond 2024, continue to pursue investment and reforms conducive to higher sustainable growth and preserve a prudent mediumterm fiscal position.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 13:57 PM)</p> <p>Forecasts in the budget bill for 2024 indicate that the structural balance will be in line with Sweden's surplus target for the years 2025 and 2026, which would preserve prudent mediumterm fiscal position. The public sector's consolidated gross debt is in the budget bill expected to continue its decrease when measured as a percentage of GDP, reaching 29.8 percent in 2025 and 28.6 percent in 2026.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 5: Reduce risks related to high household debt and housing market imbalances by reducing the tax deductibility of mortgage interest payments and/or increasing recurrent property taxes, while establishing adequate tools for better policy assessment and targeting.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (18/03/2024 13:59 PM)</p> <p>As regards measures to reduce the risks associated with high household indebtedness, a number of measures (macroprudential measures) have been taken to strengthen the resilience of households and the financial system. These include measures to ensure that the banks hold capital that covers the risks in their lending, such as the national weight floor for mortgages, which Finansinspektionen introduced in 2013 and subsequently has adjusted gradually. These also include so-called borrower-based measures, such as the mortgage cap that was introduced in 2010, the amortisation requirement that was introduced in 2016, and the strengthened amortisation requirement that was introduced in 2018. In April 2023 the Swedish Government announced that it was setting up a public inquiry to review the borrower-based macroprudential measures currently in place, to evaluate and analyse the measures. The findings of this review are expected to be published by October 2024 at the latest.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (18/03/2024 13:58 PM)</p> <p>No measures regarding mortgage deductibility or property taxes have been taken in the 2024 Budget Bill. It is of particular importance to maintain stable and predictable rules in the housing market. Any measure in this area must be seen in a long-term perspective. Changes must be handled with great care, due to the potential effects a change may have on household's financial position, household demand and economic growth.</p>
Comments	
State of play	

Entry 1	A public inquiry is underway, and the next step depends on the outcome of the inquiry. The findings of this review are expected to be published by October 2024 at the latest.
----------------	--

CSR 1 Subpart 6: Stimulate investment in residential construction to ease the most urgent shortages, in particular by removing structural obstacles to construction and by ensuring the supply of buildable land.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:04 PM)</p> <p>The National Board of Housing, Building and Planning shall present proposals for substantial relief in the construction requirements for student housing. The purpose is to investigate the possibilities of significantly reducing the costs of student housing construction and enable an increased and more differentiated supply of these in the short and long term. (Report to be delivered no later than April 30, 2024).</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:03 PM)</p> <p>The Government has appointed an inquiry with the task of promoting the coordination of government efforts that enable sustainable community planning and rapid population development in the counties of Norrbotten and Västerbotten, in the societal transformation that takes place due to larger company establishments and company expansions. The inquiry shall i.a. propose government initiatives for increased residential construction in municipalities with rapid population growth to meet the need for sustainable housing and living environments in both the short and long term. In February 2024, the inquiry submitted an interim report and proposes a package of three measures: rent loss guarantee, credit guarantee and funds for the "Norrlandsfonden". Two of the three proposals are designed to make it easier for other municipalities in the country as well that are facing similar challenges. The proposals will now be analysed within the Government Offices.</p>
Entry 3	MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:02 PM)

	<p>A "planning stimulance" has been put into place. Municipalities that adopt plans for single family housing or plans that enable conversion of existing nonresidential buildings into dwellings may receive extra money for this, in proportion of the number of enabled houses or the amount of floor being possible to convert.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 7: Improve the efficiency of the housing market, including by introducing reforms to the rental market.

Measures	
<p>Entry 1</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:05 PM)</p> <p>The Government has appointed an inquiry chair to propose how the rules on the renting of housing by private individuals can be changed to facilitate such renting. The inquiry chair shall also review the rules on changes to "presumptive rents". The purpose is to promote better utilization of the existing housing stock and to ensure a wellfunctioning presumptive rental system that provides good conditions for new housing production. (The inquiry in the part that intends to review the rules on presumptive rent must be reported no later than September 2, 2024. The other parts must be reported in March 2025).</p>
<p>Entry 2</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:05 PM)</p> <p>The Government has appointed a committee of inquiry for higher productivity growth. The committee shall analyse which factors affect productivity growth and submit proposals to increase productivity growth in trade and industry and increase productivity in the public sector. The committee of inquiry shall i.a. analyse the need for reforms to increase productivity growth in trade and industry, i.a. in the housing market.</p>

Comments

State of play

CSR.2023.2

CSR 2 Subpart 1: Proceed with the steady implementation of its recovery and resilience plan and swiftly finalise the REPowerEU chapter with a view to rapidly starting its implementation. Proceed with the speedy implementation of cohesion policy programmes, in close complementarity and synergy with the recovery and resilience plan.

Measures
Comments
State of play

CSR.2023.3

CSR 3 Subpart 1: Improve educational outcomes for pupils with disadvantaged socioeconomic and migrant backgrounds by ensuring equal access opportunities in the schooling system and addressing the shortages of qualified teachers.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:10 PM)</p> <p>In the budget for 2024, the Government has increased the funds for the Student Finance Scheme for Transition and Retraining to SEK 2.836 billion. In 2023 SEK 10 million and in 2024 SEK 50 million was given the authority in charge of student finance to strengthen their capacity to handle the applications for the Student Finance Scheme. The Government is also working with regulatory simplifications so that the process of applications can be furthered automated, without changing the purpose of the Student Finance Scheme.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:09 PM)</p> <p>In the budget for 2024, the Government allocated SEK 2,8 million in special funds för the trial activity of shorter supplementary pedagogical education (KPU), so that more academics are able to change career path to become teachers and so that the trial can be carried out at an increased number of universities.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:09 PM)</p> <p>As a part of a larger investment in engineers, the Government added SEK 100 million to several universities as an investment in quality in science and technology. The investment covers teacher students in science and technology. The aim is to strengthen the quality of the education of teachers and ensuring good subject knowledge and didactic knowledge för teachers in science, mathematics and technology. The investment provides conditions for indept subject knowledge in the subjects for future teachers.</p>

<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:08 PM)</p> <p>The Government has appointed an inquiry chair to propose measures to develop teacher and preschool teacher educations with the aim of raising the quality of the educations and the status and attractiveness of the professions. The inquiry is to be reported by 29 november 2024.</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:07 PM)</p> <p>In the budget for 2024, the Government has increased the funds to the fundraising foundation Teach for Sweden with SEK 3 million to be able to continue developing its work with, amongst other things, a special leadership program for teacher students. The permanent funds for Teach for Sweden is SEK 15 million.</p>
<p style="text-align: center;">Comments</p>	
<p style="text-align: center;">State of play</p>	

CSR 3 Subpart 2: Develop the skills of disadvantaged groups, particularly people with migrant backgrounds, by adapting resources and methods to their needs, with a view to helping them integrate into the labour market.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:11 PM)</p> <p>Participants within the Job and Development Guarantee who need both studies in Swedish for immigrants (SFI) and other education primarily at basic or upper secondary level can be given the opportunity to study SFI for one year and then continue mainly in municipal adult education for a further year with retained benefits (activity support). By expanding the opportunity to study regular education including SFI, more jobseekers can take part in education that is relevant to getting work.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:11 PM)</p> <p>The national programme for the European Social Fund Plus 2021–2027 supports, among other things, measures for individuals who are far from the labour market and measures to strengthen individuals' skills so that they can get or keep a job.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2023.4

CSR 4 Subpart 1: Reduce reliance on fossil fuels

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:12 PM) State credit guarantees for investments in nuclear power.
Comments	
State of play	

CSR 4 Subpart 2: by accelerating the deployment of renewables, including by expanding and upgrading energy transmission networks,

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:13 PM) In the budget for 2024, the Government has allocated SEK 900 million for production support for biogas that is upgraded to biomethane in gas or liquid form and manurebased biogas. The updated rules will apply for the first time to aid relating to the 2024 production year.
Entry 2	MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:15 PM) In the budget for 2024, the Government has allocated SEK 265 million to develop the authorities' ability for energy planning green transition and security of supply. Including improvements of the permitting process.
Comments	
State of play	

CSR 4 Subpart 3: introducing reforms to simplify and speed up administrative and permitting procedures,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:27 PM)</p> <p>In the budget for 2024, the Government has allocated SEK 5 million to the NRA to further improve the permitting process for grid investments.</p>
Comments	
State of play	

CSR 4 Subpart 4: improving energy efficiency and

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:28 PM)</p> <p>The government invest SEK 120 million annually in municipal energy and climate advisory services that aim to provide objective, locally adapted and targeted information and advice about energyefficiency measures, energy use and climaterelated issues in buildings and households. The local energy and climate advisers are presented in nearly all of Sweden's 290 municipalities.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:28 PM)</p> <p>In the state budget for 2023 the government invested 1,2 billion SEK for the period 2023-2025 in grants for energy efficiency in singlefamily homes that are mainly heated with electricity or gas.</p>
Comments	
State of play	

CSR 4 Subpart 5: stepping up policy efforts aimed at the provision and acquisition of skills and competences needed for the green transition.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:30 PM)</p> <p>The Swedish Public Employment Service is tasked to improve matching and support competence provision in the labour market, i.a, by increasing the number of participants in labour market training and the number of transitions to education and training.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:29 PM)</p> <p>According to its instruction the Swedish Public Employment Service is tasked to support competence provision in the labour market. In addition, the Public Employment Service is to cooperate with a number of other government agencies in contributing to an effective supply of skills.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2022.1

CSR 1 Subpart 1: In 2023, ensure that the growth of nationally financed primary current expenditure is in line with an overall neutral policy stance, taking into account continued temporary and targeted support to households and firms most vulnerable to energy price hikes and to people fleeing Ukraine. Stand ready to adjust current spending to the evolving situation.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:09 PM)</p> <p>A temporary targeted support for the most financially vulnerable families has been extended until the 30 of June 2024. The purpose of the support is to strengthen the financial situation of vulnerable households during these times of increasing prices. On top of the regular budget bill, financial support to compensate households and firms for high energy prices have been adopted/announced. When considered as a whole, the budget bill of 2023 and temporary measures to support households and firms are deemed to constitute an overall neutral fiscal policy stance.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 2: Expand public investment for the green and digital transitions, and for energy security taking into account the REPowerEU initiative, including by making use of the Recovery and Resilience Facility and other Union funds.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Announced (17/02/2023 17:19 PM)</p> <p>The government has decided that it will return to the medium target (surplus target) in 2023. It is currently projected that the medium target will also be met in 2024 and 2025.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 3: For the period beyond 2023, pursue a fiscal policy aimed at achieving prudent mediumterm fiscal positions.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 17:36 PM)</p> <p>In the 2023 Budget Bill both the Industrial Leap and the Climate Leap which support the green transition in Sweden was strengthen. Both instruments are partly funded through the Recovery and Resilience Facility.</p>
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 4: Reduce risks related to high household debt and housing market imbalances by reducing the tax deductibility of mortgage interest payments or by increasing recurrent property taxes.

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 17:30 PM) Taxes: No measures regarding mortgage deductibility or property taxes have been taken in the 2023 Budget Bill.
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 5: Stimulate investment in residential construction to ease the most urgent shortages, in particular by removing structural obstacles to construction and by ensuring the supply of buildable land.

Measures	
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 6: Improve the efficiency of the housing market, including by introducing reforms to the rental market.

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:09 PM) A new dispute settlement arrangement is available for the collective parties on the rental market as from 1 January 2023. The reform aims to make the recurrent negotiations on rent change more efficient.

<p>Entry 2</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 15:10 PM)</p> <p>In 2023, the Swedish Gender Equality Agency has been commissioned to investigate the economic possibilities for young women and men to make an entry to the housing market, both in terms of rented property and in terms of owned property. Other issues to be considered are how the lack of housing affects young women's and young men's possibilities to move in order to take up a new position on the labour market. The report is to be submitted in 31 May 2025.</p>
<p>Comments</p>	
<p>State of play</p>	

CSR.2022.2

CSR 2 Subpart 1: Proceed with the implementation of its recovery and resilience plan, in line with the milestones and targets included in the Council Implementing Decision of 4 May 2022.

<p>Measures</p>
<p>Comments</p>
<p>State of play</p>

CSR 2 Subpart 2: Swiftly finalise the negotiations with the Commission of the 2021-2027 cohesion policy programming documents with a view to starting their implementation.

<p>Measures</p>
<p>Comments</p>
<p>State of play</p>

CSR.2022.3

CSR 3 Subpart 1: Reduce the impact that pupils' socioeconomic and migrant backgrounds have on their educational outcomes by providing equal access opportunities to schools and by addressing the shortages of qualified teachers.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:12 PM)</p> <p>Higher education institutions have received funds for an expansion of the initial teacher education. In the budget bill for 2021, an expansion over four years for more certified teachers through supplementary pedagogical training was also proposed, which is estimated to correspond to approx. 500 fullyear students in 2021, 750 fullyear students in 2022–2023 and 250 fullyear students in 2024 (prop. 2020/21:1). Furthermore, more roads into the teacher profession have been created. To make it easier to change to the teaching profession, there is a trial activity (2023) with a new shorter supplementary pedagogical education (KPU) that leads to a general teacher or subject teacher degree. The training is aimed at those who have an academic degree which is relevant to one or some of the subjects that the future teacher will teach (SFS 2021:1336).</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:12 PM)</p> <p>For 2024, additional SEK 100 million for school providers to be able to offer school during holidays also to younger students has been allocated.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 17:44 PM)</p> <p>The possibility for teachers to expand their teacher certificate with new subjects, other school forms or special needs education with state grants was prolonged to 2025 (prop. 2019/20:1).</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 17:47 PM)</p> <p>The decision to implement a professional programme for teachers and principals aims, among other things, to increase the attractiveness of the teaching profession, thus</p>

	attract more people to teacher education programmes (prop. 2022/23:54).
Entry 5	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 17:41 PM)</p> <p>In order for more children to participate in preschool, new legislation has been introduced in the Education Act (2010:800) by SFS 2022:833 Municipalities must contact guardians of children without a preschool place and inform them about the preschool's purpose and the child's right to preschool. Municipalities must also provide a reserved preschool place for children with a need of language development in the Swedish language, for example children who have lived in Sweden for a short time.</p>
Comments	
State of play	

CSR 3 Subpart 2: Develop skills of disadvantaged groups, including people from migrant backgrounds, by adapting resources and methods to their needs to help their integration into the labour market.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:14 PM)</p> <p>Assignment to the Swedish Employment Public Service (PES) for a better skills supply. The PES must develop and improve the work with employer contacts and to take the other necessary measures to increase the number of participants in Work Experience Placements, Labour Market Training, Wage Subsidies, and other Subsidised Employment. The PES must also specifically develop employer contacts to support job seekers who are far from the labour market.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 17:58 PM)</p> <p>In June 2022, a state inquiry was established with the task to explore and propose more paths to working life for youth in upper secondary education. The inquiry is tasked to take into account the needs of the labour market, as well as the</p>

	<p>different prerequisites to learning of pupils. The inquiry should also take into account that many pupils are not ready to choose a profession in the last year of elementary school (dir. 2022:74).</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:13 PM)</p> <p>In June 2022, a state inquiry was established with the task to explore and propose how the adult vocational education within the municipal adult education can be more efficient and better correspond to the needs of the labour market and individuals (dir. 2022:84). The inquiry presented its report in February 2024 and the proposals will thereafter be reviewed by the Ministry of Education and Research.</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:14 PM)</p> <p>Since 2021 funds have been allocated to the Swedish National Agency for Education for initiatives that aim to improve the knowledge of the Swedish language for employees within elderly care. In the budget bill for 2022, which was passed by parliament, (prop. 2021/22:1), the grant was increased to SEK 60 million per year 2022-2024 and the initiative was broadened to include employees within the whole welfare sectors.</p>
Entry 5	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 17:52 PM)</p> <p>Since 2015 study associations and folk high schools within the liberal adult education have received government grants for basic language courses within the initiative Swedish from day one. The courses are offered to asylum seekers and individuals with a residence permit who are living in the Migration Agency's accommodation facilities. Since July 2022, these courses are also available to individuals who have been granted a temporary residence permit under the EU Temporary Protection Directive. For 2022, the government grant amounted to SEK 110 million (prop. 2021/22:1, prop. 2021/22:252) and for 2023 to SEK 30 million (prop. 2022/23:1).</p>
Entry 6	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 17:50 PM)</p> <p>In 2022, new legislation concerning validation within the adult education was adopted (prop. 2021/22:123, bet. 2021/22: UbU23). The legislation obliges the municipalities to offer introductory mapping and validation in municipal adult</p>

	<p>education. The measures will contribute to a more efficient management of skills, a faster establishment in the labour market and improve the possibilities to transitions during a working life. SEK 30 million per year has been allocated for the initiative 2022 and thereafter 60 million per year.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2022.4

CSR 4 Subpart 1: Reduce overall reliance on fossil fuels

Measures
Comments
State of play

CSR 4 Subpart 2: by accelerating the deployment of renewables and boosting complementary investment in network infrastructure, strengthening internal grids within the country to ensure sufficient network capacity,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:16 PM)</p> <p>In August 2021, changes in the Swedish Electricity Act became effective that enable faster permit processes regarding the Swedish electricity grid. Since then, public inquiries have formed proposals for law changes with potential to achieve faster permit processes. The proposals are now being processed within the Swedish Government Offices.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:02 PM)</p> <p>In the regulatory mandate for 2023, the Swedish Government gave the Swedish TSO (Svenska kraftnät) an assignment to expand the transmission network to also include the island of Gotland. Svenska kraftnät will report back on a plan for timeline and technology choices for the expansion on 29 September 2023 the latest.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 18:04 PM)</p> <p>In the budget bill for 2023, the Government approved a guideline for investment plan for the Swedish TSO (Svenska kraftnät) of approx. 27 billion SEK between 2023-2025.</p>

Comments
State of play

CSR 4 Subpart 3: improving energy efficiency,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:16 PM)</p> <p>In the state budget for 2023 the government invested 1,2 billion SEK for the period 2023-2025 in grants for energy efficiency in singlefamily homes that are mainly heated with electricity or gas.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:05 PM)</p> <p>The Swedish Government gave all government authorities an assignment to implement possible and suitable measures that lower their energy use until 31 March 2023. The Swedish Energy Agency will compile data from all authorities for overview on measures taken and energy savings during the period.</p>
Comments	
State of play	

CSR 4 Subpart 4: and further streamlining permitting procedures in relation to renewable energy projects.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:18 PM)</p> <p>In April 2022, the Swedish government appointed a special investigator to submit a proposal on how to strengthen municipalities' incentives for expansion of wind power, with the aim of coping with climate change and the increased electrification of society. The assignment was reported in April 2023. The government is now processing the proposals of the inquiry.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2021.1

CSR 1 Subpart 1: In 2022, maintain a supportive fiscal stance, including the impulse provided by the Recovery and Resilience Facility, and preserve nationally financed investment.

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:11 PM) In the budget bill for 2022, supportive measures of 1,5 percent were decided by the parliament.
Entry 2	MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:21 PM) In the budget bill for 2022, supportive measures of 1,5 percent were decided by the parliament.
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 2: When economic conditions allow, pursue a fiscal policy aimed at achieving prudent mediumterm fiscal positions and ensuring fiscal sustainability in the medium term.

Measures	
Entry 1	MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 18:12 PM) The government has decided that it will return to the medium target (surplus target) in 2023
Entry 2	MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 13:22 PM) The government has stated that it will return to the medium target (surplus target) in 2023

Comments
State of play

CSR 1 Subpart 3: At the same time, enhance investment to boost growth potential. Pay particular attention to the composition of public finances, on both the revenue and expenditure sides of the budget, and to the quality of budgetary measures in order to ensure a sustainable and inclusive recovery. Prioritise sustainable and growthenhancing investment, in particular investment supporting the green and digital transition.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:15 PM)</p> <p>In order to maintain and increase Swedish biogas production, The Swedish government announced a longterm biogas production investment support in mars 2022. 450 million SEK was set aside according to proposals in the budget bill for 2022 with the aim of increasing the production of biogas and strengthening the producers' competitiveness. In 2023, the support is proposed to increase to SEK 650 million for the same purpose. In 2024, a control station for the evaluation of aid design will be implemented to ensure a purpose according to and costeffective aid.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:14 PM)</p> <p>Due to high fuel prices the reduction mandate for petrol and diesel is paused at 2022 levels for 2023 (prop. 2021/22:243).</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:23 PM)</p> <p>Reduction mandate for plane aviation kerosene has been introduced (Bill 2020/21: 135, amendment 2020/21: MJU20, rskr. 2020/21: 303). In 2021, the reduction level will be 0.8 percent and then increase to 27 percent in 2030.</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:23 PM)</p> <p>New reduction levels in the reduction mandate for petrol and diesel has entered into force (prop. 2020/21:180,</p>

	bet. 2020/21: MJU23, rskr. 2020/21:411). By 2030, reduction levels will increase to 66 percent for diesel and 28 percent for petrol.
Entry 5	MEASURE TYPE: Announced (11/02/2022 13:25 PM) In order to maintain and increase Swedish biogas production, the government will set aside SEK 1 900 million in 2022–2024 to support the production of biogas. In 2024, a control station for the evaluation of aid design will be implemented to ensure a purpose according to and costeffective aid.
Entry 6	MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 18:17 PM) 1 090 million Swedish crowns for 2023, 1 billion Swedish crowns for 2024 and 505 million Swedish crowns for 2025 in fossilfree charging and refuelling infrastructure for cars and trucks to convert the transport sector to fossilfree.
Entry 7	MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 18:16 PM) Adoption of a national electrification strategy.
Comments	
State of play	

CSR 1 Subpart 4: Give priority to fiscal structural reforms that will help provide financing for public policy priorities and contribute to the longterm sustainability of public finances, including, where relevant, by strengthening the coverage, adequacy and sustainability of health and social protection systems for all.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:07 PM)</p> <p>From January 1, 2022, the tax reduction for those with sickness- and activity compensation has been strengthened with the aim to remove the difference in taxation of such compensation and earned income.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2020.1

CSR 1 Subpart 1: In line with the general escape clause, take all necessary measures to effectively address the pandemic, sustain the economy and support the ensuing recovery. When economic conditions allow, pursue fiscal policies aimed at achieving prudent mediumterm fiscal positions and ensuring debt sustainability, while enhancing investment.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:19 AM)</p> <p>Vaccines against covid-19 are transported to Sweden. The Government and Sweden's municipalities and regions (SALAR) have signed an agreement with the aim that the regions are responsible for vaccinating the population. The state pays for vaccines and reimburses the regions for vaccination costs. In total, the government allocates several billion kronor for this. The regions carry out the vaccinations in accordance with the Swedish Public Health Agency's recommendations.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:17 AM)</p> <p>The government, several governmental agencies and the country's regions are working together to urgently offer the population vaccine against covid-19. The government has chosen to enter into several agreements for the purchase of different types of vaccine. Ongoing.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:08 AM)</p> <p>The total effect on the net lending for the measures taken in response of the pandemic sums up to about SEK 161 billion for 2020. During 2020 the Government assumed responsibility for municipalities' and regions' extraordinary Covid-19-related costs. During 2021 the compensation of this kind, has been limited to cover urgent transports of patients. In addition to this, the regions also received a standard compensation for covid-19 related healthcare in 2021 (and 2022). Funding has also been allocated to increase testing and contact tracing.</p>

<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:51 PM)</p> <p>On March 15, 2021, new sickness benefit rules came into force. Changed rules aim at giving people on sick leave better opportunities to complete their rehabilitation and return to work. (The rules are general; they cover those with a reduced working capacity due to postcovid among others)</p> <p>The Government on 3 February 2022 proposed, in its bill to the Parliament, that employers that have received support for shortterm work schemes earlier during the pandemic, shall be able to receive such support in the future as well, provided that the general conditions for support are met.</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:53 PM)</p> <p>On March 15, 2021, new sickness benefit rules came into force. Changed rules aim at giving people on sick leave better opportunities to complete their rehabilitation and return to work. (The rules are general; they cover those with a reduced working capacity due to postcovid among others).</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/02/2022 13:52 PM)</p> <p>The Government on 3 February 2022 proposed, in its bill to the Parliament, that employers that have received support for shortterm work schemes earlier during the pandemic, shall be able to receive such support in the future as well, provided that the general conditions for support are met.</p>
<p style="text-align: center;">Comments</p>	
<p style="text-align: center;">State of play</p>	

CSR 1 Subpart 2: Ensure the resilience of the health system, including through adequate supplies of critical medical products, infrastructure and workforce.

<p style="text-align: center;">Measures</p>	
<p>Entry 1</p>	<p>MEASURE TYPE: Deleted (17/02/2023 19:01 PM)</p> <p>Agreement with the Swedish Association of Local Authorities and Regions to enable largescale testing throughout the country. Includes largescale testing with PCR-tests and rapid</p>

	<p>antigen tests. It was agreed that the state would bear the costs, at the same time as the regions undertake to carry out the testing based on the Public Health Agency of Sweden's recommendations.</p>
<p>Entry 2</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:47 PM)</p> <p>Agreements have been made with the SALAR in order to make sure that those who have been vaccinated for covid-19 can obtain a vaccination certificate. The first agreement (decided in December 2020) was needed to ensure registration of all covid-19 vaccinations in the National vaccination register (implemented 1 January 2021). This agreement was revised early in 2021 in order to make the adaptations that were needed to align with the EU system for covid certificates (implemented 1 April 2021). Another agreement with the SALAR was made in order to enable issuance of recovery certificates (implemented 1 July 2021). Those agreements have been prolonged into 2022. In the end of 2021, an agreement was made on registration of data for persons without social security numbers or so-called co-ordination numbers who would like to obtain a vaccination certificate (implemented 1 January 2022).</p>
<p>Entry 3</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:14 AM)</p> <p>In June 2021, national regulation came into place in addition to Regulation (EU) 2021/953 and Regulation (EU) 2021/954 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2021. The additional regulation was needed to establish a firm legal ground for the issuance of EU DCC in the Swedish context, from 1 July 2021.</p>
<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:13 AM)</p> <p>During 2021, The Swedish E-health Agency, The Public Health Agency and The Agency for Digital Government were commissioned to establish a digital infrastructure for issuing EU DCC (EU Digital COVID Certificates). The system was implemented on 1 July for vaccination certificates and on 12 August for test and recovery certificates. During the Autumn of 2021, additional changes were made in the system to make sure that vaccination certificates can be issued to persons without social security numbers or so-called co-</p>

	<p>ordination numbers as well as persons who have been vaccinated outside the EU.</p>
Entry 5	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:09 PM)</p> <p>Commission to the Medical Products Agency to secure access to medical products and devices: The Agency has, for instance, worked on specific amendments to its regulations, questions concerning the transfer of medical products between pharmacies and regions.</p>
Entry 6	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:07 PM)</p> <p>Prognoses and changing scenarios (decided July 2020 and December 2020 implemented, prolonged into 2021): The National Board of Health and Welfare will assess what measures, both national and regional, may be necessary to strengthen health care services and the ability of social services to effectively manage new outbreaks.</p>
Entry 7	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:05 PM)</p> <p>Restrictions on dispensing medications (decided March 2020 and implemented): Following proposals from the Medical Products Agency, the Government restricted the dispensing of medications to the quantities that patients need for three months. Exemptions can only be made for special reasons. Restrictions were valid through 2021.</p>
Entry 8	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:04 PM)</p> <p>In order to ensure the resilience of the health system, the Swedish National Board of Health and Welfare (NBHW) has been assigned responsibility for purchasing medical products in cause of national stock shortages. During 2021 several pharmaceuticals have been purchased through this system: bamlanivimab, casirivimab, sotrovimab and molnupuravir. NBHW is also responsible body for Swedish attendance in European JPA. For as long there as there is need for it, the Swedish government will empower NBHW to conduct this assignment task. A commission to the NHBW was adopted to help secure access to medicines that can be used for treating patients with covid-19 (decided March 2020). The Board is also commissioned to assist with redistribution of medicines, if needed. The commission to the NBHW from 2020 has been prolonged until June 2022, resulting in EU joint</p>

	procurement and bilateral procurement of monoclonal antibodies and new antiviral treatments for covid-19.
Entry 9	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:02 PM)</p> <p>Commission to the Public Health Agency of Sweden to quickly coordinate actors needed to provide enhanced covid-19 testing nationally (decided March 2020 and implemented, prolonged in parts for 2021 and 2022), to ensure flows of largescale testing at national level (decided in June 2020 and implemented, prolonged for 2021 and 2022 in parts) and to assist the regions in largescale testing (decided June 2020 and implemented, prolonged for 2021 and 2022 in parts), which expand the capacity for PCR testing for covid-19 within their respective geographical areas.</p>
Entry 10	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:00 PM)</p> <p>In June 2021, new legislation came into force enabling the Medical Products Agency to get access to the national register for vaccination and complete data in reports on adverse drug reactions (if data on vaccination is lacking). The new legislation was a prerequisite to conduct a commission to the Medical Products Agency in order to secure continuous monitoring of the covid-19 vaccines (decided in November 2020 and implemented prolonged into 2024): This includes collecting and analysing reports on adverse drug reactions from health care staff and private persons who have been vaccinated.</p>
Entry 11	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:59 PM)</p> <p>In the Budget Bill for 2022 the Government initiated a national centre of competence for care of older persons at the National Board of Health and Welfare. By doing so the Government is strengthening national work on care of older persons in order to clarify the importance of good and safe care of older persons.</p>
Entry 12	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:54 PM)</p> <p>In June 2021, new legislation came into force enabling the Medical Products Agency to get access to the national register for vaccination and complete data in reports on adverse drug reactions (if data on vaccination is lacking).</p>

	<p>The new legislation was a prerequisite to conduct a commission to the Medical Products Agency in order to secure continuous monitoring of the covid-19 vaccines (decided in November 2020 and implemented prolonged into 2024): This includes collecting and analysing reports on adverse drug reactions from health care staff and private persons who have been vaccinated.</p>
<p>Entry 13</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:54 PM)</p> <p>Public service obligations on air routes: On April 6, 2020, The Swedish government decided to impose public service obligations on eight routes between Stockholm Arlanda and airports in the Northern region of Sweden as well as between Arlanda and the island of Gotland until September 6, 2020. At the same time, the Swedish Transport Administration was instructed to decide on further provisions on the public service obligations as well as to enter into agreements with air carriers on the selected routes. The ground for the decision was to mitigate the crisis caused by covid-19 by securing a minimum of service for example rescue service, health care, total defense and belly freight. The decision has been prolonged until December 31, 2020. The Swedish Parliament, following a proposal from the Swedish Government, has on 23 June 2020 taken a budgetary decision to temporary, limited to 2020, increase the yearly regular state funding to municipalities for operating aid to regional nonstateowned airports. The temporary increased funding for 2020 is set to 100 million SEK. The funding from the State is intended to cover parts of the municipalities' costs connected to operating aid to airports.</p>
<p>Entry 14</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:53 PM)</p> <p>To strengthen care for the elderly and health care, the Swedish Government introduced a special initiative in June of 2020, where the Central government finances parttime education to become care assistant or assistant nurse for up to 10,000 employees in the health care sector. Education will take place during paid working hours and according to an agreement between the social partners the participant shall be offered permanent fulltime employment.</p>

<p>Entry 15</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:52 PM)</p> <p>Commission to the Medical Products Agency in order to secure continuous monitoring of the covid-19 vaccines (decided in November and implemented prolonged into 2024): This includes collecting and analysing reports on adverse drug reactions from health care staff and private persons who have been vaccinated.</p>
<p>Entry 16</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:51 PM)</p> <p>Commission to the Public Health Agency to ensure technical access to the national register for vaccinations (decided in September and implemented, prolonged into 2021). In order to register vaccinations, the Public Health Agency has been commissioned to provide technical assistance in order to make possible a secure registration of these vaccinations.</p>
<p>Entry 17</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:51 PM)</p> <p>New legislative proposals on registration of covid-19 vaccinations in a national registry from the 1st of January 2021 (decided in November by the government and in December by Parliament). The legislative proposals make it obligatory for all health care providers to register information in a national register for vaccinations.</p>
<p>Entry 18</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:50 PM)</p> <p>Agreement with the Swedish Association of Local Authorities and Regions to enable largescale testing throughout the country (decided June 2020 and implemented, prolonged into 2021). Which includes largescale testing to detect active infection and antibody tests. It was agreed that the state would bear the costs, at the same time as the regions undertake to carry out the testing based on the Public Health Agency of Sweden's recommendations.</p>
<p>Entry 19</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:49 PM)</p> <p>Commission the Public Health Agency of Sweden to quickly coordinate actors needed to provide enhanced covid-19 testing nationally (decided March 2020 and implemented, prolonged in parts into 2021), to ensure flows of largescale testing at national level (decided in June 2020 and implemented, prolonged into 2021) and to the to assist the</p>

	regions in largescale testing (decided June 2020 and implemented, prolonged into 2021), which expand the capacity for serological testing and PCR testing for covid-19 within their respective geographical areas.
Entry 20	MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:48 PM) Commission to the Medical Products Agency to secure access to medical products and devices: The Agency has, for instance, worked on specific amendments to its regulations, questions concerning the transfer of medical products between pharmacies and regions.
Entry 21	MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:37 PM) Commission to the Medical Product Agency to help securing access to medicines that can be considered critical if supply chains were to be affected by the covid-19 pandemic (decided March 2020 and implemented).
Entry 22	MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:50 PM) Commission to the National Board of Health and Welfare to help securing access to medicines that can be used for treating patients with covid-19 (decided March 2020 and implemented): The Board is also commissioned to assist with redistribution of medicines, if needed. Until now, the Boards main contribution has been to represent Sweden in the EU joint procurement of remdesivir and channel information from the regions.
Entry 23	MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:36 PM) Restrictions on dispensing medications (decided March 2020 and implemented): Following proposals from the Medical Products Agency, the Government restricted the dispensing of medications to the quantities patients need for three months. Exemptions can only be made for special reasons.
Entry 24	MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:35 PM) Sweden to host EU reserves of protective and medical equipment (Implemented September 2020): Sweden is one of the six countries chosen to host the EU's reserves of

	emergency medical equipment and personal protective equipment (PPE).
Entry 25	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:34 PM)</p> <p>Commissions to the National Board of Health and Welfare to coordinate medical supplies procurement (decided March 2020 and implemented), distribute and redistribute medical supplies (decided March 2020 and implemented) and secure access to medical devices and distribution of medical devices (decided March 2020 and implemented): The Board procures medical supplies and PPE on the open market and represent Sweden in the EU joint procurement of PPE.</p>
Entry 26	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:34 PM)</p> <p>Crisis support for staff in health and elderly care who worked with COVID-19 patients (decided November 2020 and implemented): Including government funds to support health care and elderly care staff for crisis support, counselling, and trauma support.</p>
Entry 27	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 12:33 PM)</p> <p>The Government commissioned the National Board of Health and Welfare to support temporary reallocation of health care professionals (October 2020 and implemented).</p>
Entry 28	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 11:31 AM)</p> <p>Evaluation of care for longterm COVID-19 symptoms (decided July 2020 and implemented): On 16 July 2020, the Government instructed the Swedish Agency for Health Technology Assessment and Assessment of Social Services (SBU) to carry out a systematic review of patients with long-term COVID-19 symptoms.</p>
Entry 29	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:11 AM)</p> <p>SEK 4 billion to manage delayed care (announced): To help health care services get back on track after COVID-19, the Government proposes in the Budget Bill for 2021 that the regions will receive SEK 4 billion in extra funding 2021 and in 2022.</p>

<p>Entry 30</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 11:30 AM)</p> <p>Prognoses and changing scenarios (decided July 2020 and December 2020 implemented): The National Board of Health and Welfare will assess what measures, both national and regional, may be necessary to strengthen health care services and the ability of social services to effectively manage new outbreaks.</p>
<p>Entry 31</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 11:28 AM)</p> <p>Coordination of intensive care unit (ICU) beds (decided March 2020 and implemented): The Government has instructed the National Board of Health and Welfare (Socialstyrelsen) to establish a national coordination mechanism for ICU beds.</p>
<p>Entry 32</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 11:26 AM)</p> <p>Increased appropriations (decided and implemented) for government agencies participating in action to limit the outbreak: The Public Health Agency of Sweden, the National Board of Health and Welfare and the Swedish Medical Products Agency have therefore had their appropriations increased.</p>
<p>Entry 33</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 11:16 AM)</p> <p>Municipalities and regions will be compensated for extraordinary costs (decided April 2020 and implemented): The central government will cover all extraordinary costs arising as a result of the pandemic, e.g., higher costs for additional staff and protective equipment.</p>
<p>Entry 34</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 18:57 PM)</p> <p>The Government has appointed an inquiry chair to propose a care of older persons act to supplement the Social Services Act with special provisions on health and social care of elderly and that contain provisions about a national social care plan. The inquiry chair was also charged with considering and presenting proposals that strengthen access to medical expertise in care of older people and at service management level in municipalities. The inquiry is to report by 30 June 2022.</p>

<p>Entry 35</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:48 PM)</p> <p>To strengthen care for the elderly and health care, the Swedish Government introduced a special initiative in June of 2020, where the state finances parttime education to become care assistant or assistant nurse. This reform has been extended and strengthened and is estimated to cover SEK 1.7 billion per year for 2022 and 2023. The Government has decided to extend the reform further with SEK 1.7 billion for 2024 and intends to extend it for the years 2025 and 2026.</p>
<p>Entry 36</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 13:54 PM)</p> <p>In the Budget Bill for 2022 the Government initiated a national centre of competence for care of older persons at the National Board of Health and Welfare. By doing so the Government is strengthening national work on care of older persons in order to clarify the importance of good and safe care of older persons.</p>
<p>Entry 37</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 13:53 PM)</p> <p>The Government has appointed an inquiry chair to propose a care of older persons act to supplement the Social Services Act with special provisions on health and social care of elderly and that contain provisions about a national social care plan. The inquiry chair was also charged with considering and presenting proposals that strengthen access to medical expertise in care of older people and at service management level in municipalities. The inquiry is to report by 30 June 2022.</p>
<p>Comments</p>	
<p>State of play</p>	

CSR.2020.2

CSR 2 Subpart 1: Foster innovation

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:23 AM)</p> <p>Work has continued and intensified in the Government's innovation partnership programmes, including the Programme for Skills Supply and Lifelong Learning. The programme has contributed to strengthening the coordination between the educational system and labour market authorities, with the aim to make lifelong learning accessible. The aim of the programme is to contribute to a greater will and ability among individuals to retrain and constantly develop in order to meet the demands of a rapidly changing labour market, and that companies are able to grow and develop in Sweden by attracting and employing the broad skills they need to be competitive in a global market, but also to conduct worldleading research and develop worldleading innovations. The innovation partnership programmes gather a broad range of participants and make it a joint responsibility to stimulate skills development and lifelong learning through mutually reinforcing actions, both private and public, aiming for a common package and a common objective.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:13 PM)</p> <p>Directing more jobseekers to regular education</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:12 PM)</p> <p>Retained benefits (activity support)</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:53 PM)</p> <p>The government is proposing to introduce a new Student Finance Scheme for Transition and Retraining from 2023, for people with work experience who need further education or to participate in a completely new education to strengthen their position in the labour market. The new Student Finance Scheme aims to ensure that professionals can participate in education both for upand reskilling purposes. The support is</p>

	<p>aimed at adults who have a labour market connection and ensures that the vast majority of those who are granted the support will be able to study with at least 80% of their previous salary for 44 weeks, including loans and grants. A prerequisite for participating in the new Student Finance Scheme is that the education strengthens the applicant's position in the labour market. This is an ambitious and alternative way of achieving the objectives and SE proposes that this is an approach that could be described in the recommendation to shed light on different ways of achieving the objective. The legislation (lag [2022:856] om omställningsstudiestöd) entered into force on 1 July 2022. The scheme is eligible to use for studies from January 1s 2023. In 2023 SEK 10 million and in 2024 SEK 50 million was given the authority in charge of student finance to strengthen their capacity to handle the applications for the Student Finance Scheme. The Government is also working with regulatory simplifications so that the process of applications can be furthered automated, without changing the purpose of the Student Finance Scheme. Ongoing.</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 14:56 PM)</p> <p>To support the municipalities in arranging education where vocational education is combined with Swedish for immigrants or Swedish as a second language, and thus promote a faster integration of foreignborn, the government invests just over SEK 1.5 billion to 14,000 educational places in 2022</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 14:54 PM)</p> <p>A pilot project that will contribute to building a well-functioning infrastructure for mapping and validation started in municipal adult education during the autumn of 2021 and will last until 1 July 2023.</p>
<p>Entry 7</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 14:53 PM)</p> <p>Upskilling boost with aim to increase climate related competence. The Government has allocated 100 million SEK for 2022 for this purpose and is ongoing until 2024.</p>

<p>Entry 8</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 14:00 PM)</p> <p>Directing more jobseekers to regular education: Expansion of the possibility for jobseekers in the Job and Development Guarantee to study parttime in regular education in addition to their participation in the programme. The opportunity for parttime studies in addition to programme participation is extended from six to twelve months.</p>
<p>Entry 9</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:59 PM)</p> <p>Retained benefits (activity support): Through an increased use of regular education, jobseekers' education needs can be met through a broader range of education and training. To increase the transitions to regular education, the Government has expanded opportunities for jobseekers to study with retained benefits (activity support). This was announced in the Budget Bill for 2021.</p>
<p>Entry 10</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:59 PM)</p> <p>Labour Market Training: To meet the demand for shortages and strengthen the skills of jobseekers, the supply of shorter Labour Market Training has been increased. Funds have been added during 2020, 2021 and 2022. Evaluations from the Swedish Public Employment Service show that the efficiency of the initiative has increased, but that more needs to be done to make the initiative more efficient, strategic, and gender mainstream. The Swedish Public Employment Service is tasked with increasing the numbers of jobseekers in Labour Market Training, and with continue to make the training more efficient and making sure that it is used in a strategical way. The Swedish Public Employment Service has and will continue to work with making the participation in Labour Market Training more gender equal.</p>
<p>Entry 11</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/02/2022 14:55 PM)</p> <p>In January 2022, the Government's initiative was presented on an obligation for municipalities to offer initial mapping and validation. The Government allocates SEK 60 million for 2023.</p>

<p>Entry 12</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 19:11 PM)</p> <p>The government has commissioned the Swedish Public Employment Service, in collaboration with Sweden's innovation agency and other relevant authorities and stakeholders to find means to develop conditions for making data for skills supply and lifelong learning available, shared and utilized and to contribute to the development of a unified digital infrastructure that support lifelong learning. Budget: 15 million SEK 2021 and 17 million SEK 2022.</p>
<p>Entry 13</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 13:58 PM)</p> <p>The government has commissioned the Swedish Public Employment Service, in collaboration with Sweden's innovation agency and other relevant authorities and stakeholders to find means to develop conditions for making data for skills supply and lifelong learning available, shared and utilized and to contribute to the development of a unified digital infrastructure that support lifelong learning. Budget: 15 million SEK 2021 and 17 million SEK 2022.</p>
<p style="text-align: center;">Comments</p>	
<p style="text-align: center;">State of play</p>	

CSR 2 Subpart 2: and support education and skills development.

<p style="text-align: center;">Measures</p>	
<p>Entry 1</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:55 PM)</p> <p>A new Student Finance Scheme for Transition and Retraining has been introduced from 2023, for people with work experience who need further education or to participate in a completely new education to strengthen their position in the labour market. The new Student Finance Scheme aims to ensure that professionals can participate in education both for upand reskilling purposes. The support is aimed at adults who have a labour market connection and ensures that the vast majority of those who are granted the support will be able to study with at least 80% of their previous salary for 44 weeks, including loans and grants. A prerequisite for</p>

	<p>participating in the new Student Finance Scheme is that the education strengthens the applicant's position in the labour market. The legislation (lag [2022:856] om omställningsstudiestöd) entered into force on 1 July 2022. The scheme is eligible to use for studies from January 1s 2023. In 2023 SEK 10 million and in 2024 SEK 50 million was given the authority in charge of student finance to strengthen their capacity to handle the applications for the Student Finance Scheme. The Government is also working with regulatory simplifications so that the process of applications can be furthered automated, without changing the purpose of the Student Finance Scheme. Ongoing.</p>
<p>Entry 2</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:58 PM)</p> <p>In 2022, new legislation aiming to improve the planning and dimensioning of upper secondary vocational education and adult vocational education in order to better correspond to the needs of the labour market, was adopted (prop. 2021/22:159, bet. 2021/22:UbU25, 2021/22:UbU27). According to the legislation, decisions regarding the supply of education must take into consideration the demand of the pupils as well as the needs of the labour market. Municipalities have to sign cooperation agreements concerning the planning, dimensioning, and offering of education. For the measures, funds to the regions and the municipalities have been allocated. The legislation enters into force on 1 July 2023 and is applied on education that starts from 2025.</p>
<p>Entry 3</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:56 PM)</p> <p>In 2018, an annual state subsidy of SEK 50 million was introduced to stimulate the development of learning centres, that can be applied for by cooperating municipalities. The state subsidy was increased to SEK 90 million for 2021 and 2022 and to SEK 85 million for 2023 (prop. 2017/18:1). For 2024 50 million SEK is allocated to the measure. Ongoing.</p>
<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:40 AM)</p> <p>In 2022, new legislation concerning validation within the adult education was adopted (prop. 2021/22:123, bet. 2021/22: UbU23). The legislation obliges the municipalities to offer introductory mapping and validation in municipal adult education. The measures will contribute to a more efficient management of skills, a faster establishment in the labour</p>

	<p>market and improve the possibilities to transitions during a working life. SEK 30 million per year has been allocated for the initiative 2022 and thereafter 60 million per year. Ongoing.</p>
Entry 5	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:56 PM)</p> <p>Several initiatives to make Advanced Vocational Education more flexible in 2020 have been implemented. A threeyear pilot project was introduced, financed with SEK 35 million per year, which will provide a faster and more flexible path to a degree for those who already have extensive vocational skills that can be validated (prop. 2019/20:1). The pilot was successful and became a permanent measure in 2022. Ongoing.</p>
Entry 6	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:31 AM)</p> <p>To meet the demand for skilled labour, the initiative to provide people with a greater opportunity to obtain an education or training and a job is continuing (see e.g., prop. 2021/22:1). The initiative includes places in higher vocational education, regional adult vocational education, folk high school, universities, and other higher education institutions. The initiative includes higher education programmes in fields of importance to society, such as engineering, education, healthcare, and medicine. Ongoing. (Yearly implementation trough the annual budget bill, allocation of funds through appropriation directions).</p>
Entry 7	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:28 AM)</p> <p>An increase of the Government grant to improve equity and knowledge in preschool classes and compulsory school was proposed in the Budget Bill for 2020 and passed in the parliament (prop. 2019/20:1). For 2022 the grant corresponds to SEK 6.5 billion and in 2023 it amounts to 6,658 billion Swedish crowns. The allocation of the grant to school organisers is based on pupils' socioeconomic background. Ongoing.</p>
Entry 8	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:27 AM)</p> <p>An increase of the Government grant to improve equity and knowledge in preschool classes and compulsory school was proposed in the Budget Bill for 2020 and passed in the</p>

	<p>parliament (prop. 2019/20:1). For 2022 the grant corresponds to SEK 6.5 billion and in 2023 it amounts to 6,658 billion Swedish crowns. The allocation of the grant to school organisers is based on pupils' socioeconomic background. Ongoing.</p>
Entry 9	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:57 PM)</p> <p>Efforts are made to make the education offer within Higher Vocational Education more flexible and from 2020 courses and programmes shorter than one semester can also be offered. These courses are offered mainly through distance-learning and often as parttime studies in order to allow individuals to work and study in parallel. In 2023 380 courses with 17,500 study places were offered. Courses that support Agenda 2023 measures will be prioritized.</p>
Entry 10	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 13:04 PM)</p> <p>To strengthen care for the elderly and health care, the Swedish Government introduced a special initiative in June of 2020, where the state finances parttime education to become care assistant or assistant nurse for up to 10,000 employees in the health care sector. Education will take place during paid working hours and according to an agreement between the social partners the participant shall be offered permanent fulltime employment.</p>
Entry 11	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:21 PM)</p> <p>Efforts are made to make the education offer within Higher Vocational Education more flexible and from 2020 courses and programmes shorter than one semester can also be offered. These courses are offered mainly through distance-learning and often as parttime studies in order to allow individuals to work and study in parallel.</p>
Entry 12	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:04 PM)</p> <p>When companies are experiencing temporary financial problems as a result of unexpected events the state may provide financial support for a limited time while employees reduce working hours, so-called short time work. The reduction in working hours provides scope which can be invested in competence development in order to strengthen employees' skills and thereby also the company. In the</p>

	<p>budget bill for 2021, the Government proposes that employers who have reduced employees' working hours with financial support from the state, may be compensated for up to 60 percent of costs for competence initiatives implemented during the reduced working time.</p>
Entry 13	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:47 AM)</p> <p>Since 2015 funds have been allocated for early measures aimed at giving asylum seekers and others Swedish language skills, understanding of society and other actions to promote integration, Swedish for day one (SFS 015:521). For 2022, the government grant amounted to SEK 110 million (prop. 2021/22:1, prop. 2021/22:252) and for 2023 to SEK 30 million (prop. 2022/23:1). Ongoing.</p>
Entry 14	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:46 AM)</p> <p>In recent years, investments motivated by the labour market situation, the covid 19-pandemic and to counter segregation have been targeting study associations within liberal adult education. SEK 10 million in 2020, SEK 40 million in 2021 and SEK 40 million in 2022 have been allocated to study associations for initiatives improving the Swedish language for those on parental leave (prop. 2019/20:1). Furthermore, SEK 50 million in 2021 and in 2022 have been allocated to measures to improve the integration of foreignborn women who are in a position far from the labour market (prop. 2020/21:1). Ongoing.</p>
Entry 15	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:44 AM)</p> <p>To support the municipalities in arranging education where vocational education is combined with Swedish for immigrants or Swedish as a second language, and thus promote a faster integration of foreignborn, about SEK 1.5 billion has been allocated from the state budget in 2022 (prop. 2021/22:1). Ongoing.</p>
Entry 16	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:38 AM)</p> <p>A pilot project that will contribute to building a well-functioning infrastructure for mapping and validation started in municipal adult education during the autumn of 2021 and will last until 1 July 2023 (SFS 2021:744).</p>

<p>Entry 17</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:36 AM)</p> <p>Within Advanced Vocational Education, short courses that will offer skills development in a flexible way have been introduced. In 2023 the funds for the initiative amount to a total of SEK 150 million (prop. 2021/22:1). Introduced in 2020, significantly increased during the pandemic. Ongoing.</p>
<p>Entry 18</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:57 PM)</p> <p>In 2021 the government is planning to launch a professional program for teachers and principals, and it is expected to increase to 200 million SEK in 2023. A government bill for the measure was adopted in January 2023. The new legislation will come into effect on January 1, 2025.</p>
<p>Comments</p>	
<p>State of play</p>	

CSR 2 Subpart 3: Frontload mature public investment projects and

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 14:58 PM)</p> <p>A Government bill was passed to increase the scope of companies eligible for tax exempt employee stock options. The new rules apply from 1st of Jan. 2022.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:34 PM)</p> <p>In the Budget Bill for 2021 the Government proposed a further increase in the allocation for maintenance of the transport infrastructure. The Government proposed that the allocation for road maintenance is increased by SEK 500 million per year for the years 2021-2023 and that the allocation for railroad maintenance is increased by SEK 500 million per year during the period 2021-2023.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Adopted (12/12/2020 13:34 PM)</p> <p>According to the Governments proposal in an additional amending budget in May 2020, the Government decided to increase the allocation for road maintenance in 2020 with SEK 300 million and for railway maintenance with SEK 720 million. This in order to improve the functionality of the transport infrastructure and create new jobs.</p>
Comments	
State of play	

CSR 2 Subpart 4: promote private investment to foster the economic recovery.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:54 AM)</p> <p>A Government bill was passed to increase the scope of companies eligible for tax exempt employee stock options. The new rules apply from 1st of Jan. 2022.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:18 PM)</p> <p>The innovation program Advanced digitalization is a public-private partnership involving Sweden's Innovation Agency, the Association of Swedish Engineering Industries and major Swedish companies. The purpose of this program is applied research and development of sustainable digital solutions for the future.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:00 PM)</p> <p>As decided in the budget bill for 2022, 22,5 million SEK is allocated during 2022 to a stateaid scheme for improving mobile connections in railway tunnels. Good mobile connections on trains contribute to the ability to live and work all over Sweden.</p>
Comments	
State of play	

CSR 2 Subpart 5: Focus investment on the green and digital transition, in particular on clean and efficient production and use of energy,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Deleted (18/03/2024 15:03 PM)</p> <p>The Government decided to extend its investment (with an annual budget of SEK 23 million) on regional digitization coordinators and offers the regions to continue to maintain the function for the period of 2021-2025. The Government also instructs the Swedish Agency for Economic and Regional Growth to provide support to regional digitization coordinators, with a new amendment to the also coordinate digital innovation hubs and the candidates to become the Swedish European Digital Innovation Hubs (EDIH). The regional digitization coordinators can contribute to strategic coordination and collaboration between relevant actors (e.g. SME) to promote digitization on regional and local level. This includes promoting the use of digital working methods, tools and services.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:04 PM)</p> <p>The Government of Sweden adopted a national data strategy to foster responsible public and private data sharing for digital innovation including AI, providing a proactive platform for Sweden's participation in the European data strategy. A series of Government assignments regarding electrification, health, space data etc. have been launched during 2021 as part of the associated action plan.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:05 PM)</p> <p>In the budget bill for 2022, 50 million SEK per year 2022-2024 is allocated to the development of the digital infrastructure in the welfare sector. From 2025, 20 million will be set aside annually for the same purpose. The funding can be used for initiatives such as improvements regarding electronic service credentials, common technical standards and secure messages between municipalities, regions, and the government. In 2024, this budget post will be used to develop and provide an infrastructure for the exchange of unstructured information in the public sector.</p>

<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:03 PM)</p> <p>The Swedish Government commissioned four national agencies (the Swedish Public Employment Service, the Swedish Companies Registration Office, the Swedish Agency for Digital Government and the Swedish Tax Agency) to promote the public administration's ability to use artificial intelligence (AI) in order to strengthen the welfare and competitiveness in Sweden within the public sector. Budget 3 million SEK 2021 and 5 million SEK 2022.</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 15:01 PM)</p> <p>The government wants to facilitate investments to improve energy efficiency and renovate existing apartment buildings. Hence, the government proposes to set aside 900 million SEK in 2021 for a newly created support system for this purpose.</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:52 PM)</p> <p>The government proposes giving support to investments in solar panels for private households and companies. Funding is also proposed to be dedicated in the budget for infrastructure investments such as railways and electricity networks. In order to further facilitate private households' investments in green and efficient energy solutions the government wants to extend support to publicly available energy and climate advisory services provided by local governments.</p>
<p>Entry 7</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:50 PM)</p> <p>Domestic transport is another important area for emissions reductions since it contributes with approximately a third of carbon dioxide emissions in Sweden and those emissions need to be reduced much faster in the years to come. Hence, it is proposed to allocate funds for a range of measures to incentivize emissions reductions.</p>
<p>Entry 8</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:50 PM)</p> <p>The government also proposes financing measures for restoring and maintaining the environment as well as adapting to climate change. The money should be used for avoiding eradication of endangered species and encompasses measures to protect and maintain valuable</p>

	<p>nature as well as strengthening the work for a clean sea and water protection. Restoration of wetlands is also proposed to receive large funds. Emissions from former wetlands make up 11 million tons of carbon dioxide equivalents, which is more than Sweden's traffic emissions from private cars. Through wetland restoration one can halt the amount of emissions from reaching the atmosphere.</p>
Entry 9	<p>MEASURE TYPE: Adopted (17/02/2023 19:22 PM)</p> <p>The Swedish Government commissioned four national agencies (the Swedish Public Employment Service, the Swedish Companies Registration Office, the Swedish Agency for Digital Government and the Swedish Tax Agency) to promote the public administration's ability to use artificial intelligence (AI) in order to strengthen the welfare and competitiveness in Sweden within the public sector. Budget 3 million SEK 2021 and 5 million SEK 2022.</p>
Entry 10	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 15:02 PM)</p> <p>In the budget bill for 2022, 50 million SEK per year 2022-2027 is allocated to support and cofinance participation in the Digital Europe Programme (DIGITAL). The national co-financing proposed by the Government ensures that Swedish organisations are given the opportunity to take part in EU investments in infrastructure and capacityenhancing projects for e.g., cloud services, data and AI. Sweden can also, with the help of early participation in the program, increase the opportunity to be able to participate in and influence EU-joint projects. The government is also increasing the incentives for other actors to match the national sum and thereby increase the chances of being able to receive additional funds from the program.</p>
Entry 11	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 15:01 PM)</p> <p>The Government decided to extend its investment (with an annual budget of SEK 22 million) on regional digitization coordinators and offers the regions to continue to maintain the function for the period of 2021-2025. The Government also instructs the Swedish Agency for Economic and Regional Growth to provide support to regional digitization coordinators, with a new amendment to the also coordinate digital innovation hubs and the candidates to become the Swedish European Digital Innovation Hubs (EDIH). The</p>

	<p>regional digitization coordinators can contribute to strategic coordination and collaboration between relevant actors (e.g., SME) to promote digitization on regional and local level. This includes promoting the use of digital working methods, tools and services.</p>
<p>Entry 12</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 10:56 AM)</p> <p>As decided in the budget bill for 2021, 25 million SEK is allocated during 2022 to a stateaid scheme for improving mobile connections on longdistance trains. Good mobile connections on trains contribute to the ability to live and work all over Sweden. Part of budgetbill 2021</p>
<p>Entry 13</p>	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 15:02 PM)</p> <p>In the budget bill for 2021 the government proposes a total budget of 2,2 billion SEK between 2021-2025 for broadband expansion. The aim is to speed up broadband expansion and to facilitate the government's goal that the whole of Sweden should have access to fast broadband by 2025. The national target is that 95% of all households and businesses should have access to broadband of at least 100 Mbps by 2020. Everyone should also have access to stable, highquality mobile services where they are normally located by 2023. The government's national broadband strategy implies that by 2025, entire Sweden should have access to fast broadband. The government's investments in expanding broadband continues. The Swedish Post and Telecom Agency distributes the support through annual calls in which various actors can apply for funds for broadband projects.</p>
<p>Comments</p>	
<p>State of play</p>	

CSR 2 Subpart 6: hightech and innovative sectors,

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:53 PM)</p> <p>Sweden is a small exportdependent country where there are many jobs with exporting companies. Foreign investment therefore plays an important role in the economic recovery. In order to strengthen investment promotion initiatives, funding of SEK 25 million is proposed for 2021, through Business Sweden.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:53 PM)</p> <p>As private investment in research and innovation temporarily declines as a result of the COVID-19 pandemic, central government is increasing its funding to secure research, innovation and the supply of skills. It is therefore proposed that Vinnova receives an increase in its appropriation for 2021 of SEK 545 million to mainly make systemic innovation investments. Furthermore, industrial research institutes conduct needsdriven research and development in global collaboration with universities, the business sector, and the public sector. The institutes play an important role in the utilisation and commercialisation of research and innovation. The focus is on developing sustainable solutions, which are the pillars of the business community's climate transition, competitiveness, and growth. It is therefore proposed that RISE AB receive an increase of its appropriation for 2021 of SEK 95 million to implement initiatives that contribute to system solutions where many actors collaborate.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Adopted (20/02/2023 11:01 AM)</p> <p>To strengthen longterm competitiveness and the green and digital transition of industry, Sweden participates in socalled Important Projects of Common European interest (IPCEI). Sweden is already participating in two projects in the battery area, and the Swedish Energy Agency has a government assignment to prepare Swedish participation in hydrogen projects. In the budget bill for 2022, the Government proposes 100 million SEK in 2022 and estimated 70 million SEK in 2023 and 2024. This is in addition to the 200 million SEK in</p>

	2022 and an estimated 70 million SEK in 2023–2027 already set aside in the 2021 budget bill.
Comments	
State of play	

CSR 2 Subpart 7: 5G networks

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 11:05 AM)</p> <p>In 2021 the Swedish Parliament decided on a bill regarding how much funds should be allocated to investments in the transport infrastructure for the period 2022-2033. This is an investment that amounts to a total of SEK 881 billion. The investment will include developing and maintaining the Swedish transport infrastructure. The investments will contribute to increased accessibility, expanded labour market regions, regional development, increased cohesion in the country, improved competitiveness and the achievement of climate goals. In 2022, the Government decided on a new national plan for the transport infrastructure, in which it is specified how the SEK 881 billion shall be distributed on different measures.</p>
Comments	
State of play	

CSR 2 Subpart 8: and sustainable transport.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (12/12/2020 13:56 PM)</p> <p>The Swedish Parliament, following a proposal from the Swedish Government, has on 3 June 2020 taken a budgetary decision to grant SEK 3 billion to regional competent authorities responsible for organising public passenger transport services to compensate for reduced income during the corona pandemic. For the 2021 budget the government proposes SEK 2 billion for the same purpose.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Announced (12/12/2020 13:56 PM)</p> <p>The Government has taken further actions to promote sustainable transport. According to the Governments proposal in an additional amending budget in May 2020, the Government decided to increase the allocation for railway maintenance with SEK 720 million. In the Budget Bill for 2021 the Government proposed a further increase in the allocation for maintenance of the transport infrastructure. The Government proposed that the allocation for railroad maintenance is increased by SEK 500 million per year during the period 2021-2023. The Government also proposed to increase the governments cofinancing of municipal and regional investments in infrastructure for cycling with SEK 300 million for 2021 and SEK 250 million for 2022.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2020.3

CSR 3 Subpart 1: Improve the effectiveness of antimoney laundering supervision and effectively enforce the antimoney laundering framework.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 19:25 PM)</p> <p>Swedish crowdfunding service providers have been subjected to AML/CFT supervision through the act (2021:899) with supplementary provisions to the EU regulation on European crowdfunding service providers.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 15:20 PM)</p> <p>In the budget bill for 2021, Sweden's financial supervisory authority Finansinspektionen received an additional 10m SEK exclusively for antimoney laundering supervision. In the budget bill for 2022, several AML supervisory authorities received additional grants: Finansinspektionen (2m SEK,) the Swedish Estate Agents Inspectorate (0,5m SEK), the Swedish Gambling Authority (0,5m SEK) and the County Administrative Boards in Skåne (0,5 m SEK), Stockholm (0,5 m SEK) and Västra Götaland (0,5m SEK). Also, the Police Authority received grants to combat i.a. money laundering (2,5 m SEK).</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 15:19 PM)</p> <p>Swedish crowdfunding service providers have been subjected to AML/CFT supervision through the act (2021:899) with supplementary provisions to the EU regulation on European crowdfunding service providers</p>
Comments	
State of play	

CSR.2019.1

CSR 1 Subpart 1: Address risks related to high household debt by gradually reducing the tax deductibility of mortgage interest payments or increasing recurrent property taxes.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 09:36 AM)</p> <p>No measures regarding mortgage deductibility or property taxes have been taken in the 2022 Budget Bill. It is of particular importance to manage changes in housing taxes carefully. Any measure in this area must be seen in a longterm perspective. Changes must be handled with great care, due to the potential effects a change may have on household's financial position, household demand and economic growth.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:04 PM)</p> <p>Regarding the riskweight floor, the FSA decided in 2018 to change the application of the riskweight floor for Swedish mortgages by replacing the current Pillar 2-approach with a requirement within the framework of Article 458 of CRR. This change was implemented on 31 December 2018 and is valid through 30 December 2020. The FSA has assessed that the underlying risks necessitating the riskweight floor remain to the extent that the measure continues to be necessary and has therefore notified the EU regarding extension of the existing riskweight floor for Swedish mortgages. The European Commission, the EBA and the ESRB has announced that they do not object to an extension of the riskweight floor. The FSA will make its final decision on the matter before the measure expires.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:03 PM)</p> <p>There are also upcoming changes in the capital requirements due to the EU banking package (CRR II / CRD V). National legislative changes due to the banking package will mainly be implemented in Sweden on 29 December 2020. The banking package will introduce a number of changes to the capital regulation of banks,</p>

	<p>such as the implementation of a leverage ratio requirement alongside the riskbased capital requirement (applicably by endof-June 2021). For the major banks, the total capital requirement, in nominal terms, is not expected to be significantly impacted. Midsized and smaller banks are expected overall to see an increase in their capital requirements of around 10–15 per cent, primarily due to the new so-called Pillar 2-guidance. This guidance aims to cover risks and manage future financial disruptions that the other main components of the capital requirement do not cover.</p>
<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:02 PM)</p> <p>Due to the spread of the coronavirus and the economic and financial uncertainties resulting from its spread, the FSA decided on 16 March 2020 to reduce the countercyclical capital buffer from 2.5 per cent to 0 per cent. This measure is intended to create scope for banks to maintain or increase their lending to businesses and households, thereby supporting the Swedish economy. The FSA will establish at the beginning of 2021 its position on both the rate at which the countercyclical buffer requirement will be raised and the target rate itself</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:02 PM)</p> <p>The design of the amortization requirements enables banks and other mortgage companies to grant exemptions from the requirement when there are special reasons. On account of the spread of the coronavirus the FSA announced on 17 March 2020 that incomeloss linked to the virus would be one such special reason for being granted an exemption from amortization. On 14 April 2020 the FSA decided that mortgage companies have the possibility to offer all new and existing mortgagors an exemption from the amortization requirement in view of the spread of the coronavirus and its effects on the Swedish economy. Individual decisions whether to grant a temporary exemption still rest with banks on the basis of individual customer assessments. The exemption applies to amortization payments through 31 August 2021. The FSA will communicate no later than at the end of April 2021 whether this date will continue to apply or if the circumstances prevailing at that time will require an extension.</p>

Comments
State of play

CSR 1 Subpart 2: Stimulate investment in residential construction where shortages are most pressing, in particular by removing structural obstacles to construction.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 09:46 AM)</p> <p>Simplify the regulations for building permits. A proposal has been drawn up with comprehensive reforms for building permits.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 09:41 AM)</p> <p>On behalf of the Government, six national authorities have reviewed their respective claims in areas of national interest. The assignment has led to a reduction in the total national interest claims and to more up-to-date and well-defined claims. The county administrative boards have also been commissioned to identify areas of national interest for nature conservation and the cultural environment that need to be tested for timeliness. The assignment was reported in December 2021. The National Heritage Board and the Swedish Environmental Protection Agency have been commissioned to reconsider the national interests in cultural environmental protection and nature conservation that the county administrative boards have identified shortcomings regarding timeliness and distribution.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 09:39 AM)</p> <p>The National Board of Housing, Building and Planning has the Government's task of working with rule development and working for an efficient and uniform application of the Planning and Building Act in a digital environment. The authority has produced regulations for digital detailed plans and plan descriptions. In February 2021, the county administrative boards were commissioned to develop</p>

	uniform digital process support and common routines for their participation in community planning.
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:11 PM)</p> <p>Inquiry to propose legislative amendments to make it easier to build close to the beach in rural areas The Government appointed in July 2019 an inquiry to review beach protection legislation. The inquiry will propose amendments that will make it much easier to build close to the beach in rural areas. The proposals shall also aim to improve conditions for housing and business activities, primarily for small businesses, in rural areas. The Inquiry will report on its remit on 14 December 2020.</p>
Entry 5	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:09 PM)</p> <p>Amendments to the Planning and Building Act In February 2020 the Riksdag adopted the Government Bill Enhanced comprehensive planning proposing amendments to the Planning and Building Act. The proposals are intended to ensure better continuity in comprehensive planning and to make sure that the comprehensive plan will facilitate subsequent planning and examination, e.g. in detailed development planning and in the examination of building permits and advance notices, to a greater extent than it currently does. The legislative amendments entered into force on 1 April 2020.</p>
Entry 6	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:36 PM)</p> <p>In the 2021 Budget Bill the Government proposed a new form of support for energy efficiency improvements and renovation of multidwelling buildings. The Government finds that major investments are needed to achieve better energy performance and to address the renovation needs of the existing building stock. Improving quality and energy-efficient buildings are also important for improving the housing market and the opportunities to use the dwelling stock. The Government proposes SEK 0.9 billion for 2021, SEK 2.4 billion 2022 and SEK 1 billion for 2023.</p>
Entry 7	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:18 PM)</p> <p>The investment grant for rental apartments and apartments for students was announced in 2016. So far (by 31 November 2020), the support has been granted to slightly</p>

	<p>more than 38 000 housing units, of which almost 32 500 are rental apartments and almost 6 000 are apartments for students. The investment grant was abandoned in the budget bill for 2019 but is a part of the January agreement and is now destined to continue. The investment grant appropriation proposed in the budget bill is SEK 3.15 billion for 2021. In accordance with the January agreement the ordinance (2016: 881) has been amended with the aim to make the investment grant more efficient. The amendments entered into force 1 February 2020.</p>
<p>Entry 8</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:34 PM)</p> <p>Inquiry for simplified and effective regulations for building permits in January 2020, the Government appointed an inquiry for simplified and effective regulations for building permits etc to conduct a systematic review of the regulatory framework for building permits etc. (Terms of reference 2020:4); this is to be done against the background that the effectiveness of the regulatory framework for permits is of great importance for municipalities and for developers and other private parties, as well as for the planning and building process as a whole. The purpose of the inquiry is to devise a simpler, more effective and more appropriate regulatory framework while securing important public and private interests and longterm sustainable construction of housing and other works. The inquiry reported on its remit 14 June 2021. The report has been circulated for formal consultation and the proposals are being prepared in the Government offices.</p>
<p>Comments</p>	
<p>State of play</p>	

CSR 1 Subpart 3: Improve the efficiency of the housing market, including by introducing more flexibility in rental prices and revising the design of the capital gains tax.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:31 PM)</p> <p>As of January 1, 2021, the interest rate on deferred capital gains from housing is abolished. Capital taxation is one of several factors that affect individuals' choice of housing, and the abolishment of the interest rate reduces the transaction costs for moving. More individuals can then be expected to realize relocation plans, which contributes to an increased mobility in the housing market.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:41 PM)</p> <p>A new dispute settlement arrangement is available for the collective parties on the rental market as from 1 January 2023. The reform aims to make the recurrent negotiations on rent change more efficient.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:35 PM)</p> <p>As of January 1, 2021, the interest rate on deferred capital gains from housing is abolished. Capital taxation is one of several factors that affect individuals' choice of housing, and the abolishment of the interest rate reduces the transaction costs for moving. More individuals can then be expected to realize relocation plans, which contributes to an increased mobility in the housing market.</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:30 PM)</p> <p>As of July 1, 2020, the ceiling for the maximum deferral amount was raised from SEK 1.45 million to SEK 3 million for sales of private homes made after June 30, 2020. The aim of the abolition was to increase mobility in the housing and labour market and achieve a more efficient use of the existing housing stock. In the 2021 Budget Bill the government proposes to abolish the interest rate on deferred capital gains from housing. The deferral of capital gains tax can then be considered as an interest rate free loan and enhances the effect stemming from the raised ceiling for deferrals. The new rules are proposed to cover</p>

	<p>both existing and future deferrals and will enter into force on 1st of January 2021. Capital taxation is one of several factors that affect individuals' choice of housing, and the abolishment of the interest rate reduces the transactions costs for moving. More individuals can then be expected to realize relocation plans, which contributes to an increased mobility in the housing market. In 2020 a Committee of Inquiry was assigned to investigate and analyse how the location and quality of rental apartments are considered by the parties on the rental market when setting rental prices. The Committee presented its findings in June 2021. It emphasized that the collective parties are responsible for setting rental prices and for determining fair and reasonable rental prices that reflects how tenants value apartments. The Committee presented some legislative proposals that could facilitate the work of the parties.</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:25 PM)</p> <p>Yet another inquirer is commissioned to investigate how the collective rental lease negotiations can be made more efficient. The purpose is to improve the function of the negotiations when it comes to annually setting rents for a large number of existing apartments and to establish long-term sustainable rental levels. The Inquiry was appointed in December 2019 and is to report on its remit not later than by 30 December 2020.</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:37 PM)</p> <p>Another inquirer analyses how the location and quality of the flats in the existing stock is taken into account, relative to other factors in rent setting (Terms of reference 2020:70). The Inquiry was appointed in June 2020 and reported on its remit 6 July 2021.</p>
<p>Entry 7</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (18/03/2024 14:39 PM)</p> <p>In April 2020 the Government appointed the inquiry Free rent setting in newly produced residential dwellings (Terms of reference 2020:45). One focal starting point for the inquiry is that free rent setting is to be introduced in newly produced residential dwellings. The new model shall contribute to the longterm wellfunctioning of the rental market and the efficient use of the stock of new rental buildings. Conditions should be provided for a sustainable</p>

	<p>and continuous supply of rental apartments. The model will provide residential areas with different conditions, opportunities to develop and accommodate the local demand for housing. The Inquiry reported on its remit 4 June 2021. In June 2021, the report was circulated for formal consultation but in July 2021 the Government decided to withdraw it.</p>
Comments	
State of play	

CSR.2019.2

CSR 2 Subpart 1: Focus investment related economic policy on education and skills

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Not Defined (20/02/2023 09:56 AM)</p> <p>The initiative to provide people with a greater opportunity to obtain an education or training and a job is continuing (see e.g., prop. 2021/22:1). The initiative includes places in higher vocational education, regional adult vocational education, folk high school, universities, and other higher education institutions. The initiative includes higher education programs in fields of importance to society, such as engineering, education, healthcare, and medicine.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:41 PM)</p> <p>In 2022, a new legislation concerning validation within the adult education was adopted (prop. 2021/22:123, bet. 2021/22: UbU23). The legislation obliges the municipalities to offer introductory mapping and validation in municipal adult education. The measures will contribute to a more efficient management of skills, a faster establishment in the labour market and improve the possibilities to transitions during a working life. SEK 30 million per year has been allocated for the initiative 2022 and thereafter 60 million per year.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (18/03/2024 14:43 PM)</p> <p>In the Budget bill for 2023 (prop. 2022/23:1), which was passed in parliament, the government grant to regional adult vocational education was increased with SEK 270 million for 2023. The total level of government grant to adult vocational education is lower 2023 in comparison with 2022, since temporary pandemic-related measures 2020-2022 have expired. The level 2023 is however significantly higher than before the pandemic. The Budget bill for 2024 allocates SEK 905 million to the measure (prop.2023/24:1).</p>

<p>Entry 4</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:39 PM)</p> <p>Several grants aimed at stimulating teacher career opportunities in order to increase effectiveness were merged. Some of the funds are allocated so that highly qualified teachers that work in the schools with the toughest challenges receive a twice as big wage increase as before (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19: UbU1 and also SFS 2019:1288).</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:38 PM)</p> <p>An increase of the Government grant to improve equity and knowledge in preschool classes and compulsory school was proposed in the Budget Bill for 2020 (prop. 2019/20:1) and passed in parliament. For 2022 the grant corresponds to SEK 6.5 billion and in 2023 it amounts to 6,658 billion Swedish crowns. The allocation of the grant to school organizers is based on pupils' socioeconomic background.</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:37 PM)</p> <p>An increase of the Government grant to improve equity and knowledge in preschool classes and compulsory school was proposed in the Budget Bill for 2020 and passed in parliament. For 2022 the grant corresponds to SEK 6.5 billion and is suggested to increase to SEK 7.6 billion for 2023. The allocation of the grant to school organisers is based on pupils' socioeconomic background.</p>
<p>Entry 7</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:36 PM)</p> <p>Activity support in the Job and Development Guarantee. The Government has expanded the possibilities of studying with activity support at basic and upper secondary level in the Job and Development Guarantee in order to get jobseekers to study.</p>
<p>Entry 8</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:31 PM)</p> <p>To strengthen care for the elderly and health care, the Government introduced a special initiative in June 2020, where the Central government finances parttime education to become care assistant or assistant nurse for up to 10,000 employees in the health care sector. Education will take place during paid working hours and</p>

	<p>according to an agreement between the social partners the participant shall be offered permanent fulltime employment. Efforts are made to make the education offer within Higher Vocational Education more flexible and from 2020 onwards courses and programmes shorter than one semester can also be offered. These courses are offered mainly through distancelearning and often as parttime studies in order to allow individuals to work and study in parallel.</p>
Entry 9	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:30 PM)</p> <p>When companies are experiencing temporary financial problems as a result of unexpected events the Central government may provide financial support for a limited time while employees reduce working hours, so-called short time work. The reduction in working hours provides scope which can be invested in competence development in order to strengthen employees' skills and thereby also the company. In the budget bill for 2021, the Government proposes that employers who have reduced employees' working hours with financial support from the Central government, may be compensated for up to 60 percent of costs for competence initiatives implemented during the reduced working time.</p>
Entry 10	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:28 PM)</p> <p>An increase of the Government grant to improve equity and knowledge in preschool classes and compulsory school was proposed in the Budget Bill for 2020. For 2020 the grant corresponds to SEK 4.9 billion and it is expected to increase to over SEK 6 billion for 2021. The allocation of the grant to school organisers is based on pupils' socioeconomic background.</p>
Entry 11	<p>MEASURE TYPE: Adopted (18/03/2024 14:45 PM)</p> <p>In 2022, a new legislation aiming to improve the planning and dimensioning of upper secondary vocational education and adult vocational education in order to better correspond to the needs of the labour market was adopted (prop. 2021/22:159, bet. 2021/22:UbU25, 2021/22:UbU27). According to the legislation, decisions regarding the supply of education must take into consideration the demand of the pupils as well as the needs of the labour market. Municipalities have to sign</p>

	<p>cooperation agreements concerning the planning, dimensioning and offering of education. For the measures, funds to the regions and the municipalities have been allocated. The legislation entered into force on 1 July 2023 and is applied on education that starts from 2025.</p>
Comments	
State of play	

CSR 2 Subpart 2: , maintaining investment in sustainable transport to upgrade the different transport modes, in particular railways

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:35 PM)</p> <p>In the budget bill for 2021, the government plans to increase the allocation for maintenance of railways by 500 million per year during the period 2021-2023.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Adopted (11/02/2022 13:44 PM)</p> <p>In 2021 the Swedish Parliament decided on a bill regarding how much funds should be allocated to investments in the transport infrastructure for the period 2022-2033. This is an investment that amounts to a total of SEK 881 billion. The investment will include developing and maintaining the Swedish transport infrastructure. The investments will contribute to increased accessibility, expanded labour market regions, regional development, increased cohesion in the country, improved competitiveness and the achievement of climate goals. In 2022, the intention is to decide on a new national plan for the transport infrastructure, in which it is specified which projects should be built 2022-2033. As a complement, under the period 2019-2022, the Swedish Government has made extra investments in maintenance of the railway of a total SEK 3 billion.</p>
Comments	

State of play

CSR 2 Subpart 3:, and research and innovation, taking into account regional disparities.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:01 AM)</p> <p>In November 2022 increased investments in the research infrastructure European Spallation Source were presented (prop. 2022/23:1). In 2023 the increase will be 356 mn SEK, in 2024 569 million SEK and in 2025 528 million SEK. Ongoing.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:00 AM)</p> <p>In December 2020 a research and innovation bill with both budgetary and legal measures was presented (prop. 2020/21:60). The bill was adopted by Parliament in spring 2021. According to the bill, the intention for the period 2021-2024 is to increase public funding by 3,75 bn SEK which means a 10 percent increase. High quality in research is an overarching goal. The funding is directed towards societal challenges related to climate change, environment, health, digitalization, working life and democracy. In terms of legislation the bill contained (for example) a new regulation concerning academic freedom. As announced in the research and innovation bill, a National Strategy for Swedish participation in Horizon Europe was decided in October 2021. Ongoing.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:43 PM)</p> <p>In December 2020 the government presented a research and innovation bill with both budgetary and legal measures. The period 2021-2024 the public funding will increase by 3,75 bn SEK which means a 10 percent increase. High quality in research is an overarching goal. The funding is directed towards societal challenges related to climate change, environment, health, digitalization, working life and democracy. In terms of legislation the bill contained (for example) a new regulation concerning academic freedom. As</p>

	announced in the R&I bill, the Government decided on a National Strategy for Swedish participation in Horizon Europe in October 2021.
Comments	
State of play	

CSR.2019.3

CSR 3 Subpart 1: Ensure effective supervision and the enforcement of the antimoney laundering framework.

Measures	
Entry 1	<p>MEASURE TYPE: Implemented (17/02/2023 18:48 PM)</p> <p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 21:16 PM) The Government has appointed a Committee of Inquiry to propose further legislative reforms in AML area. The Committee presented several legislative on 31 May 2021. The Committee had a broad remit: to analyse and propose changes in several key areas of AML/CFT supervision. More specifically, the Committee has presented proposals on how information and data exchange between and within the public and private sectors for the purposes of combatting money laundering and terrorist financing could be improved. o It has also analysed the supervisory tools available to the Financial Supervisory Authority, Finansinspektionen, how its supervision is carried out and how it could be improved. • The Committee has also taken a look at the bigger picture of the Swedish AML/CFT supervisory structure, and analysed its pros and cons.</p>
Entry 2	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/02/2022 13:51 PM)</p> <p>In the budget bill for 2021, Finansinspektionen receives an additional 10m SEK for antimoney laundering supervision exclusively.</p>
Entry 3	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 21:46 PM)</p> <p>On the intelligence side, Sweden's Financial Intelligence Unit has implemented the GoAML IT system which has increased both the quantity and the quality of submitted suspicious transaction reports. There has been a substantial increase in staff in 2020, and a 50% increase in staff since 2017.</p>
Entry 4	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 21:28 PM)</p> <p>In terms of national interagency cooperation, Finansinspektionen and the Police Authority recently signed an MoU in order to be able to share intelligence information and to better coordinate their work. This has</p>

	<p>already provided results in operational terms (see e.g. media reporting on a coordinated raid against “underground banks:”</p>
<p>Entry 5</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (20/02/2023 10:05 AM)</p> <p>The Government has appointed a Committee of Inquiry to propose further legislative reforms in AML area. The Committee is expected to deliver its legislative proposal no later than 31 May 2021. The Committee’s remit is broad; it has the mandate to analyse and propose changes in several key areas of AML/CFT supervision. Because the Committee is an independent agency under Swedish law, the specific details of any suggested changes are not yet public, even though the Committee’s mandate is. •</p> <p>More specifically, the Committee will look at how information and data exchange between and within the public and private sectors for the purposes of combatting money laundering and terrorist financing could be improved. • It will also analyse the supervisory tools available to the Financial Supervisory Authority, Finansinspektionen, how its supervision is carried out and how it could be improved. In order to do this, the Committee is tasked with comparing the Swedish system of financial AML/CFT supervision with other countries. •</p> <p>The Committee will also look at the bigger picture of the Swedish AML/CFT supervisory structure, and analyse its pros and cons. It will consider if the current structure is efficient, e.g. with respect to how involved agencies cooperate in the fight against ML/TF.</p>
<p>Entry 6</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:58 PM)</p> <p>A new system for information on accounts and safe deposit boxes accessible by law enforcement authorities, the Tax Agency and the Enforcement Authority</p> <p>This bill provides for a data retrieval system, as explicitly allowed for under the Anti-Money Laundering and Payment Services Directives, for information on accounts and safe deposit boxes in Sweden.</p> <p>In contrast to a traditional register of bank accounts, which may not be updated very frequently, this data retrieval system provides for nearinstantaneous access to updated information.</p>

	<p>The bill also represents a significant goldplating of applicable EU law requirements in that any law enforcement authority, the Enforcement Authority and the Tax Agency may access the information. That in turn provides for higher effectiveness.</p> <p>In force since September 2020. o Please see https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/02/prop.-20192083/</p>
<p>Entry 7</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:58 PM)</p> <p>More appropriate and clearer requirements for the Financial Intelligence Unit to provide feedback to reporting entities. o This bill explicitly requires the Financial Intelligence Unit to provide feedback to reporting entities on the effectiveness and followup of suspicious transaction reports whenever possible. The bill also adjusts some of the definitions of the antimoney laundering framework and clarifies provisions on the identification of the beneficial owner of life insurance products. In force since April 2020. Please see https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/12/prop.-20192055/</p>
<p>Entry 8</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:57 PM)</p> <p>Improved powers for the financial sector supervisor to take action against branches of foreign banks in Sweden. This bill overhauls the framework for supervisory intervention against branches of EEA banks, allowing the supervisor to intervene directly if necessary. The bill also contains a number of clarifications with regard to beneficial ownership. In force since January 2020. Please see https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/09/prop.-20192014/</p>
<p>Entry 9</p>	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:56 PM)</p> <p>Transposition of the 5th Anti-Money Laundering Directive. This bill provides for a complete, conform and timely transposition of the relevant provisions. Several instances of gold plating, most notably in relation to regulation of virtual currencies where the scope extend beyond the Directive's requirements. Sweden therefore meets the FATF's requirements in this regard (please see below—this was confirmed by the FATF in September 2020). In force since January 2020 (or, in the few cases where the transposition</p>

	<p>deadline is different, since that date). Please see https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/06/prop.-201819150/</p>
Entry 10	<p>MEASURE TYPE: Implemented (11/12/2020 20:56 PM)</p> <p>Overhaul of the supervision and sanction framework with regards to lawyers and law firms. This bill extends the scope of the supervisory and sanctions framework, and transfers the sanctions power from the Bar Association to the County Administrative Board of Stockholm. In force since November 2019. Please see https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/05/prop.-201819125/</p>
Entry 11	<p>MEASURE TYPE: Announced (20/02/2023 10:04 AM)</p> <p>The Police Authority has had large appropriation increases over recent years. For 2022, almost an additional 2,850 mSEK was granted compared to 2021, and an additional increase of more than 2,250 mSEK is planned for 2023. More people will be employed by the police. For the Financial Intelligence Unit, its staff has increased by more than 50% since 2017. Further increases are planned.</p>
Entry 12	<p>MEASURE TYPE: Announced (17/02/2023 18:46 PM)</p> <p>The Government has appointed another inquiry of Inquiry to review legislation on confiscation of the proceeds of crime. The inquiry submitted its report in January 2022 and the report has been sent to more than 100 authorities and organizations for consideration. The inquiry (Ny förverkandelagstiftning SOU 2021:100) has proposed, inter alia, that a new form of confiscation – nonconviction-based confiscation of the proceeds of crime – should be introduced. Under the proposed regulations on non-convictionbased confiscation, property can be confiscated if it is shown that it derives from criminal activities. This form of confiscation would not require that it can be shown that a person has committed a specific offence, but rather – like extended confiscation – it would be based on a more general assessment of the circumstances in which the property is encountered, the person's property and incomes, and other circumstances. The standard of proof should be the same as the usual standard of proof in civil law cases, i.e., nonconviction-based confiscation would require that it is proved or shown</p>

	<p>that the property derives from criminal activities. An investigation on nonconvictionbased confiscation would be led by a prosecutor. During the investigation, the coercive measures of custody, sequestration, seizure of property and seizure of funds should be permitted in order to secure the property. Moreover, it should be permitted to search premises and undertake body searches if there is particular reason to assume that the search will lead investigators to encounter property that can be seized or taken into custody, or that is otherwise of relevance to the investigation. Within the framework of the investigation, the investigating authorities should also have access to information concerning incomes, bank balances and property holdings, etc.</p>
<p>Entry 13</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 21:18 PM)</p> <p>The Government has appointed another Committee of Inquiry to review legislation on confiscation of the proceeds of crime. This Committee has been instructed to propose enhancements to the legislative framework on confiscation, including if appropriate introducing provisions for nonconvictionbased confiscation. The Committee is expected to deliver its legislative proposals no later than 17 December 2021.</p>
<p>Entry 14</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:54 PM)</p> <p>The Police Authority has had large appropriation increases over recent years. For 2021, the Government is proposing that the appropriation is increased by roughly 1,900 mSEK. For 2022, an additional 1,650 mSEK has been proposed. These increases will benefit all parts of the police, including the Financial Intelligence Unit and other parts of the police working with combatting money laundering and terrorist financing. More people will be employed by the police (by Q3 2020, more than half of the 10,000 targets had been hired). For the Financial Intelligence Unit, its staff has increased by 50% since 2017. Further increases are planned.</p>
<p>Entry 15</p>	<p>MEASURE TYPE: Announced (11/12/2020 20:53 PM)</p> <p>In the budget bill for 2021, Finansinspektionen receives an additional 10m SEK for antimoney laundering supervision exclusively.</p>

Comments

State of play

Bilaga 2 Utdrag ur Sveriges rapportering om de landsspecifika rekommendationerna, utdrag från Fenix

Exported from FENIX 2024-02-12

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart3	Local and regional climate investments	T1: Award of projects reducing carbon dioxide emissions by expected 300 000 tonnes	Q4/2021	Completed
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart4	Local and regional climate investments	T2: Award of projects reducing carbon dioxide emissions by expected 240 000 tonnes	Q4/2022	Completed
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart5	Local and regional climate investments	T3: Award of projects reducing carbon dioxide emissions by expected 140 500 tonnes	Q4/2023	On track
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart3	Energy efficiency in multidwelling buildings	Entry into force of an ordinance establishing the support scheme for investments to improve energy efficiency in multi-dwelling buildings	Q4/2021	Completed
2019.CSR2.subpart2, 2020.CSR2.subpart8, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart2	Strengthened railway support	60 km of railways has been improved or upgraded	Q4/2021	Completed
2019.CSR2.subpart2, 2020.CSR2.subpart8, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart3	Strengthened railway support	40 km of railways has been improved or upgraded	Q4/2022	Completed
2019.CSR2.subpart2, 2020.CSR2.subpart8, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart4	Strengthened railway support	Exchange, upgrade and connection of 160 road protection facilities	Q4/2023	Delayed
2020.CSR2.subpart5	Protection of valuable nature	Funding disbursed for the protection of nature with high natural values for biodiversity	Q4/2023	On track
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart2	Adjustments in the reduction obligation	Entry into force of a law establishing increased reduction quotas in the obligation to reduce GHG emissions from	Q3/2021	Completed

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
		gasoline and diesel by requiring fuel suppliers to gradually blend in biofuels		
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart2	Adjustments in the reduction obligation	Entry into force of a law establishing a reduction obligation on jet fuel	Q3/2021	Completed
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart2	Abolished reduction of energy tax on fuel in certain sectors	Entry into force of a law that partially abolishes a reduction of energy tax on fuel in certain sectors	Q3/2021	Completed
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1, 2022.CSR4.subpart2	Abolished reduction of energy tax on fuel in certain sectors	Entry into force of the law to fully abolish reduction of energy tax on fuel in certain sectors	Q1/2022	Completed
2020.CSR2.subpart5, 2022.CSR4.subpart1	Adjusted taxable benefit rates for company cars	Entry into force of a law to adjust the taxable benefit rate for company cars	Q3/2021	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in regional adult vocational education	T1: New study places in vocational training and adult education	Q4/2020	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in regional adult vocational education	T2: New study places in vocational training and adult education	Q4/2021	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in regional adult vocational education	T3: New study places in vocational training and adult education	Q4/2022	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in regional adult vocational education	T4: New study places in vocational training and adult education	Q4/2023	On track
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in higher vocational education	T1: New study places in postsecondary vocational education	Q4/2020	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in higher vocational education	T2: New study places in postsecondary vocational education	Q4/2021	Completed

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in higher vocational education	T3: New study places in postsecondary vocational education	Q4/2022	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	More study places in higher vocational education	T4: New study places in postsecondary vocational education	Q4/2023	On track
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2	Resources to meet demands for education at universities and other higher education institutions	T1: Additionally registered students in higher education	Q4/2021	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2	Resources to meet demands for education at universities and other higher education institutions	T2: Additionally registered students in higher education	Q4/2022	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2	Resources to meet demands for education at universities and other higher education institutions	T3: Additionally registered students in higher education	Q4/2023	On track
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	Higher compensation level for vocational training in combination with Swedish for Immigrants and Swedish as a second language	Entry into force of the higher compensation level for vocational training in combination with Swedish for Immigrants and Swedish as a second language	Q3/2020	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR2.subpart2	Employment protection act and greater transition possibilities	Entry into force of the legislative amendments to modernise employment protection and	Q2/2022	Completed

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
		enhance greater transition possibilities		
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	Elderly care initiative	1 500 participants have started education under the Elderly care Initiative	Q4/2021	Completed
2019.CSR2.subpart1, 2020.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart2, 2022.CSR3.subpart1, 2022.CSR3.subpart2	Elderly care initiative	8 000 participants have started education in the framework of the Elderly care Initiative	Q4/2023	On track
2020.CSR1.subpart2	Regulating the professional title of nursing assistants	Entry into force of a law regulating the professional title of nursing assistant	Q3/2023	Completed
2020.CSR1.subpart1	Adjusted age limits	Entry into force of legislative amendments to adjust age limits in social and tax systems	Q4/2023	Completed
2019.CSR3.subpart1, 2020.CSR3.subpart1	Stronger measures against money laundering and terrorist financing	Entry into force of legislative amendments on stronger measures against money laundering and terrorist financing	Q4/2023	Completed
2019.CSR3.subpart1, 2020.CSR3.subpart1	A new bank account and safe deposit box system	Entry into force of a law on a new bank account and safe deposit box system	Q3/2020	Completed
N/A	Ensuring an effective and efficient implementation of the Recovery and Resilience Plan	M1: Government decisions ensuring an effective and efficient implementation of the Recovery and Resilience Plan including the audit and control setup	Q4/2021	Completed
N/A	Ensuring an effective and efficient implementation of the Recovery and Resilience Plan	M2: Government decisions ensuring an effective and efficient implementation of the Recovery and Resilience Plan including the audit and control setup	Q4/2021	Completed
N/A	Ensuring an effective and efficient implementation of the	M3: Government decisions ensuring an effective and efficient implementation of the Recovery and	Q4/2021	Completed

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
	Recovery and Resilience Plan	Resilience Plan including the audit and control setup		
N/A	Joint public administration digital infrastructure	National framework for basic data and joint public digital infrastructure is established and operational	Q4/2023	On track
N/A	Broadband expansion	T1: Additional number of buildings with broadband access (Homes Passed)	Q4/2021	Completed
N/A	Broadband expansion	T2: Additional number of buildings with broadband access (Homes Passed)	Q4/2022	Completed
N/A	Broadband expansion	T3: Additional number of buildings with broadband access (Homes Passed)	Q4/2023	On track
2019.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart4, 2022.CSR1.subpart5	Investment aid for rental and student housing	T1: Payment of support for new completed dwellings	Q4/2022	Completed
2019.CSR1.subpart2, 2020.CSR2.subpart4, 2022.CSR1.subpart5	Investment aid for rental and student housing	T2: Payment of support for new completed dwellings	Q4/2023	On track
2019.CSR1.subpart2, 2022.CSR1.subpart5	Private right of initiative – involvement of planning stakeholders in zoning	Entry into force of a law on establishing a private right of initiative	Q4/2021	Completed
2019.CSR1.subpart2, 2022.CSR1.subpart5	A simplified and efficient regulatory framework for building permits	Entry into force of a law establishing a simplified and more effective regulatory framework for building permits	Q4/2023	Delayed
2019.CSR1.subpart2, 2022.CSR1.subpart5	Better prerequisites in housing construction	Entry into force of amendments to the Planning and Building Act, establishing a certified construction project company [Certifierade byggprojekteringsföretag – en mer förutsägbar byggprocess] leading	Q4/2022	Completed

CSR/subpart	Measure name	Milestone/target name	Due date (Quarter)	Status in FENIX
		to better prerequisites in housing construction		
2019.CSR1.subpart3	Higher ceiling for the deferred amount in the capital gains tax	Entry into force of a change in the relevant tax law raising the ceiling for deferred capital gains [from SEK 1 450 000 to SEK 3 000 000)	Q3/2020	Completed
2019.CSR1.subpart3	Abolishing the calculated income from deferred capital gains	Entry into force of a change in the relevant tax law abolishing the standard income on deferred capital gains	Q1/2021	Completed

Bilaga 3 Rapportering om implementeringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter: beskrivning av huvudsakliga åtgärder och deras beräknade påverkan

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
1. Utbildning och livslångt lärande	<p>1. Det nya omställningsstudiestödet, som först kunde nyttjas för studier från den 1 januari 2023, har byggts ut med ytterligare medel under 2024. Stödet syftar till att stärka enskilda personers framtida ställning på den svenska arbetsmarknaden, och möjliggör studier i omställnings- eller kompetensutvecklingssyfte mitt i livet genom att ersätta ett inkomstbortfall under studierna. Stödet har sökts i högre utsträckning än förväntat, vilket bidragit till långa handläggningstider hos den utbetalande myndigheten Centrala studiestödsnämnden (CSN). Mot den bakgrunden har regeringen uppdragit åt CSN (U2023/03200) att föreslå regelförenklingar som kan göra handläggningen effektivare. Vissa regelförenklingar är beslutade och träder i kraft den 1 april 2024, för andra regelförenklingar pågår beredning inom Regeringskansliet.</p>	<p>1. Omställningsstudiestödet har sökts av betydligt fler än förväntat. Det kommer att leda till fler nya och återvändande studerande, och rekvisitet att studievalet måste stärka den enskilde på arbetsmarknaden säkerställer kopplingen till efterfrågade kompetenser. Stödet kommer att fortsätta byggas ut successivt fram till 2026. Under 2024 kommer regelförenklingar att införas i stödet som kommer att leda till att fler kommer att kunna få sina ansökningar om stöd behandlade snabbare.</p>
	<p>2. Regeringen följer eventuella behov av förändringar i det offentligfinansierade utbildningsutbudet med anledning av det nya omställningsstödet. Som en del av det arbetet har statliga universitet och högskolor (U2022/02386) och Myndigheten för yrkeshögskolan därför haft i uppdrag att analysera sina utbildningsutbud både avseende innehåll och inom vilka former utbildningarna ges. Vidare angavs det i regleringsbrevet för 2023 och 2024 att lärosätena särskilt ska redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.</p>	<p>2. Eftersom stödet kan ges med lägre studietakt och under en kortare tid än det reguljära studiemedlet, möjliggör det också för andra typer av flexibla utbildningar. Kartläggningen av utbildningsutbudet är en del av arbetet med att säkerställa att det finns ett relevant kursutbud för studenter med omställningsstudiestöd.</p>

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>3. En fortsatt satsning genomförs genom statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning inom Komvux (regionalt yrkesvux), där anslaget ökas med 905 miljoner kronor i budgetpropositionen 2024 (prop. 2023/24:1) utöver det ökade anslaget med 270 miljoner kronor 2023. Redan under 2023 var statsbidraget för regionalt yrkesvux på ungefär dubbelt så hög nivå som före pandemin.</p>	<p>3. Regionalt yrkesvux har byggts ut kraftigt de senaste åren. Ett omfattande statligt stöd till kommunerna är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Inte minst har satsningen på kombinationsutbildningar, som innebär att yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk, gjort det möjligt för fler utrikes födda att få en sammanhållen språk- och yrkesutbildning som leder till arbete. Regeringen föreslår därför en fortsatt satsning på regionalt yrkesvux inom Komvux (prop. 2023/24:1).</p>
	<p>4. I budgetpropositionen för 2024 har regeringen skjutit till ytterligare resurser till folkhögskolornas utbildningsutbud. För 2024 handlar det om 100 miljoner kronor och fr.o.m. 2025 beräknas 100 miljoner kronor årligen. Under 2023 tillförde regeringen 30 miljoner kronor för insatsen Svenska från dag ett, som erbjuds av studieförbund och folkhögskolor. Därtill har anslaget för 2024 för statsbidrag till kommuner som erbjuder kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för tillfälligt skyddsbehövande från Ukraina ökas med 80 miljoner kronor (prop. 2023/24:1).</p>	<p>4. Folkhögskolan som utbildningsform fyller en viktig funktion i det svenska utbildningssystemet för såväl individers möjligheter till utbildning som för samhällets behov av kompetensförsörjning. Viktiga målgrupper för folkhögskolan är t.ex. utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och personer med kort utbildning. Insatsen Svenska från dag ett gjorde stor nytta för bl.a. personer från Ukraina.</p>
	<p>5. Yrkesvuxutredningen (dir. 2023:110) hade i uppdrag att bl.a. föreslå en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Utredningen lämnade över sitt betänkande till regeringen i februari 2024. Utredningen Fler vägar till arbetslivet (dir. 2022:74) ska bl.a. lämna förslag om nya valbara gymnasiala yrkesutbildningar som kan ge elever en snabbare etablering på arbetsmarknaden</p>	<p>5. För att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet har regeringen beslutat om tilläggsdirektiv till Yrkesvuxutredningen (dir. 2023:110). Syftet med utredningen Fler vägar till arbetslivet är att det i gymnasieskolan ska finnas flera vägar till arbetslivet som tar hänsyn till behoven på arbetsmarknaden, elevers olika förutsättningar för lärande och att många elever inte är redo att göra sitt yrkesval redan i årskurs nio.</p>
	<p>6. Regeringen genomför en rad olika kompensatoriska insatser för elever</p>	<p>6. Skolan fungerar kompensatoriskt för elever från en</p>

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>från en mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och för elever med migrationsbakgrund. För att öka likvärdigheten och stärka kunskapsutvecklingen i svensk skola har regeringen tillfälligt förstärkt det s.k. Kunskapsbidraget (tidigare Likvärdighetsbidraget). Statsbidraget uppgår från 2024 till närmare 7,5 miljarder kronor. Statsbidraget betalas ut till kommunala och enskilda huvudmän för förskoleklass och grundskola och kan t.ex. användas för att sätta in tidiga stödinsatser, fler särskilda undervisningsgrupper och anställa fler speciallärare.</p>	<p>mindre socioekonomiskt gynnad bakgrund. Ökad likvärdighet och stärkt kunskapsutveckling i svensk grundskola.</p>
	<p>7. Regeringen har även tillfälligt förstärkt ett statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. Syftet är att få fler lärare till dessa skolor. Medlen kan användas utifrån de lokala behoven, t.ex. för att minska personalomsättningen eller anställa fler lärare och annan personal som kan avlasta lärarna.</p>	<p>7. Fler lärare väljer att arbeta i skolor i socioekonomiskt utsatta områden.</p>
	<p>8. En annan viktig fråga för elevers lärande är tillgången till stöd i form av speciallärare och specialpedagoger. Regeringen satsar därför på att öka tillgången till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper samt förstärka fortbildning av förskollärare och lärare. Om fler elever ska kunna nå målen för utbildningen behövs bättre möjlighet till effektivt och anpassat stöd i undervisningen.</p>	<p>8. Fler elever får effektivt och anpassat stöd och når därmed i större utsträckning målen för undervisningen.</p>
	<p>9. Regeringen har även gjort en satsning på kompetensutveckling för pedagogisk personal för att på så sätt stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.</p>	<p>9. Stärkt kompetens hos pedagogisk personal ger bättre förutsättningar för personalen att möta elevernas behov när det gäller språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.</p>
	<p>10. När det gäller förutsättningarna för att stärka läsning kan välutrustade skolbibliotek och kunniga skolbibliotekarier spela en viktig roll för att främja både läsintresset och läsförmågan. Trots det ser tillgången till bemannade skolbibliotek väldigt olika ut. Regeringen beräknar medel för att elever ska få tillgång till</p>	<p>10. Fler bemannade bibliotek stärker och främjar läsintresset och läsförmågan hos elever.</p>

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	bemannade skolbibliotek och beräknar att 216 miljoner kronor behöver avsättas år 2025 och därefter 433 miljoner kronor årligen.	
	11. Vidare satsar regeringen tillgång till böcker genom en satsning för att förskolor och skolor ska få möjlighet att köpa in fler böcker. Regeringen har även gjort en satsning på kompetensutveckling för pedagogisk personal för att på så sätt stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter. Satsningen på böcker och kompetensutveckling omfattar 179 miljoner kronor 2024 och därefter beräknas drygt en halv miljard kronor årligen.	11. Stärka möjligheter för och grundskolor att köpa in böcker samt kompetensutveckling för pedagogisk personal stärker elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.
2. Jämställdhet	1 Uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten att i dialog med relevanta myndigheter och aktörer genomföra en kvalitativ studie om utrikes födda kvinnor utanför arbetsmarknaden. Studien syftar till att fylla kunskapsluckor om kvinnornas behov och situation och ska inkludera aspekter som kan utgöra signifikanta hinder för deras arbetsmarknadsinträde. Studien redovisades i mars 2023.	1. Resultat från studien ska beaktas i den myndighetsgemensamma plan för att öka utrikes födda kvinnors arbetskraftsdeltagande som Jämställdhetsmyndigheten enligt samma uppdrag ska utarbeta tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Länsstyrelsen Västernorrland och Socialstyrelsen.
	2. Uppdrag till Myndigheten för arbetsmiljökunskap Myndigheten för arbetsmiljökunskap, Mynak, ska redovisa hur ökat distansarbete efter covid-19 pandemin fortsatt påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 22 februari 2025.	2. Rapporten förväntas ge underlag för att vid behov kunna vidta konkreta åtgärder för att motverka minskad jämställdhet på arbetsmarknaden.
3. Lika möjligheter	1. Regeringens arbete med handlingsplanen för hbtqpersoners lika rättigheter och möjligheter fortsätter. För 2024 har drygt 33 miljoner kronor avsatts av regeringens budgetmedel för insatser inom ramen för handlingsplanen. a) Folkhälsomyndigheten ska som samordnande myndighet stödja, samordna och följa upp arbetet för att främja hbtqpersoners lika rättigheter och möjligheter i enlighet med regeringens beslut den 22 december	1. Med hbtqi-handlingsplanen som utgångspunkt fortsätter arbetet för att främja lika rättigheter och förbättra hbtqpersoners situation i Sverige. Handlingsplanen kompletterar den befintliga strategin och kraftsamlar arbetet med konkreta åtgärder för perioden 2020–2023.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>2021. Slutredovisning av uppdraget ska ske senast den 1 mars 2025.</p> <p>b) Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har i uppdrag att stärka och utveckla arbetet avseende äldre hbtqipersoners hälsa och ta fram kunskapshöjande material riktat till yrkesgrupper inom vård och omsorg. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2025.</p> <p>c) Forum för levande historia är ny strategisk myndighet för hbtqipersoners lika rättigheter och möjligheter. Myndigheten ska redovisa planerade insatser och resultatet av vidtagna insatser inom ramen för uppdraget senast den 1 mars 2025.</p> <p>d) Folkhälsomyndigheten ska sammanställa kunskapsläget och identifiera kunskapsluckor avseende jämlika förutsättningar till hälsa samt livsvillkor och levnadsvanor bland hbtqipersoner. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2025.</p> <p>e) Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ska stärka förutsättningarna att skapa och bibehålla fysiska och digitala mötesplatser för unga hbtqipersoner. Detta ska myndigheten göra dels genom att uppdatera kartläggningen av dessa mötesplatser dels genom att genomföra kompetensutvecklingsinsatser för olika aktörer på kommunal nivå. Myndigheten ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 mars 2025.</p> <p>f) Jämställdhetsmyndigheten ska kartlägga hbtqipersoners utsatthet och risk för utsatthet för våld nära relationer. Delredovisning ska lämnas senast den 15 september 2024 och en slutredovisning senast den 31 mars 2025.</p>	
4 Aktiva arbetsmarknadsåtgärder	<p>1. Uppdrag till Arbetsförmedlingen om förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare</p> <p>Arbetsförmedlingen ska, med egen personal, lokalt och regionalt effektivt sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft. I verksamheten ska personer som varit utan arbete i mer än två år prioriteras,</p>	<p>1. Målsättningen är att individen ska övergå till arbete eller påbörja reguljär utbildning, för att bl.a. bidra till att arbetsgivares arbetskrafts- och kompetensbehov tillgodoses.</p>

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	däribland utrikes födda kvinnor och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.	
	2. Ändringar av regelverket som möjliggör etableringsjobb fr.o.m. den 1 januari 2024 I november 2022 tecknade LO, Unionen och Svenskt Näringsliv avtal om arbete i etableringsjobb för att ge fler nyanlända och långtidsarbetslösa möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Avtalen var dock inte förenliga med regelverket för den statliga ersättningen som utgör grunden för etableringsjobben. Regeringen har infört nödvändiga regelförändringar som möjliggjort att anställningar med etableringsjobb kan komma på plats.	2. Etableringsjobb är en ny form av subventionerad anställning som syftar till att öka möjligheterna för nyanlända och långtidsarbetslösa att etablera sig på arbetsmarknaden. Samtidigt underlättar de för företagens kompetensförsörjning.
	3. Ökade möjligheter för arbetslösa att utbilda sig Från och med december 2023 kan deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin med behov av både studier i svenska för invandrare (sfi) och annan utbildning på främst grundläggande eller gymnasial nivå ges möjlighet att studera sfi under ett år och sedan fortsätta främst inom kommunal vuxenutbildning under ytterligare ett år med bibehållet aktivitetsstöd.	3. Genom att utöka möjligheten att studera reguljär utbildning inklusive sfi kan fler arbetssökande ta del av utbildningar som är relevanta för att komma i arbete.
	4. Förbättrat stöd för funktionsnedsatta Arbetsförmedlingen ska bl.a. snabbare identifiera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos arbetssökande och öka antalet deltagare med lönebidrag samt anvisa personer med nedsatt arbetsförmåga som varit utan arbete länge till lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall.	4. Förbättra funktionsnedsattas möjligheter till utbildning eller arbete.
	5. Sommarjobb för ungdomar 150 miljoner kronor i statliga medel ska avsättas för att stärka kommunernas möjligheter att skapa sommarjobb för ungdomar.	5. Förbättra ungas inträde på arbetsmarknaden. För ungdomar kan ett sommarjobb bidra till att de får en första värdefull arbetslivserfarenhet.
5.Trygg och anpassningsbar anställning	1. Ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd	1. Äldre personer som kan, vill och orkar arbeta bör ha möjlighet att göra det. På så sätt kan den enskilda individen i ökad

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	Rätten att kvarstå i anställning har förlängts till 69 års ålder (tidigare 68 år) gäller från 1 januari 2023.	utsträckning påverka storleken på sin egen allmänna pension. Om äldre personer arbetar längre minskar också längden på pensionsuttaget, vilket innebär en minskning av utgifterna i pensionssystemet och ett ökat utrymme för att upprätthålla godtagbara nivåer på pensionerna. Att ta vara på äldres kompetens ger dessutom ett ökat arbetsutbud som bidrar till välfärden och minskar försörjningsbördan för de som arbetar.
6. Lön	1. Om den svenska lönebildningsmodellen. En av grundpelarna i den svenska arbetsmarknadsmodellen är att arbetsmarknadens parter har ett huvudansvar för lönebildningen. Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande.	1. 2023 års avtalsrörelse var omfattande. Totalt skulle drygt 470 förbundsavtal (av totalt 655 avtal) omförhandlas under året, inklusive de märkessättande avtalen inom industrin. Dessa avtal omfattar cirka 2,3 miljoner anställda. Sammantaget förlorades drygt 3 900 arbetsdagar i konflikter på arbetsmarknaden. Avtalsrörelsen med omförhandling av 470 förbundsavtal medförde behov av medling i fjorton fall. Stridsåtgärder utlöstes i en sådan tvist. Stridsåtgärder utlöstes också i fyra lokala tvister, där nästan samtliga förlorade arbetsdagar förlorades i konflikten på Tesla.
7. Information om anställningsvillkor och skydd i händelse av uppsägning	Genomförande av arbetsvillkorsdirektivet	Lagändringarna innebär bl.a. att det införs bestämmelser om att en arbetstagare som huvudregel under anställningen får ha en annan anställning och att en arbetsgivare ska lämna ett skriftligt svar om en arbetstagare begär en annan anställningsform eller en högre sysselsättningsgrad. Genom arbetsvillkorsdirektivet uppdateras bestämmelserna i upplysningsdirektivet om arbetsgivarens skyldighet att lämna information till arbetstagare om anställningsvillkor. Direktivet innehåller dessutom bestämmelser om vissa minimikrav i fråga om arbetsvillkor. Medlemsstaterna får tillåta arbetsmarknadens parter att genom kollektivavtal avvika från vissa av direktivets bestämmelser.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
8. Dialog mellan arbetsmarknadens parter och arbetstagarernas inflytande	<p>Kollektivavtalsäckning. Av anställda i åldern 16–66 år omfattades 88 procent av kollektivavtal 2022. Sedan mitten av 1990-talet har kollektivavtalsäckningen för hela arbetsmarknaden legat stabilt mellan 88 och 90 procent.</p> <p>Internationellt sett har Sverige en mycket hög facklig organisationsgrad. Den fackliga organisationsgraden, dvs. andelen anställda som är medlemmar i en arbetstagarorganisation, var 69 procent 2022. Arbetsgivarnas organisationsgrad uppgick till 87 procent under 2022.</p>	
9. Balans mellan arbete och privatliv	<p>1. Ändring i lagen (1988:1465) om ledighet för närståendevård</p> <p>2. Ändring i lagen (1998:209) om rätt till ledighet av trängande familjeskäl</p> <p>3. Ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)</p> <p>Föräldrar med barn upp till åtta år och vissa arbetstagare som vårdar en närstående svårt sjuk person ges vissa rättigheter vid en begäran om flexibla arbetsformer. Med flexibla arbetsformer avses förändringar av arbetsmönstret såsom distansarbete och flexibel arbetstid. Arbetstagare som begär flexibla arbetsformer omfattas av skydd mot missgynnande. Repressalieförbud införs till skydd för arbetstagare. Ändringarna gäller samtliga lagar ovan och gäller från 2 augusti 2022.</p>	<p>Ändringarna i lagarna i punkt 1–3 syftar till att uppnå jämställdhet mellan könen i fråga om möjligheter på arbetsmarknaden och behandling i arbetslivet genom att göra det lättare för arbetstagare som är föräldrar eller anhörigvårdare att förena arbete och familjeliv.</p>
	4. Flera förbättringar inom föräldraförsäkringen.	4. Från den 1 juli 2024 kommer antalet möjliga dubbeldagar i föräldrapenningen utökas och tiden för uttag förlängas. Samtidigt får föräldrar möjlighet att överlåta föräldrapenning exempelvis till nära anhöriga. De nya reglerna innebär ett viktigt steg mot en flexiblare och mer jämställd föräldraförsäkring, arbetslinjen och föräldrars makt att utforma sitt eget liv.
10. Hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö samt dataskydd	1. En god arbetsmiljö för framtiden – regeringens arbetsmiljöstrategi 2021–2025.	1. Arbetsmiljöstrategin anger regeringens långsiktiga politiska inriktning för området under de kommande fem åren. I skrivelsen

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		<p>presenteras hur strategin styr mot uppsatta mål, genomförande av strategin samt hur den ska följas upp. Myndigheterna på arbetsmiljöområdet får i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner, vilket ger dem en mer framträdande och tydligare roll att stödja genomförandet av arbetsmiljöstrategin. Regeringen kommer att fortsätta ha ett forum för dialog med arbetsmarknadens parter.</p> <p>Delmålen för arbetsmiljöstrategin är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ett hållbart arbetsliv – alla ska kunna, orka och vilja jobba ett helt arbetsliv. – Ett hälsosamt arbetsliv – arbetslivet ska bidra till utveckling och välbefinnande. – Ett tryggt arbetsliv – ingen ska riskera liv eller hälsa på grund av jobbet. – En arbetsmarknad utan brott och fusk – en bristfällig arbetsmiljö ska aldrig vara ett konkurrensmedel.
	2. Nationell delegation mot arbetslivskriminalitet.	2. Arbetet i den nationella delegationen mot arbetslivskriminalitet pågår till februari 2025. Delegationen ska öka kunskapen om arbetslivskriminalitetens omfattning och stödja de aktörer som arbetar med att stoppa arbetslivskriminalitet.
	3. Uppdrag att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan.	3. Regeringens uppdrag till bl.a. Arbetsmiljöverket om att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan har förlängts. Alla de sju regionala center har inrättats. Vid dessa center samverkar de nio myndigheter. Centren är samlokaliserade med de regionala centren mot organiserad brottslighet.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	4. Utredningen om utökade möjligheter att upprätthålla en god arbetsmiljö.	4. Utredningen lämnade över sitt betänkande i augusti 2022 och det är under beredning inom Regeringskansliet.
	5. Utredningen om de regionala skyddsombuds roll i arbetsmiljöarbetet.	5. Utredningen lämnade över sitt betänkande i augusti 2022 och det är under beredning inom Regeringskansliet.
	6. Uppdrag till Arbetsmiljöverket att utreda hur fler ska vilja engagera sig som skyddsombud.	6. Uppdraget gavs i september 2023 och ska redovisas i april 2024.
11. Barnomsorg och stöd för barn	1. Uppföljning av handlingsplan för implementering av den europeiska barngarantin.	1. Målet med barngarantin är att förebygga och bekämpa social utestängning genom att garantera behövande barn har faktisk och i vissa fall kostnadsfri tillgång till en uppsättning grundläggande samhällstjänster. Under våren 2024 lämnades den första rapporten som följer upp åtgärderna i den svenska handlingsplanen. De flesta grundläggande samhällstjänsterna är redan kostnadsfria eller subventionerade i hög grad. De åtgärder som finns i handlingsplanen bedöms kunna bidra till att den faktiska tillgången till samhällstjänsterna på sikt kommer att förbättras.
	2. Stärkt tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet.	2. Barn som befinner sig i riskzonen för att dras in i kriminalitet, samt deras familjer, behöver få stöd och hjälp från samhället. För att stärka föräldraskapsstödet har regeringen avsatt 400 miljoner kronor årligen under 2023 och 2024, där 375 miljoner kronor årligen är statsbidrag till kommuner och regioner för förstärkta föräldraskapsstödjande insatser.
	3. Fritidskort till barn och unga,	3. För att värna barns och ungas tillgång till idrotts- och föreningslivet avser regeringen att införa ett fritidskort. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska med fritidskortet få förbättrade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Under 2023 och 2024 utvecklas nödvändig infrastruktur för att fritidskortet ska kunna införas 2025.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	4. Stöd till idrott för barn och ungdomar i utsatta områden,	4. Regeringen införde 2023 en ny permanent satsning på idrottsverksamhet i utsatta områden, särskilt för barn och unga. Att stärka idrottsrörelsens närvaro i dessa områden kan ge boende en mer aktiv och meningsfull vardag. Utöver de hälsovinsterna och den sociala gemenskap som föreningsidrotten ger för den enskilde bedömer regeringen att idrotten i sig fyller en viktig funktion i arbetet med att främja integration och i det brottsförebyggande arbetet.
12. Socialt skydd	1. Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget. I syfte att ge stöd till ekonomiskt utsatta barnfamiljer så att de kan klara konsekvenserna av höjda levnadsomkostnader lämnas ett tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget under perioden 1 juli 2022 – 30 juni 2024. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2024 att det tillfälliga tilläggsbidraget ska förlängas t.o.m. den 31 december 2024.	1. Tilläggsbidraget lämnas månadsvis med ett belopp om 40 procent av det preliminära bostadsbidraget, dvs. som mest 2 100 kronor per månad. Snittbeloppet beräknas till cirka 1 130 kronor per månad under den aktuella perioden 2024.
	2. Förbättrat försäkringsskydd för personer som arbetar vid behov och för äldre.	2. Sverige har ett generellt socialförsäkringssystem som omfattar alla som arbetar som anställda eller egenföretagare i Sverige. Förändringen i försäkringsskyddet innebär att personer som är behovsanställda och äldre förvärvsarbetande lättare kommer kunna få ta del av socialförsäkringsförmåner vid tillfälligt och stadigvarande nedsatt arbetsförmåga. Regeringen har tillsatt en utredning för att utvärdera dessa reformer (S 2022:07 Utredning om sjukförsäkringen i förändring – en utvärdering).
13. Arbetslöshetsförmåner	1. Lättnader i arbetsvillkoret, gäller tills vidare Arbetsvillkoret ändras från minst 80 timmars förvärvsarbete till minst 60 timmars förvärvsarbete i minst sex månader (under en ramtid av 12 månader). Även arbetsvillkorets alternativa regel har lättats upp. Antal	1. Lättnaderna gör det möjligt för fler personer, bl.a. som har varit timanställda eller arbetat deltid, att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	arbetade timmar har reducerats från minst 480 timmars förvärvsarbete till minst 420 timmars förvärvsarbete under en sammanhängande tid av sex månader (under en ramtid av 12 månader).	
	2. Ändringar i karensvillkoret, gäller tills vidare Karenstiden reduceras från sex till två dagar.	2. Genom att karensdagarna reduceras ökar den disponibla inkomsten under den första månaden som arbetslös.
	3. Ändringar i reglerna för företagare, gäller tills vidare En företagare har rätt till arbetslöshetsersättning först när verksamheten definitivt har upphört, men det finns även en möjlighet att lägga företaget vilande. Om företaget läggs vilande kan en företagare anses vara arbetslös så länge det inte vidtas några åtgärder i verksamheten. Om företagaren återupptar verksamheten efter att den varit vilande behöver det enligt ordinarie regler gå minst fem år innan ett nytt uppehåll kan göras, den s.k. femårsregeln. I annat fall behöver företagaren upphöra med verksamheten definitivt för att kunna få rätt till arbetslöshetsersättning. Med undantag från femårsregeln behöver det fr.o.m. 1 januari 2024 gå minst tre år innan ett nytt uppehåll kan göras.	3. Förändringarna innebär att företagare kan återuppta verksamheten snabbare.
14. Minimiinkomst	Bättre drivkrafter för egen försörjning	Det krävs bättre drivkrafter för att fler ska lämna bidragsberoende och försörja sig själva och genom det minska risken för fattigdom och social utestängning. Regeringen har därför tillsatt utredningar som bl.a. ska ta fram förslag och åtgärder som kan bidra till att öka incitamenten för arbete och minska långvarigt bidragsberoende.
15. Åldersinkomst och ålderspension	1. Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem.	1. För att möta den demografiska utvecklingen har alla pensionsrelaterade åldersgränser i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem höjts. En första höjning av ett fåtal åldersgränser gjordes redan 2020. Under 2022 beslutade riksdagen om ytterligare höjningar som gäller

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		<p>sedan januari 2023. Från och med 2026 kommer samtliga åldersgränser att vara knutna till medellivslängdens utveckling, vilket innebär att de per automatik höjs i takt med att medellivslängden ökar. Höjningen av de pensionsrelaterade åldersgränserna väntas sammantaget bidra till högre inkomstgrundade pensioner och högre ekonomisk standard för pensionärer. Ett ökat arbetskraftsutbud genom ett förlängt arbetsliv är också avgörande för den långsiktiga finansieringen av den offentliga välfärden.</p>
	<p>2. Förstärkningar av ålderspensionärers inkomster 2020–2022 (höjningar av garantipension och bostadstillägg samt införande av inkomstpensionstillägg).</p>	<p>2. Sedan 2020 har flera reformer som inneburit höjningar av olika delar av ålderspensionärers inkomst genomförts. Bl.a. har garantipension och bostadstillägg till pensionärer förstärkts vid flera tillfällen. Detta har bidragit till att sänka andelen med låg ekonomisk standard bland personer 65 år eller äldre från 12 procent 2020 till 9 procent 2023. Minskningen är betydligt större bland kvinnor än för män. År 2023 och 2024 har garantipensionen sammantaget ökat med 18,6 procent med anledning av prisindexering vilket kommer fortsätta sänka andelen med låg ekonomisk standard. Regeringen har den 1 januari 2024 sänkt skatt både på arbete för äldre och på pension i syfte att stärka pensionärernas ekonomi.</p>
<p>16. Hälso- och sjukvård</p>	<p>1. Ytterligare medel till regionernas arbete med att förbättra hälso- och sjukvården. Regeringen tillför 3 miljarder kronor i sektorsbidrag 2024 för att korta värdköer och öka vårdkapaciteten.</p>	<p>1. Medlen syftar bl.a. till att korta värdköerna och öka kapaciteten i hälso- och sjukvården.</p>
	<p>2. Nationell värdförmedling. Regeringen avsätter 100 miljoner kronor per år för arbetet med nationell värdförmedling.</p>	<p>2. Syftet med satsningen är att korta värdköerna. Genom den nya värdförmedlingen ska fler väntande patienter snabbare kunna erbjudas vård hos en annan vårdgivare med kortare väntetider, oavsett var i landet denna vårdgivare finns.</p>

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	3. God och nära vård med primärvården som nav. Regeringen avsätter 3 miljarder kronor 2024 och beräknar motsvara denna summa årligen i syfte att stödja utvecklingen mot en nära och tillgänglig vård med fokus på primärvården. Vidare avsätter regeringen 43 miljoner kronor under 2024 för en förstärkt satsning på en utbyggd primärvård. Regeringen avsätter också 300 miljoner kronor för primärvård på landsbygder 2024.	3. Satsningen syftar till att öka tillgängligheten till primärvården i hela landet, säkra kompetensförsörjningen och stärka det förebyggande och rehabiliterande arbetet i hälso- och sjukvården.
	4. Stärkt beredskap inom hälso- och sjukvården. Cirka 1,66 miljarder kronor har avsatts för 2024 till arbete inom hälso- och sjukvårdens beredskap och civilt försvar.	4. Medlen ska bl.a. användas för att finansiera åtgärder som stärker hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft samt förmåga att hantera höjd beredskap och då ytterst krig, finansiera myndigheters och statliga bolags verksamhet avseende civilt försvar och beredskap, vidareutveckla och stärka hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft, kostnader för beredskapslager samt för att stärka den nationella, regionala och internationella katastrofmedicinska beredskapen.
	5. Jämlik ambulanssjukvård. Regeringen har avsatt 50 miljoner kronor 2024 för att stimulera en utveckling och förstärkning av ambulanssjukvården.	5. Syftet att stimulera en utveckling och förstärkning av ambulanssjukvården.
	6. Nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvård. 77 miljoner kronor har avsatts för 2024 för att bidra till att genomföra en nationell digital infrastruktur.	6. Syftet är att förbättra patientsäkerheten genom att säkerställa att rätt information om patienten finns tillgänglig i varje vårdssituation liksom att bidra till att minska den administrativa bördan för hälso- och sjukvårdens medarbetare.
	7. Stärka cancer- och barncancervården. Regeringen avsätter ytterligare 500 miljoner kronor 2024 för att stärka cancervården. Totalt avsätts 1 025 miljoner kronor år 2024 för ändamålet.	7. Medlen syftar till att genomföra en ambitionshöjning inom cancervården och barncancervården samt för att uppdatera den nationella cancerstrategin, inklusive barncancer. Riktade satsningar ska vidtas för att stärka en jämlik tillgång till vård över hela landet.
	8. Jämställd vård, kvinnors hälsa och förlossningsvård. Regeringen avsätter ytterligare 200 miljoner kronor 2024 för att stärka jämställd vård, kvinnors hälsa och förlossningsvård. Totalt	8. Medlen ska användas för att stärka jämställd vård, kvinnors hälsa och förlossningsvård. Det ska finnas tydliga vårdkedjor och remissvägar för olika prioriterade

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	avsätts 1 600 miljoner kronor år 2024 för området.	tillstånd och sjukdomar. Hälso- och sjukvårdspersonalens kunskaper om diagnostisering, vård och behandling av dessa tillstånd och sjukdomar ska öka. Kunskap och forskning om kvinnors sjukdomar och tillstånd ska utvecklas och stärkas. Den långsiktiga kompetensförsörjningen av barnmorskor och andra professioner behöver säkras.
	9. Aviserat tillskott till hälso- och sjukvården. Regeringsunderlagets samarbetspartier har på en pressträff den 4 mars 2024 aviserat en avsikt att skjuta till ytterligare ekonomiskt stöd till hälso- och sjukvården om 6 miljarder kronor för år 2024.	9. Medlen är inte beslutade, men förväntas ingå i vårandringsbudgeten för 2024. Medlen ämnar förstärka det befintliga sektorsbidraget och är ett tillskott som görs utan formella motkrav för att kunna användas under 2024. Regeringen förväntar sig att regionerna använder pengarna för att generella uppsägningar av sjukvårdspersonal ska kunna undvikas och för att motverka att patienter drabbas av regionernas tillfälligt försvagade ekonomi.
	10. Åtgärder för att stärka och utveckla det nationella arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).	10. Regeringen genomför åtgärder för att stärka och utveckla arbetet med SRHR. Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan som samlar och vägleder det nationella arbetet med SRHR. Handlingsplanen stödjer genomförandet av den nationella SRHR-strategin och utgör en gemensam plattform för SRHR-arbetet i Sverige under perioden 2023–2033. Målgrupper för handlingsplanen är alla aktörer som har uppdrag och ansvar inom SRHR-området.
	11. Psykisk hälsa 11 a) Strategi för psykisk hälsa 11 b) Överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner om att stärka den psykiska hälsan och att korta köer till barn- och ungdomspsykiatri.	11a). Regeringen avser att under 2024 fram en ny tioårig strategi för att främja psykisk hälsa och motverka suicid. Strategin bygger på ett uppdrag där Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen tillsammans med 24 andra myndigheter överlämnat ett förslag för en bred ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention till regeringen.

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		<p>Strategin ska stärka samordning och målfokus i arbetet för att främja psykisk hälsa i samhället. 11 b.) Överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner om att stärka den psykiska hälsan och att korta köer till barn- och ungdomspsykiatri. Regeringen satsar drygt 2 miljarder kronor på att stärka och utveckla regionernas arbete med psykisk hälsa och psykiatri. En del av medlen går till prestationsbaserade incitamentsmodeller för att korta köerna till barn- och ungdomspsykiatri. Överenskommelsen ska bidra till stärkt utvecklingsförmåga för psykiatri och stärka incitament att korta vårdköer.</p>
17. Inkludering av personer med funktionsnedsättning	1. Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken.	1. 2021 fattade regeringen beslut om en ny strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Strategin syftar till att förstärka förutsättningarna för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken. Strategin gäller för åren 2021–2031.
	2. Genomförande av tillgänglighetsdirektivet.	<p>2. Regeringen fattade i december 2022 beslut om en proposition med förslag på ändringar i syfte att göra fler produkter och tjänster tillgängliga för fler i samhället. Större utbud av tillgängliga produkter och tjänster förväntas leda till bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att ha tillträde och tillgång till samhället på lika villkor som andra. Riksdagen beslutade om att anta förslaget 2023. Ändringarna träder i kraft 28 juni 2025. Regeringen har beslutat att avsätta 38,7 miljoner kronor till marknadskontroll- och tillsynsmyndigheterna under 2024 för myndigheternas förberedelser och främjandeuppgifter inför genomförandet av tillgänglighetsdirektivet.</p>
18. Långvarig vård och omsorg	1. En fast omsorgskontakt i hemtjänsten.	1. Sedan den 1 juli 2022 är landets kommuner skyldiga att erbjuda alla

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		som har hemtjänst en fast omsorgskontakt om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Den fasta omsorgskontakten ska bidra till den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs.
	2. Äldreomsorgslyftet.	2. Äldreomsorgslyftet innebär att ny och befintlig personal ges möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Initiativet fortsätter under 2024 och utvecklas så att medel kan användas för validering av kunskap till undersköterskor och för språkkunskaper i svenska, minoritetsspråken och teckenspråk.
	3. Undersköterska blir en skyddad titel.	3. Undersköterska blev en skyddad yrkestitel den 1 juli 2023. Syftet är att kompetensen för yrkesgruppen ska säkerställas och att kvaliteten och säkerheten i vården och omsorgen därigenom ska upprätthållas.
	4. Ett nationellt kompetenscentrum för äldre.	4. I augusti 2022 invigdes Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg. Centret arbetar verksamhetsnära och tvärprofessionellt för att bl.a. svara mot verksamheternas behov av expertstöd och samla in information för att det på nationell nivå ska finnas aktuell kunskap om kommunernas arbete och utmaningar med att bedriva äldreomsorg.
19. Boende och stöd för hemlösa	1. Nationell hemlöshetsstrategi.	1. Regeringen beslutade i juli 2022 om en nationell hemlöshetsstrategi för 2022–2026. Målet med strategin är att hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, metoden Bostad först ska införas nationellt och att det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.
	2. Bostad först.	2. För att stärka kommunernas arbete med att motverka hemlöshet har regeringen riktat ett flerårigt statsbidrag under

Pelarprincip	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		strategiperioden för att förstärka och implementera metoden Bostad först.
	3. Avhysningsförebyggande arbete.	3. Kronofogdemyndigheten har fått i uppdrag att verka för att ett avhysningsförebyggande samarbete etableras mellan socialtjänst och hyresvärdar i samtliga kommuner. På sikt är målet att samverkan ska bidra till färre avhysningar och till att minska antalet avhysningar som berör barn.
20. Väsentliga tjänster	Nationell plan för transportinfrastrukturen.	Regeringen beslutade i juni 2022 om att fastställa en ny nationell, trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033. Planen ska bl.a. bidra till att uppfylla transportpolitikens övergripande mål som är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet.

Bilaga 4 Rapportering om de globala målen för hållbar utveckling: beskrivning av huvudsakliga framåtsiktande åtgärder och deras beräknade påverkan

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
1. Ingen fattigdom	1. Utredning om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet.	1. Utredningen föreslår bl.a. att nya inkomstunderlag, baserade på uppgifter i de månatliga arbetsgivardeklarationerna, ska införas för beräkning av bostadsbidrag och betalningsskyldighet för underhållsstödet. För hushåll som får bostadsbidrag bedöms detta kunna minska återkraven med mer än 90 procent – vilket skulle minska risken för skuldsättning hos barnfamiljer och

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		unga. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma med förslag.
	2. Höjt underhållsstöd och höjd inkomstgräns i bostadsbidraget.	2. Bostadsbidragets inkomstgränser och underhållsstödet har höjts i flera steg de senaste åren. Förmånerna är träffsäkra och betalas i stor utsträckning ut till barnfamiljer med låga inkomster. Bland ensamstående, särskilt utrikesfödda, kvinnor med barn är risken för ekonomisk utsatthet särskild hög. I augusti 2022 höjdes underhållsstödet ytterligare till barn som är sju t.o.m. tio år, med 150 kr till 1823 kronor per månad, vilket innebär en förstärkning av ekonomin för föräldrar som mottar stödet. Många barn med låg ekonomisk standard lever i dessa hushåll och gynnas av förstärkningen.
	3. Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget.	3. I syfte att ge stöd till ekonomiskt utsatta barnfamiljer så att de kan klara konsekvenserna av höjda levnadsomkostnader lämnas ett tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget under perioden 1 juli 2022–30 juni 2024. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2024 att det tillfälliga tilläggsbidraget ska förlängas t.o.m. den 31 december 2024. Tilläggsbidraget lämnas månadsvis med ett belopp om 40 procent av det preliminära bostadsbidraget, dvs. som mest 2 100 kronor per månad. Snittbeloppet beräknas till cirka 1130 kronor per månad under den aktuella perioden 2024.
	4. Förstärkningar av ålderspensionärs inkomster 2020–2022 (höjningar av garantipension och bostadstillägg samt införande av inkomstpensionstillägg).	4. Sedan 2020 har flera reformer genomförts som inneburit höjningar av olika delar av ålderspensionärs inkomst. Bl.a. har garantipension och bostadstillägg till pensionärer förstärkts vid flera tillfällen. Detta har bidragit till att sänka andelen med låg ekonomisk standard bland personer 65+ från 12 procent 2020 till 9 procent 2023. Minskningen är betydligt större bland kvinnor än för män. År 2023 och 2024 har garantipensionen sammantaget ökat med 18,6 procent med anledning av prisindexering vilket kommer fortsatt

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		sänka andelen med låg ekonomisk standard. Regeringen har den 1 januari 2024 sänkt skatt både på arbete för äldre och på pension i syfte att stärka pensionärernas ekonomi.
	5. Nationell hemlöshetsstrategi.	5. Strategin gäller för perioden 2022–2026 och omfattar förebyggande arbete, åtgärder mot akut hemlöshet och vägen till ett eget boende som ett sätt att motverka social och strukturell hemlöshet.
	6. Bättre drivkrafter för egen försörjning – Utredning om att öka drivkrafter i till arbete för personer som tar emot försörjningsstöd och utredning om aktivitetsplikt.	6. Det krävs bättre drivkrafter för att fler ska lämna bidragsberoende och försörja sig själva och genom det minska risken för fattigdom och social utestängning. Regeringen har därför tillsatt utredningar som bl.a. ska ta fram förslag och åtgärder som kan bidra till att öka incitamenten för arbete och minska långvarigt bidragsberoende.
2. Ingen hunger	1. En strategisk plan för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken genomförs under perioden 2023–2027 och har en budget på drygt 60 miljarder kronor.	1. Den strategiska planen förväntas under perioden 2023–2027 bidra till att förbättra den hållbara utvecklingen av jordbruk, livsmedel och landsbygdsområden.
	2. Under året har det inom den gemensamma jordbrukspolitiken betalats ut ca. 8,8 miljarder kronor, bl.a. för att stärka jordbrukarnas inkomster, miljö- och klimatsatser inom jordbruket och för att stimulera investeringar, innovationsarbete och kompetensutveckling. Huvudsakliga stödmottagare var jordbruksföretag.	2. Stöden inom den gemensamma jordbrukspolitiken har under året bl.a. bidragit till skäligen inkomster för jordbrukarna, ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk, stärkt miljö- och klimatarbete inom jordbruket, förbättrad djurvälstånd och förnyring av jordbrukarkären.
	3. Regeringen har gett Socialstyrelsen och Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi inom allergiområdet. I uppdraget ingår bl.a. att kartlägga ansvarsfördelning mellan myndigheter och identifiera samordningsbehov mellan området matallergi samt området IgE-förmedlad allergi samt ytterligare områden som identifieras inom ramen för uppdraget, att formulera övergripande mål som främjar och tydliggör allergivården utifrån ett patientperspektiv och att ta fram ändamålsenligt kunskapsstöd.	3. En hållbar livsmedelskonsumtion ger på sikt förutsättningar för bättre hälsa utan att det går ut över miljö, ekonomi eller skapar orättvisor i samhället.
	4. Regeringen har fortsatt arbetet som syftar till att företag ska kunna växa längs hela den blå värdekedjan, från fisket och vattenbruket till beredningsindustrin samt samtliga	4. Arbetet förväntas leda till att mer av fångsterna ska kunna landas i svenska hamnar och beredas i Sverige för humankonsumtion.

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	förädlingssteg till marknad och konsument. Den svenska beredskapen ska beaktas och genom en kombination av landsbygds- och infrastrukturpolitik ska förutsättningarna förbättras för att kunna landa, odla och bereda fisk.	
3. God hälsa och välbefinnande	1. Hälsöfrämjande och förebyggande insatser för att uppnå en god folkhälsa.	1. För att främja barns och ungas hälsa har Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda myndigheter ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga t.o.m. 20 års ålder. Programmet ska bl.a. främja barns och ungas hälsa och utveckling förebygga ohälsa. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att stödja och stimulera barnhälsovårdens arbete med hembesöksprogram inom områden med socioekonomiska utmaningar. För utökade hembesöksprogram avsatte regeringen 50 miljoner kronor under 2023 och avsätter 100 miljoner kronor under 2024. Fr.o.m. 2025 planeras 200 miljoner kronor avsättas årligen för detta ändamål.
	1a) Fritidskort. För att värna barns och ungas tillgång till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra avser regeringen att införa ett fritidskort, med lansering 2025. Satsningen uppgår till cirka 700 miljoner kronor.	1a) Införandet av ett fritidskort främjar fysisk aktivitet och motverkar stillasittande. Familjens ekonomi ska inte vara avgörande för om barn kan delta i fritidsaktiviteter. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska med fritidskortet få förbättrade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så att fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga. Fritidskortet väntas införas under 2025 och från 2025 beräknas årligen 792 miljoner kronor för detta ändamål.
	1 b) Fysisk aktivitet på recept. Regeringen har avsatt medel från 2023 och framåt för att utveckla användningen av Fysisks Aktivitet på recept (FaR) Satsningen uppgår till 100 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2025.	1 b) Satsningen på Fysisk Aktivitet på recept (FaR) främjar fysisk aktivitet och återgång till arbetslivet bland sjukskrivna. Regeringen avsatte 50 miljoner kronor under 2023 för att utveckla användningen av FaR samt avsätter 75 miljoner kronor under 2024 och 100 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2025 för detta ändamål.
	1 c) Idrott i utsatta områden	1 c) Reformen bedöms främja fysisk aktivitet i grupper med sämre hälsa,

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	Regeringen införde 2023 en ny satsning på idrottsverksamhet i utsatta områden, särskilt för barn och unga. Satsningen är permanent och uppgår till 100 miljoner kronor per år.	och bidrar därmed till att öka jämlikheten i hälsa.
	1 d) Åtgärder för att bryta och förebygga ofrivillig ensamhet och isolering. Regeringen avser att genomföra åtgärder för att stärka och utveckla arbetet för att bryta och förebygga ofrivillig ensamhet och isolering, t.ex. genom att uppdrag till lämpliga myndigheter lämnas inom området. I detta syfte avsatte regeringen 5 miljoner kronor under 2023. Under 2024 och 2025 avsätts 25 miljoner kronor årligen för detta ändamål.	1 d) Insatser genomförs för att öka antalet sociala interaktioner för äldre. Regeringen genomför åtgärder för att stärka och utveckla arbetet för att bryta och förebygga ofrivillig ensamhet och isolering bland äldre. Medlen ska bl.a. kunna användas för att öka eller utveckla befintliga s.k. äldresamtal eller hälsosamtal genom vilka kommuner och regioner söker upp äldre för att diskutera den enskildes livssituation. I detta syfte avsatte regeringen 145 miljoner kronor under 2023. Från och med 2024 avsätts 100 miljoner kronor årligen för arbetet.
	2. Psykisk hälsa 2.a Strategi för psykisk hälsa Regeringen avser under 2024 ta fram en ny tioårig strategi för att främja psykisk ohälsa och motverka suicid. Strategin bygger på ett uppdrag där Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen tillsammans med 24 andra myndigheter överlämnat ett förslag till en bred ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention till regeringen.	2a) En ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention bedöms kunna ge stärkt samordning och målfokus i arbetet med att främja psykisk hälsa i samhället.
	2 b) Överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om att stärka den psykiska hälsa och korta köer till barn och ungdomspsykiatri.	2 b) För att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid satsar regeringen drygt 2 miljarder kronor under 2024 och beräknar motsvarande belopp under 2025 för att stärka och utveckla regionernas arbete med psykisk hälsa och psykiatri. Satsningen syftar till stärkt utvecklingsförmåga för psykiatri och stärkta incitament att korta vårdköer.
	3. SRHR Åtgärder för att stärka och utveckla det nationella arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan som samlar och vägleder det nationella arbetet med SRHR för perioden 2023–2033. Målgrupper för handlingsplanen är alla	3. Regeringen genomför åtgärder för att stärka och utveckla arbetet med SRHR. Handlingsplanen stödjer genomförandet av den nationella SRHR-strategin och utgör en gemensam plattform för SRHR-arbetet under perioden 2023–2033. Arbetet bidrar till stärkt samordning och målfokus i arbetet med SRHR.

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	aktörer som har uppdrag och ansvar inom SRHR-området.	
	4. Arbete mot Antimikrobiell resistens (AMR).	<p>4. Regeringen förlängde i december 2023 den nationella strategin för arbetet mot antibiotikaresistens som sträcker sig t.o.m. 2025. Regeringen har gett ett 20-tal myndigheter i uppdrag att ingå i en nationell samverkansfunktion som även involverar ickestatliga aktörer. Myndigheterna i samverkansfunktionen genomför en rad aktiviteter utifrån en gemensam handlingsplan, där bl.a. Sveriges omfattande satsningar på forskning och innovation ingår. Regeringen tillsatte 2022 en ambassadör för att arbeta mot antimikrobiell resistens. Ambassadören arbetar för att uppmärksamma frågorna nationellt men också internationellt. Arbete pågår för att implementera rådsrekommendationen från 2023 om antibiotikaresistens. Under 2024 deltar Sverige aktivt i förberedelserna inför Generalförsamlingens särskilda högnivåmöte om antibiotika, och prioriterar frågan inom ramen för Nordiska Ministerrådet genom diskussion och konferens som fokuserar på hur tillgång till antibiotika i de nordiska länderna kan utvecklas.</p>
	5. Satsningar för utvecklad och förbättrad cancervård.	<p>5. Av budgetpropositionen för 2024 framgår att regeringens direkta bidrag till cancervården omfattar 1 miljard kronor under 2024. Dessa medel ska gå till att utveckla och förbättra cancervården för både barn och vuxna. Av budgetpropositionen för 2024 framgår även att 25 miljoner kronor ska avsättas årligen för screening och vaccination för att utrota livmoderhalscancer under 2022–2027. Regeringen slöt en överenskommelse med SKR i december 2023 vid namn ”Jämlig och effektiv cancervård med kortare väntetider 2024”. Insatserna i denna överenskommelse delas in i fyra områden som motsvarar den nationella cancerstrategin och EU:s cancerplan: Prevention och tidig upptäckt</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		<p>Tillgänglig och god vård med mera, med fokus på patienten</p> <p>Kunskapsutveckling, kompetensförsörjning och forskning</p> <p>Tillgång till och användning av medicinska teknologier.</p> <p>Till varje område kopplas ett antal insatser som ska genomföras under 2024. Bland annat omfattar överenskommelsen riktade insatser kopplat till rehabilitering, tillgång till nya teknologier, fortsatt utveckling av verktyget Min Vårdplan och kunskapsutveckling.</p> <p>Överenskommelsen uppgår 2024 till 809 miljoner kronor.</p> <p>I februari 2024 tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att ta fram ett förslag på en uppdaterad nationell cancerstrategin. Utredningen ska presentera sitt förslag i november 2024. Förslaget om en uppdaterad strategi ska ha ett tydligt patient-, jämlikhets- och verksamhetsperspektiv. Förslaget ska beakta alla åldrar, jämställdhetsperspektivet och vikten av prevention samt hela sjukdomskedjan, inklusive rehabilitering.</p>
	<p>6. Sällsynta hälsotillstånd. Regeringen har gett Socialstyrelsen ett uppdrag att ta fram ett förslag på en nationell strategi för sällsynta hälsotillstånd.</p>	<p>6. Regeringen har gett Socialstyrelsen ett uppdrag att ta fram ett förslag på en nationell strategi för sällsynta hälsotillstånd Socialstyrelsens förslag till strategi ska syfta till att stärka patienternas tillgång till en jämlik hälso- och sjukvård av god kvalitet och särskilt uppmärksamma de utmaningar och behov som patienter med sällsynta hälsotillstånd möter i kontakt med hälso- och sjukvården. Fokus ska även vara att tydliggöra samordnande och kunskapsspridande funktioner.</p>
<p>4. God utbildning för alla</p>	<p>1. Det nya omställningsstudiestödet, som först kunde nyttjas för studier från den 1 januari 2023, har byggts ut med ytterligare medel under 2024. Stödet syftar till att stärka enskilda personers framtida ställning på den svenska arbetsmarknaden, och möjliggör studier i omställnings- eller kompetensutvecklingssyfte mitt i livet genom att ersätta ett inkomstbortfall under studierna. Stödet har sökts i</p>	<p>1. Omställningsstudiestödet har sökts av betydligt fler än förväntat. Det kommer att leda till fler nya och återvändande studerande, och rekvisitet att studievalet måste stärka den enskilde på arbetsmarknaden säkerställer kopplingen till efterfrågade kompetenser. Stödet kommer att fortsätta byggas ut successivt fram till 2026. Under 2024 kommer regelförenklingar att införas i</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>högre utsträckning än förväntat, vilket bidragit till långa handläggningstider hos den utbetalande myndigheten Centrala studiestödsnämnden (CSN). Mot den bakgrunden har regeringen uppdragit åt CSN (U2023/03200) att föreslå regelförenklingar som kan göra handläggningen effektivare. Vissa regelförenklingar är beslutade och träder i kraft den 1 april 2024, för andra regelförenklingar pågår beredning inom Regeringskansliet. samhällets behov av utbildning.</p>	<p>stödet som kommer att leda till att fler kommer att kunna få sina ansökningar om stöd behandlade snabbare.</p>
	<p>2. Regeringen följer eventuella behov av förändringar i det offentligfinansierade utbildningsutbudet med anledning av det nya omställningsstödet. Som en del av det arbetet har statliga universitet och högskolor (U2022/02386) och Myndigheten för yrkeshögskolan haft i uppdrag analysera sina utbildningsutbud både avseende innehåll och inom vilka former utbildningarna ges. Vidare angavs det i regleringsbrevet för 2023 och 2024 att lärosätena särskilt ska redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.</p>	<p>2. Eftersom stödet kan ges med lägre studietakt och under en kortare tid än det reguljära studiemedlet, möjliggör det också för andra typer av flexibla utbildningar. Kartläggningen av utbildningsutbudet är en del av arbetet med att säkerställa att det finns ett relevant kursutbud för studenter med omställningsstudiestöd.</p>
	<p>3. En fortsatt satsning genomförs genom statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning inom komvux (regionalt yrkesvux), där anslaget ökas med 905 miljoner kronor i budgetpropositionen 2024 (prop. 2023/24:1) utöver det ökade anslaget med 270 miljoner kronor 2023. Redan under 2023 var statsbidraget för regionalt yrkesvux på ungefär dubbelt så hög nivå som före pandemin.</p>	<p>3. Regionalt yrkesvux har byggts ut kraftigt de senaste åren. Ett omfattande statligt stöd till kommunerna är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Inte minst har satsningen på kombinationsutbildningar, som innebär att yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk, gjort det möjligt för fler utrikes födda att få en sammanhållen språk- och yrkesutbildning som leder till arbete. Regeringen föreslår därför en fortsatt satsning på regionalt yrkesvux inom Komvux (prop. 2023/24:1).</p>
	<p>4. I budgetpropositionen för 2024 har regeringen skjutit till ytterligare resurser</p>	<p>4. Folkhögskolan som utbildningsform fyller en viktig</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>till folkhögskolornas utbildningsutbud. För 2024 handlar det om 100 miljoner kronor och fr.o.m. 2025 beräknas 100 miljoner kronor årligen. Under 2023 tillförde regeringen 30 miljoner kronor för insatsen Svenska från dag ett, som erbjuds av studieförbund och folkhögskolor. Därtill har anslaget för 2024 för statsbidrag till kommuner som erbjuder kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för tillfälligt skyddsbehövande från Ukraina ökas med 80 miljoner kronor (prop. 2023/24:1).</p>	<p>funktion i det svenska utbildningssystemet för såväl individers möjligheter till utbildning som för samhällets behov av kompetensförsörjning. Viktiga målgrupper för folkhögskolan är t.ex. utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och personer med kort utbildning. Insatsen Svenska från dag ett gjorde stor nytta för bl.a. personer från Ukraina.</p>
	<p>5. Yrkesvuxutredningen (dir. 2023:110) ska bl.a. föreslå en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan samt en pilotverksamhet. Utredningen Fler vägar till arbetslivet (dir. 2022:74) ska bl.a. lämna förslag om nya valbara gymnasiala yrkesutbildningar som kan ge elever en snabbare etablering på arbetsmarknaden.</p>	<p>5. För att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet har regeringen beslutat om tilläggsdirektiv till Yrkesvuxutredningen (dir. 2023:110). Regeringen har därtill tillsatt en pilotverksamhet som kan ge värdefulla erfarenheter och insikter. Syftet med utredningen Fler vägar till arbetslivet är att det i gymnasieskolan ska finnas flera vägar till arbetslivet som tar hänsyn till behoven på arbetsmarknaden, elevers olika förutsättningar för lärande och att många elever inte är redo att göra sitt yrkesval redan i årskurs nio.</p>
	<p>6. Regeringen genomför en rad olika kompensatoriska insatser för elever från mindre gynnade socioekonomisk bakgrund och för elever med migrationsbakgrund. För att öka likvärdigheten och stärka kunskapsutvecklingen i svensk skola har regeringen tillfälligt förstärkt det s.k. Kunskapsbidraget (tidigare Likvärdighetsbidraget). Statsbidraget uppgår från 2024 till närmare 7,5 miljarder kronor. Statsbidraget betalas ut till kommunala och enskilda huvudmän för förskoleklass och grundskola och kan t.ex. användas för att sätta in tidiga stödinsatser, fler särskilda undervisningsgrupper och anställa fler speciallärare.</p>	<p>6. Skolan fungerar kompensatoriskt för elever från mindre socioekonomiskt gynnad bakgrund. Ökad likvärdighet och stärkt kunskapsutveckling i svensk grundskola.</p>
	<p>7. Regeringen har även tillfälligt förstärkt ett statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden. Syftet är att få fler lärare till dessa skolor. Medlen kan användas utifrån de</p>	<p>7. Fler lärare väljer att arbeta i skolor i socioekonomiskt utsatta områden.</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	lokala behoven, t.ex. för att minska personalomsättningen eller anställa fler lärare och annan personal som kan avlasta lärarna.	
	8. En annan viktig fråga för elevers lärande är tillgången till stöd i form av speciallärare och specialpedagoger. Regeringen satsar därför på att öka tillgången till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper samt förstärka fortbildning av förskollärare och lärare. Om fler elever ska kunna nå målen för utbildningen behövs bättre möjlighet till effektivt och anpassat stöd i undervisningen.	8. Fler elever får effektivt och anpassat stöd och når därmed målen för undervisningen.
	9. Regeringen har även gjort en satsning på kompetensutveckling för pedagogisk personal för att på så sätt stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.	9. Stärkt kompetens hos pedagogisk personal ger bättre förutsättningar för personalen att möta elevernas behov när det gäller språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.
	10. När det gäller förutsättningarna för att stärka läsning kan välutrustade skolbibliotek och kunniga skolbibliotekarier spela en viktig roll för att främja både läsintresset och läsförmågan. Trots det ser tillgången till bemannade skolbibliotek väldigt olika ut. Regeringen beräknar medel för att elever ska få tillgång till bemannade skolbibliotek och beräknar att 216 miljoner kronor behöver avsättas år 2025 och därefter 433 miljoner kronor årligen.	10. Fler bemannade bibliotek stärker och främjar läsintresset och läsförmågan hos elever.
	11. Vidare satsar regeringen tillgång till böcker genom en satsning för att förskolor och skolor ska få möjlighet att köpa in fler böcker. Regeringen har även gjort en satsning på kompetensutveckling för pedagogisk personal för att på så sätt stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter. Satsningen på böcker och kompetensutveckling omfattar 179 miljoner kronor 2024 och därefter beräknas drygt en halv miljard kronor årligen	11. Stärka möjligheten för och grundskolor att köpa in böcker samt kompetensutveckling för pedagogisk personal stärker elevernas språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter.
5. Jämställdhet	1. Utredningen om en översyn av kontaktförbudslagstiftningen har lämnat flera förslag som syftar till att ytterligare förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta	1. Utredningens förslag i SOU 2024:13 förväntas leda till att fler kontaktförbud meddelas och att förbuden i högre utsträckning utgör ett reellt skydd och verkar brottspreventivt.

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>för våld och andra kränkningar i nära relationer (SOU 2024:13). Utredningen SOU 2023:80 som togs emot i november 2023 lämnar lagstiftningsförslag för ett stärkt straffrättsligt skydd mot bl.a. sexuella kränkningar mot barn åldern 15–17 och brott med hatmotiv avseende kön. Utredningen föreslår också att det straffbara området för köp av sexuell tjänst och koppleri utvidgas till att omfatta sexuella handlingar som utförs på distans. Betänkandet har remitterats. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.</p>	<p>Utredningen SOU 2023:80 syftar bl.a. till att stärka det straffrättsliga skyddet för kvinnor samt barn i åldern 15–17 år mot sexuella kränkningar.</p>
	<p>2. Regeringen har lagt fram förslag om ett utvidgat utreseförbud för barn (Prop. 2023/24:72). Utredningen SOU 2023:37 togs emot i juli 2023. Utredningen har bl.a. inhämtat kunskap om förekomsten av oskultsintyg, oskultsingrepp och oskultskontroller. Utredningen har även lämnat lagstiftningsförslag som innebär att oskultskontroller och oskultsingrepp samt underlåtenhet att anmäla eller avslöja tvångs- och barnnäktenskap ska kriminaliseras. Betänkandet har varit på remiss och remisstiden gick ut i november 2023. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen tillsatte den 18 januari 2024 en utredning om förstärkta åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck (dir. 2024:8). Enligt direktiven ska utredaren analysera och ta ställning till bl.a. om straffskalorna för vissa hedersrelaterade brott bör skärpas, om kretsen av personer som kan hållas straffrättsligt ansvariga för barnnäktenskapsbrott bör utvidgas och om försök och stämpling till vilseledande till äktenskapsresa samt om tvång att vara kvar i ett äktenskap bör kriminaliseras. Utredaren ska även se över reglerna om erkännande av utländska månggiften och utländska fullmaktsäktenskap. Uppdraget ska redovisas senast den 18 april 2025.</p>	<p>2. Förslagen syftar till att utvidga skyddet för barn och unga som riskerar att utsättas för skadliga utlandsvistelser vid exempelvis risk för hedersrelaterat våld och förtryck, utöver risk för tvångsäktenskap och könsstympning. Straffansvaret för egenmäktighet med barn föreslås också utvidgas, i fråga om barn som förs bort eller annars undanhålls (prop. 2023/24:72). Utredningen SOU 2023:37 syftar bl.a. till att motverka att flickor och kvinnor begränsas och kontrolleras i sin sexualitet. Syftet med utredningen är att ta fram förslag som återspeglar en skärpt syn på hedersrelaterat våld och förtryck.</p>
6. Rent vatten och sanitet	1. Närmare 600 miljoner kronor har avsatts för åtgärder i sjöar och vattendrag under 2023. Flera stora restaureringsprojekt har påbörjat som	1. Åtgärderna bidrar till ett friskare ekosystem, inklusive minskad övergödning och ökad motståndskraft mot klimatförändringar. Även om många ekologiska effekter kan ta lång

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	tillsammans återställer fler hundra kilometer vattendrag.	tid bedöms att det kan bli snabba effekter för vissa organismgrupper såsom fiskfauna.
	2. I budgetpropositionen för 2024 ökade regeringen anslaget för att finansiera återvätning av dikade våtmarker med 155 miljoner kronor per år. För 2025 beräknas anslaget ökas med 235 miljoner kronor och för 2026–2030 beräknas anslaget öka med 375 miljoner kronor.	2. Många våtmarker binder kol i marken i form av torv, men kolet övergår i bl.a koldioxid när våtmarkerna dikas ut. När våtmarkerna restaureras genom återvätning minskar utsläppen. Återvätningen är bra även för vattenkvaliteten, den biologiska mångfalden och kan minska risken för översvämningar. Våtmarker stärker också landskapets skydd mot torka, översvämning och brand, vilket är viktigt även ur ett klimatanpassningsperspektiv.
7. Hållbar energi för alla	Stöd till energiplanering.	Regeringen satsar årligen 120 miljoner kronor på kommunal energi- och klimatrådgivning som syftar till att ge objektiv, lokalt anpassad och riktad information och rådgivning om energieffektiviseringsåtgärder, energianvändning och klimatrelaterade frågor i byggnader och hushåll. De lokala energi- och klimatrådgivarna finns i nästan alla Sveriges 290 kommuner.
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	1. Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer.	1. Det uppdaterade direktivet syftar till att bättre förebygga och bekämpa människohandel och skydda dess offer.
	2. Fr.o.m. oktober 2022 började de lagändringar som föreslogs i regeringens proposition om en reformerad arbetsrätt att tillämpas. Ändringarna innebär bl.a. att möjligheterna att avvika från lagen om anställningsskydd genom kollektivavtal ökar, att alla arbetsgivare får undanta tre arbetstagare från turordningen vid arbetsbrist, att en anställning som huvudregel inte ska bestå vid tvist, att det införs turordning och omställningstid vid omreglering till lägre sysselsättningsgrad, att det införs en presumtion att en anställning gäller för heltid och att kundföretag i vissa fall ska erbjuda inhyrda arbetstagare tillsvidareanställning eller betala ersättning.	2. Reformeringen av arbetsrätten är del av ett större omställningspaket för långsiktigt förbättrad flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden. Bedömningen är att de ändringar som genomförts kommer att leda till bättre förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagares och arbetsgivares behov av flexibilitet, trygghet och inflytande. De nya reglerna gällande arbetsrätten bedöms bl.a. kunna öka möjligheterna till tillsvidareanställningar och bidra till en ökad andel heltidsanställningar. Eftersom kvinnor är överrepresenterade bland de visstidsanställda och bland dem med deltidsanställningar kan ändringarna även bidra till att främja den ekonomiska jämställdheten mellan

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		kvinnor och män. De nya reglerna började tillämpas relativt nyligen och ny praxis måste nu ges tid att etablera sig på arbetsmarknaden.
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	1. Inom regionalfonden programperioden 2014–2020 har ca 1,4 miljarder kronor i EU-stöd investerats i olika satsningar för en övergång till en koldioxidsnål ekonomi och ca 9 300 stöd till företag har beviljats.	1. Projektmedverkande företag och organisationer rapporterar att de har minskat sin energianvändning med mer än 600 000 MWh. 2. Vinnovas FoI-investeringar har resulterat i en genomsnittlig uppväxlingsfaktor (medfinansiering) på 2 (dubbling). Nästan samtliga projekt ledde även till stärkt FoU-samverkan eller till följdinvesteringar i FoU. Tyngdpunkten i FoI-projekt är i innovationsprocessers tidiga skeden för att skapa nya lösningar för industrins omställning.
	2. Vinnova beviljade under 2023 medfinansiering till 936 aktiva forsknings och innovationsprojekt inom området Hållbar industri om total 820 563 miljoner kronor.	2. Vinnovas FoI-investeringar har resulterat i en genomsnittlig uppväxlingsfaktor (medfinansiering) på 2 (dubbling). Nästan samtliga projekt ledde även till stärkt FoU-samverkan eller till följdinvesteringar i FoU. Tyngdpunkten i FoI-projekt är i innovationsprocessers tidiga skeden för att skapa nya lösningar för industrins omställning.
10. Minskad ojämlikhet	Mål 10 C 1. I december 2023 beslutade regeringen om nya ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena som alla elever läser, både på yrkesprogram och högskoleförberedande program. Utöver att ämnesplanerna har anpassats för ämnesbetyg har ämnesinnehållet setts över. I ämnet samhällskunskap är ekonomi och resursfördelning en del av det centrala innehållet. I den nya ämnesplanen har det förtydligats att följande ska behandlas på den grundläggande nivån: privatekonomiska frågor, däribland inkomster, utgifter och betalningar, olika typer av sparande, försäkringar samt lån, inklusive konsumtionskrediter. 2. Konsumentverket förvaltar och driver sedan 2014 prisjämförelsetjänsten Money from Sweden för överföring av pengar utomlands (remitteringar). Målet är säkrare och billigare remitteringar från Sverige till utvecklingsländer och att öka effekterna av dessa. Via tjänsten	Mål 10 C 1. De nya ämnesplanerna kommer att börja användas fr.o.m. höstterminen 2025. En av utgångspunkterna för översynen har varit att ämnesplanerna ska bidra till ett fördjupat lärande och att innehållet inom ämnet ska ha en tydlig progression mellan grund- och gymnasieskolan. Genom att behandla privatekonomiska frågor förbereds elever för en bättre förståelse för och redskap att påverka den privata ekonomin. 2. Kostnaden för att remittera 3 000 kronor uttryckt som procentuell andel av det remitterade beloppet uppgick 2023 till mellan 6 och 9 procent beroende på kontinent, en förhållandevis stabil siffra. Sverige ligger alltså alltjämt över målet om att transaktionskostnaderna för migranters remitteringar ska uppgå till mindre än 3 procent. Antalet besök på webbplatsen uppgick 2023 till 104 000. Det är förenat med mätproblem att beräkna antalet besök på webbplatsen och jämförelser med

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>får användare information om kostnader och överföringstider för olika överföringstjänster. Informationen erbjuds på svenska, engelska och arabiska. I dagsläget kan användaren jämföra kostnader för att föra över pengar från Sverige till 35 länder.</p>	<p>tidigare år är svåra att göra. Konsumentverkets bedömning är dock att antalet besökare till tjänsten har minskat.</p>
	<p>Mål 10.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Förstärkning av ålderspensionärens inkomster 2020–2022 (höjningar av garantipension och bostadstillägg samt införande av inkomstpensionstillägg) 2. Flexiblare föräldraförsäkring 3. Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 4. Förslag om ändringar för att göra fler produkter och tjänster tillgängliga för fler i samhället. 	<p>Mål 10.2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sedan 2020 har flera reformer genomförts som inneburit höjningar av olika delar av ålderspensionärens inkomst. Bl.a. har garantipension och bostadstillägg till pensionärer förstärkts vid flera tillfällen. Detta har bidragit till att sänka andelen med låg ekonomisk standard bland personer 65 år eller äldre från 12 procent 2020 till 9 procent 2023. Minskningen är betydligt större bland kvinnor än för män. År 2023 och 2024 har garantipensionen sammantaget ökat med 18,6 procent med anledning av prisindexering vilket kommer fortsatt sänka andelen med låg ekonomisk standard. Regeringen har den 1 januari 2024 sänkt skatt både på arbete för äldre och på pension i syfte att stärka pensionärernas ekonomi. 2. Från den 1 juli 2024 kommer antalet möjliga dubbeldagar i föräldrapenningen utökas (till 60 stycken) och tiden för uttag förlängas (till 15 månader). Samtidigt får föräldrar möjlighet att överlåta föräldrapenning, exempelvis till nära anhöriga. De nya reglerna innebär ett viktigt steg mot en flexiblare och mer jämställd föräldraförsäkring. 3. 2021 fattade regeringen beslut om en ny strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Strategin syftar till att förstärka förutsättningarna för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken och gäller för perioden 2021–2031. 4. Regeringen fattade i december 2022 beslut om en proposition med förslag på ändringar i syfte att göra fler produkter och tjänster tillgängliga för fler i samhället. Större utbud av tillgängliga produkter och tjänster förväntas leda till bättre

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		<p>förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att ha tillträde och tillgång till samhället på lika villkor som andra.</p> <p>Regeringen har beslutat att avsätta 38,7 miljoner kronor till marknadskontroll- och tillsynsmyndigheterna under 2024 för myndigheternas förberedelser och främjandeuppgifter inför genomförandet av tillgänglighetsdirektivet</p>
	<p>Mål 10.5</p> <p>1. Ändring har gjorts i bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om grupp-tillsyn över försäkringsföretag med moderföretag utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), dvs. i ett tredjeland. Ändringen innebär att Finansinspektionen ska tillämpa de bestämmelser som gäller ifall tillsynen i ett tredjeland inte är likvärdig med den tillsyn som föreskrivs i EU-regleringen, om Europeiska kommissionen inte har bedömt att tillsynen som utövas i tredjelandet är likvärdig.</p> <p>2. Ändring har gjorts i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) så att Sjunde AP-fonden omfattas av de informationskrav som gäller enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar och EU:s gröna taxonomiförordning. Det gäller de fonder som tillhandahålls pensionssparare på fondtorget för premiepensionen.</p>	<p>Mål 10.5</p> <p>1. Lagändringen föranleddes av en skrivelse till Sverige från kommissionen (25 februari 2022) med frågor om genomförandet i svensk rätt av vissa bestämmelser i Solvens II-direktivet. Syftet med de reglerna är att tillsynen över sådana grupper ska bli tillfredsställande.</p> <p>2. Lagändringen följer inte något krav enligt EU-rätten, utan medlemsstaterna får besluta att tillämpa förordningen på utvecklare av pensionsprodukter som förvaltar nationella sociala trygghetssystem, vilket Sverige nu har gjort. Detta bidrar till att Sjunde AP-fonden kan uppnå en hög grad av öppenhet när det gäller hållbarhetsarbetet.</p>
11. Hållbara städer och samhällen	1. Myndighetssamarbete genom Rådet för hållbara städer.	1. Främjande av hållbar stadsutveckling i hela landet. Även särskilda insatser för utveckling i Norrbottens och Västerbottens län med anledning av industrietableringar.
12. Hållbar konsumtion och produktion	1. Cirkulär ekonomi – en strategi för omställningen i Sverige.	1. Omställningen till en cirkulär ekonomi har en stor potential att minska resursanvändningen och därmed begränsa klimat- och miljöpåverkan. Den nationella strategin för cirkulär ekonomi pekar ut inriktningen för omställningen till cirkulär produktion, konsumtion och affärsmodeller samt giftfria och cirkulära materialkretslopp.
	2. Tillsättande av en Delegation för cirkulär ekonomi.	2. Delegationen för cirkulär ekonomi är ett rådgivande organ till regeringen med syfte att underlätta och driva på näringslivets omställning till en

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		cirkulär ekonomi som stärker svensk konkurrenskraft.
	3. Främja omställningen av plast i en cirkulär ekonomi och för att nå målet om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.	3. Översyn och analys av styrmedel för att säkerställa att rätt plast används på rätt plats för att främja omställningen av plast i en cirkulär ekonomi.
	4. Insamling av livsmedels- eller köksavfall som kommunen ansvarar för, genom fastighetsnära insamling och materialåtervinning från den 1 januari 2024.	4. Insamlingen av matavfall kan innebära att 400 000 ton mer matavfall per år från framför allt hushåll, dagligvaruhandel och restauranger kan tas om hand på ett bättre sätt i Sverige. Beslutet togs av regeringen den 22 december 2022.
	5. Nya regler som gör det enklare för hushåll och verksamheter att sortera sitt förpackningsavfall	5. Enklare insamling och sortering av förpackningar för hushåll och verksamheter gör att producenterna kan återvinna mer avfall, och bidrar i sin tur till en mer resurseffektiv hantering av avfall. Det bidrar också till den gröna omställningen eftersom behovet av nya råvaror blir mindre och gör att koldioxidutsläppen minskar.
13. Bekämpa klimatförändringarna	<p>1. Förstärkning av Klimatklivet, särskilt för laddinfrastruktur.</p> <p>2. Förstärkning av Industriklivet.</p> <p>3. Långsiktigt bemyndigande som säkerställer långsiktigt stöd till bio-CCS.</p> <p>4. Regeringen har beslutat om en reviderad nationell strategi och handlingsplan för klimatanpassning.</p> <p>5. Regeringen har beslutat om en klimatpolitisk handlingsplan.</p>	<p>1. Klimatklivet är regeringens generella klimatinvesteringstöd och ett av de viktigaste initiativen för klimatomställningen. Till och med 2 januari 2024 har Klimatklivet beviljat 5 194 ansökningar för totalt 13,3 miljarder kronor. Tillsammans förväntas de åtgärder som hittills har fått stöd av Klimatklivet bidra med en årlig minskning av växthusgasutsläpp på 2,5 miljoner ton. Klimatklivet kan ges till åtgärder för direkta utsläppsminskningar på lokal och regional nivå i hela Sverige, och som stöd till laddbara fordon och till åtgärder som främjar fossilfria drivmedel. Klimatklivet bidrar på så vis bl.a. till att uppnå en snabbare elektrifiering av fordonsflottan. Riksdagen beslutade i december 2023 att anslaget skulle höjas med 800 miljoner kronor 2024, så att anslaget totalt uppgår till 4,95 miljarder kronor för 2024. För 2025 förstärktes anslaget med 2 miljarder kronor och 2,5 miljarder kronor för 2026, jämfört med 2023 års beräknade nivåer för dessa år. Stödet förlängs även t.o.m. 2028.</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	2. Förstärkning av Industrilivet.	<p>2. Industrilivet. Regeringen arbetar för att stödja projekt och investeringar som minskar utsläppen inom industrin. Redan 2018 lanserade regeringen Industrilivet i syfte att ge stöd till just sådana projekt. Inom Industrilivet är det också möjligt att få stöd för projekt som syftar till infångning, avskiljning och lagring av koldioxid. Det är även möjligt att få stöd för strategiskt viktiga insatser för industrins omställning. Strategiskt viktiga projekt är exempelvis investeringar som syftar till att skapa en fossilfri underjordsgruva genom en elektrisk fordonsflotta, återvinning och produktion av innovativa batterier och genomförbarhetsstudier för att etablera ett plastreturaffineri. Industrilivet beräknas ha potential att på lång sikt minska växthusgasutsläppen med ca 9 miljoner ton per år, samt åstadkomma ca 9 miljoner ton negativa utsläpp per år genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp. Delar av Industrilivet ingår i Sveriges återhämtningsplan.</p> <p>För att ytterligare stärka och påskynda industrins klimatomställning förstärktes därför Industrilivet i budgetpropositionen för 2024. Genom att stärka Industrilivet med 100 miljoner kronor per år 2024–2025 kan svenska innovationer och lösningar utvecklas och exporteras, vilket bidrar till att minska utsläppen både i Sverige och globalt och påskynda omställningen.</p>
	3.Långsiktigt bemyndigande som säkerställer långsiktigt stöd till bio-CCS.	<p>3. Driftstöd för bio-CCS. Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 föreslagit att regeringen bemyndigas att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som medför framtida anslag på högst 36 miljarder kronor 2026–2046. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag. Bemyndigandet behövs för att kunna ingå fleråriga åtaganden för avskiljning, infångning och lagring av koldioxid från förnybara källor (bio-CCS) fram t.o.m. 2046. Ambitionen är att genomföra</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		minst två auktioner under mandatperioden.
	4. Regeringen har beslutat om en reviderad nationell strategi och handlingsplan för klimatanpassning.	4. Skrivelsen beskriver inriktningen för det nationella klimatanpassningsarbetet de kommande fem åren. Den skapar förutsättningar för ett strukturerat och samordnat arbete med klimatanpassning.
	5. Regeringen har beslutat om en klimatpolitisk handlingsplan	5. I handlingsplanen redovisar regeringen hur det klimatpolitiska arbetet bör bedrivas under mandatperioden inklusive de beslutade och planerade åtgärder som regeringen avser att vidta för att förbättra förutsättningarna för hushåll och företag att fatta de beslut som krävs för att de nationella och globala klimatmålen samt Sveriges klimatåtaganden gentemot EU ska nås. Även det klimatrelaterade arbetet som regeringen avser vidta internationellt och inom EU presenteras.
14. Hav och marina resurser	1. Förstärkning av åtgärdsarbetet för en god miljöstatus i havs- och vattenmiljön, inklusive övergödning. Stådsinsatser för att samla in förlorade fiskeredskap samt förbättrad infrastruktur för insamling och återvinning av uttjänta fiskeredskap för att förhindra att de hamnar i den marina miljön.	1. Positiva effekter av lokala åtgärder för minskad övergödning kan ses i vissa områden. Effekterna motverkas dock av storskaliga problem med övergödning i kust- och havsmiljön. Under 2023 har draggningsinsatser efter förlorade fiskeredskap, insamling av uttjänta fiskeredskap samt uttjänta fritidsbåtar minskat mängden skräp i kust- och havsmiljön. En prototyp till en cirkulär/återvinningsbar trål har utvecklats. Många åtgärder tar lång tid att få effekt i havsmiljön men bidrar positivt till att nå SDG14.
	2. Åtgärder för att stärka skyddet av marina områden, inklusive reglering av fiske i marina skyddade områden.	2. Havs- och vattenmyndigheten fördelade medel till kustlänsstyrelserna för arbete med att skydda värdefulla marina miljöer. Under 2023 har sex nya reservat bildats. Havsregionala förvaltningsråd har inrättats för att stärka arbetet med att säkerställa ett sammanhängande och funktionellt nätverk av skyddade områden. Fiskereglering i marina skyddade områden sker löpande baserat på de behov som identifierats för att nå bevarandemålen. Under 2023 har Havs- och vattenmyndigheten arbetat med att införa fiskereglering i marina skyddade områden. Åtgärderna bidrar

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		till att bibehålla och stärka havets förmåga att leverera ekosystemtjänster och en ökad motståndskraft mot klimatförändringar.
	2. Åtgärder för att stärka skyddet av marina områden, inklusive reglering av fiske i marina skyddade områden. 3. Åtgärder som på sikt förväntas ge en ökad förmåga i samhället att fatta beslut och vidta åtgärder utifrån vetenskapliga grunder och utformade med hänsyn till klimat, vatten och biologisk mångfald.	3. Under 2023 lanserade Formas en utlysning för att förbättra förståelsen för sambanden mellan klimat, vatten och biologisk mångfald. Under den första av två fyraårsperioder har tio forskningsprojekt finansierats med totalt 133 miljoner kronor för att främja kunskapen om dessa samband.
15. Ekosystem och biologisk mångfald	1. Åtgärder för biologisk mångfald, restaurering av våtmarker.	1. Regeringen har en flerårig satsning på återvätning av våtmarker för minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Under 2023 restaurerades 2200 hektar våtmark i statlig regi. Kommunerna har genom att skjuta till egna medel fått del i 80 miljoner kronor för lokala åtgärdsprojekt i 71 kommuner. Effekten av detta kommer finnas på både växthusgasutsläpp och den biologiska mångfalden som hör våtmarkerna till. Livsmiljöer i våtmarker hör till de som genom bl.a. utdikning har minskat mest de senaste 100 åren. Restaureringen av våtmarker ger vattnet tillbaka till landskapet.
	2. Åtgärder för skydd av värdefull natur.	2. Regeringen har satsat på skydd av värdefull natur. Genom avtal med statligt ägda Sveaskog och ersättning till markägare har 119 000 ha skyddats. 2023. Fastighetsägare fick sammantaget nästan en miljon kronor för att avstå 18 000 ha till naturreservat. Effekten är större chans att bevara habitat och livskraftiga populationer av hotade arter.
16. Fredliga och inkluderande samhällen	1. Utredningen SOU 2023:80 togs emot i november 2023 som lämnar lagstiftningsförslag för ett stärkt straffrättsligt skydd mot bl.a. sexuella kränkningar mot barn åldern 15–17 och brott med hatmotiv avseende kön. Utredningen föreslår också att det straffbara området för köp av sexuell tjänst och koppleri utvidgas till att omfatta sexuella handlingar som utförs på distans. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 19 mars 2024.	1. Utredningen SOU 2023:80 syftar bl.a. till att stärka det straffrättsliga skyddet för kvinnor samt barn i åldern 15–17 år mot sexuella kränkningar. Förslagen i SOU 2024:13 förväntas bidra till ett förstärkt skydd för barn.

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>Utredningen om en översyn av kontaktförbudslagstiftningen har lämnat flera förslag som syftar till att ytterligare förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Utredningen föreslår även att straffskalan för grovt barnfridsbrott (4 kap. 3 § brottbalken) ska skärpas (SOU 2024:13).</p>	
	<p>2. I juni 2023 tillsatte regeringen en utredning med uppdraget att göra en bred översyn av de osjälvtändiga brottsformerna i 23 kap. brottbalken (Ju 2023:06). Utredaren ska analysera och ta ställning till hur straffansvaret för osjälvtändiga brott bör utvidgas och förändras för att på ett mer effektivt sätt motverka brott, särskilt brott som begås inom ramen för organiserad brottslighet. Uppdraget ska redovisas senast den 16 september 2024.</p> <p>I december 2023 beslutade regeringen lagrådsremissen En ny förverkandelagstiftning. Bland annat föreslås en ny förverkandeform som gör det möjligt att förverka tillgångar som inte står i proportion till en enskilds legitima förvärvskällor eller förmögenhetsförhållanden i övrigt (självtändigt förverkande).</p>	<p>2. Syftet med utredningen Ju 2023:06 om en översyn av de osjälvtändiga brottsformerna är att skapa ett modernt, lättillgängligt och ändamålsenligt regelverk som ger uttryck för en skärpt syn samt tillgodoser intresset av effektiv lagföring av brott och ger utrymme för att döma till ansvar för osjälvtändiga brott i fler fall än i dag. En effektiv användning av den nya förverkandeform som föreslås i lagrådsremissen En ny förverkandelagstiftning kan bidra till att bekämpa den organiserade brottsligheten och förhindra att brottslighet lönar sig.</p>
	<p>3. 16:4 Prop. 2022/23:124. Sedan 1 januari 2024 ska den som bedriver valutaväxling eller annan finansiell verksamhet (finansiella institut) registrera sig hos Finansinspektionen i syfte att motverka penningtvätt i finansiella instituts verksamhet. Inspektionen ska kontrollera om registrerade finansiella institut följer penningtvättslagstiftningen och får ingripa mot de som inte sköter sig. Den 9 mars 2023 beslutade regeringen propositionen En särskild straffbestämmelse för deltagande i en terroristorganisation (prop. 2022/23:73). Regeringen föreslog i propositionen att det införs ett nytt brott i terroristbrottslagen, deltagande i en terroristorganisation. Brottet innebär ett särskilt straffansvar för den som deltar i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är</p>	<p>3. I samband med att nuvarande handlingsplan mot korruption i den offentliga förvaltningen löper ut vid årets slut avser regeringen ta fram en ny handlingsplan som tar ett brett grepp om arbetet mot korruption och otillåten påverkan.</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>ägnat att främja, stärka eller understödja organisationen. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2023.</p>	
17. Genomförande och globalt partnerskap	<p>Regeringen reformerar Sveriges internationella bistånd genom den nya övergripande policy som antogs i december 2023, Bistånd för en ny tid – frihet, egenmakt och hållbar tillväxt.</p> <p>1. Ökade synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken genom en utvecklad Team Sweden ansats.</p>	<p>Den nya policyn fokuserar på ett långsiktigt perspektiv, transparens och effektivitet för att bättre kunna hantera flera globala utmaningar.</p> <p>1. Regeringen avser att stärka synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken och därigenom möjliggöra för svenska företag att bidra till högre produktivitet, hållbar ekonomisk utveckling och ökad handel och sysselsättning i låg- och medelinkomstländer. Detta skapar vägar ur fattigdom och ökar förutsättningarna att uppfylla de gemensamma målen i Agenda 2030 samt att påskynda den gröna och digitala omställningen.</p>
	<p>2. Uganda - olika svenska aktörer samarbetar med lokala partners för att främja hållbar energi.</p>	<p>2. Samarbetet utgår från den bilaterala strategin för utvecklingssamarbete med Uganda och landets behov av kraftgenerering och utbyggnad av elnätet. Genom Sidas internationella kapacitetsutvecklingsprogram (ITP) på energiområdet och kompletterande, mer projektnära kapacitetsstöd från Näringslivets Internationella Råd (NIR) har ugandiska tjänstemän inom den statliga energisektorn kunnat påbörja en skraddarsydd utbildning, som underlättar fortsatt dialog med experter från svenska företag och Team Sweden om innovativa och hållbara lösningar för klimatomställning.</p>
	<p>3. Klimatfinansiering och utvecklingsbankernas arbete.</p>	<p>3. Den globala klimatfinansieringen behöver öka kraftfullt. Sverige har varit pådrivande i denna riktning. Ett arbete med att utöka och effektivisera det svenska klimatbiståndet pågår. Ett viktigt fokus är mobiliserandet av privat kapital, ett exempel är ett nytt nordiskamerikanska samarbete i detta syfte som sattes i samband med COP28, IMCA. Sverige har under 2023 bidragit till att Världsbanksgruppen antagit ett nytt uppdrag och vision, att utrota fattigdom på en planet som det går att</p>

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
		leva på, vilket sätter ökat fokus på globala utmaningar, inklusive klimat.
	4. Skattesamarbete – Addis Tax Initiative	4. Inhemsk resursmobilisering inklusive skatteintäkter fortsätter att vara den viktigaste finansieringskällan för utveckling. Sverige medverkar till att utveckla internationella ramverk på området, stödjer kapacitetsutveckling inom länder, och stärker synergier inom biståndet. En viktig del av detta arbete är Sveriges engagemang i partnerskapet Addis Tax Initiative, ATI, som har bidragit till att uppmärksamma behoven av att stärka nationella skattesystem. Från 2015 till 2019 ökade ATI:s givarländer sitt skattebistånd med 69 procent. Biståndet ifråga har även därefter legat nära givares åtaganden med minst utvecklade länder som viktigast mottagare. Genom biståndet bidrar Sverige med stöd till bl.a. OECD och IMF, där stödet till Base Erosion and Profit Sharing (BEPS) inom OECD har bidragit till utvecklingen av ett s.k. inkluderande ramverk för utveckling av internationella beskattningsregler. Skatteverket har bidragit till att kapacitetsutveckla och modernisera skattemyndigheter i främst Östeuropa och västra Balkan, men också i Afrika. Sidas stöd till ett regionalt CSO-nätverk i Afrika har stärkt organisationernas påverkansarbete till stöd för intern resursmobilisering. En betydande utmaning är den stora omfattningen av skatteundandragande och skatteflykt från utvecklingsländer, som beräknas vara flera gånger större än det totala biståndet. Frågan har viktiga länkar till social trygghet, kvinnors ekonomiska egenmakt, liksom marknadsutveckling och hållbart företagande.
	5. Stöd till forskning för global utveckling – Formas, Vetenskapsrådet och Sida. Uganda där olika svenska aktörer samarbetar med lokala partners för att främja hållbar energi. Samarbetet utgår från den bilaterala strategin för utvecklingssamarbete med Uganda och landets behov av kraftgenerering och utbyggnad av elnätet. Genom Sidas internationella	5. Formas internationella verksamhet ska bidra till ökade möjligheter för svenska forskare och lärosäten att samarbeta internationellt och stödja utveckling av kunskap med hög vetenskaplig kvalitet och relevans till gagn för hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030. Den årliga öppna utlysningen tar emot ansökningar inom rådets tre ansvarsområden – miljö, areella

De globala målen	Lista över huvudsakliga bidragande åtgärder	Uppskattad effekt av åtgärderna (kvalitativ och/eller kvantitativ)
	<p>kapacitetsutvecklingsprogram (ITP) på energiområdet och kompletterande, mer projektnära kapacitetsstöd från Näringslivets Internationella Råd (NIR) har ugandiska tjänstemän inom den statliga energisektorn kunnat påbörja en skraddarsydd utbildning, som underlättar fortsatt dialog med experter från svenska företag och Team Sweden om innovativa och hållbara lösningar för klimatomställning. Klimatfinansiering och utvecklingsbankernas arbete Utvecklingsbankernas samlade klimatfinansiering har ökat varje år sedan 2015, från ca 25 mdr USD i 2015 till ca 66 mdr USD i 2020. Sverige har varit pådrivande i denna utveckling, t.ex. genom att verka för höjda ambitioner i Världsbanksgruppens nya klimathandlingsplan för 2021–2025 vilken nu innehåller ett åtagande om att 35 procent av totala investeringar ska ha s.k. klimatfördelar (jämfört med ett genomsnitt på 26 procent 2015–2020). Ett annat resultat av Sveriges och likasinnades påverkansarbete är Världsbanksgruppens åtagande om att bli Parisanpassade till 2023 vilket innebär att all finansiering ska ske i enlighet med Parisavtalets mål, bidra till utsläppsminskningar och stärka länders motståndskraft mot klimatrisker.</p>	<p>närings- och samhällsbyggande. Syftet med utlysningen är att möjliggöra för forskare att angripa forskningsbehov som de själva identifierat. Formas ansvarar också för fyra nationella forskningsprogram: Klimat, hållbar samhällsbyggnad, livsmedel samt hav och vatten, och utlyser kontinuerligt medel inom dessa.</p> <p>Volym: 2021 fördelades totalt 630 miljoner kronor till 189 projekt i Formas årliga öppna utlysning. Totalt fördelar Formas drygt 1,8 miljarder per år i statligt stöd till forskning och innovationsprojekt som ska bidra till en hållbar utveckling.</p> <p>Vetenskapsrådet fortsatte fram till 2022 att via biståndet stödjade svensk utvecklingsforskning med ca 180 miljoner kronor årligen. Denna forskning adresserar globala utmaningar, innebär internationella samarbeten, och bidrar till internationalisering av svenska universitet och lärosäten. Med utfasningen av denna öronmärkta stödform fr.o.m. 2023 blir utvecklingsproblematik än mer aktuell inom övrig statlig forskningsfinansiering.</p> <p>Sidas långa tradition med omfattande insatser för utvecklingsrelaterad forskning inklusive kapacitetsutveckling har fortsatt med insatser inom samarbetsländer liksom stöd till globala forskningsaktörer med adressering av det fulla spektret av globala samhällsutmaningar.</p>

Bilaga 5 Externa underlag till Sveriges nationella reformprogram

1 Bidrag från arbetsmarknadens parter

1.1 Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR är arbetsgivar- och medlemsorganisation för landets alla 290 kommuner och 21 regioner. SKR tecknar centrala kollektivavtal för ca 1,2 miljoner medarbetare i kommuner och regioner. Genom att skapa attraktiva villkor och erbjuda intressanta jobb kan arbetsgivare attrahera medarbetare med rätt kompetens och arbeta för att trygga kompetensförsörjningen för framtidens välfärd. SKR ger medlemmarna stöd i arbetet.

Arbetsmarknadens parter har ansvar för lönebildning och arbetsvillkor på den svenska arbetsmarknaden och värnar om partsautonomin. Grundläggande delar i modellen är fackliga organisationer med hög organisationsgrad, arbetsgivarparter med hög anslutningsgrad, en stark ställning för kollektivavtalet, företrädare på arbetsplatserna med förhandlingsmandat samt självständighet och oberoende från staten för arbetsmarknadens parter. När regler som berör arbetsmarknaden sätts gemensamt inom EU måste de reglerna kunna förenas med den svenska arbetsmarknadsmodellen.

SKR:s bidrag till arbetet i relation till de nationella sociala målen för Sverige på respektive område.

Nedan några exempel på aktiviteter som central arbetsmarknadspart och som bidrar till måluppfyllelsen av de nationella målen på det sociala området. Här nedan vill SKR visa hur organisationen genom sin verksamhet bidrar övergripande till det nationella arbetet i relation till de nationella målen och de landspecifika rekommendationerna Sverige fått för 2023/2024. Exempelen är inte en heltäckande redovisning utan är ett urval.

Nationella målen för Sverige på område;

- Minst 82 % befolkningen i åldern 20–64 år ska vara sysselsatta 2030. Sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män ska minska väsentligt genom en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad, särskilt i gruppen utrikes födda kvinnor.

Genom att teckna kollektivavtal med de fackliga organisationerna bidrar SKR tillsammans med medlemmarna kommunerna och regionerna, till en väl fungerande arbetsmarknad. Avtalsförhandlingar som resulterar i en lönebildning och allmänna anställningsvillkor som stärker välfärdens konkurrenskraft ger goda förutsättningar för fortsatt hög sysselsättning.

SKR tillsammans med kommuner och regioner arbetar på många olika sätt för att trygga kompetensförsörjningen. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika kommuner och regioner, och har förändrats snabbt de senaste åren. I två av tre kommuner minskar befolkningen i arbetsför ålder och konkurrensen om arbetskraften

kommer vara stor framöver. Att behålla och ta vara på befintlig kompetens är därför en viktig del av lösningen. Det lokala arbetet i kommunen och i skolan är helt avgörande, liksom samarbetet mellan arbetsgivare och fackliga organisationer. Kommunernas möjligheter att möta behoven handlar dock inte bara om förutsättningar som de själva kan påverka, utan även om vilka förutsättningar som ges. Demografi, lokal arbetsmarknad, pensionsavgångar, geografiskt läge och närhet till lärosäte är alla faktorer som påverkar behovet av lärare och möjligheten för kommunerna att möta detta behov. Staten behöver ta ett större nationellt ansvar för lärarutbildningarnas dimensionering och finansiering långsiktig och flexibel.¹

Att hitta rätt kompetens är välfärdens största utmaning. När arbetskraften inte räcker till går det inte att möta kompetensutmaningen enbart genom att rekrytera fler, i stället behövs nya arbetssätt och att tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna. Det behövs många nya medarbetare i kommuner och regioner kommande tio år. Totalt sett behöver det anställas omkring 410 000 personer på grund av befolkningsutvecklingen och för att ersätta pensioneringar fram till 2031 – om ingenting förändras. Det visar SKR:s personalprognos.²

Exempel på åtgärder för att minska sysselsättningsgapet.

Välfärdens kompetensförsörjning är en av det kommande decenniets viktigaste frågor för Sveriges kommuner och regioner varför SKR har tagit fram nio strategier för att möta kompetensutmaningen. De nio strategierna riktar sig till den som är chef eller arbetar med HR och kompetensförsörjning i en kommun eller region. Strategierna är framtagna som ett stöd för arbetsgivare att kunna vara proaktiva och säkra sin kompetensförsörjning. Det handlar om att attrahera, behålla och utveckla medarbetare, hitta nya lösningar och skapa ett hållbart arbetsliv.

Under våren 2024 revideras strategierna och sidorna kompletteras löpande med stöd och verktyg. Strategierna har fått ett tydligare arbetsgivarperspektiv och hänger samman med SKR:s inriktning 2024–2027.³

Nationella målen för Sverige på område;

- Minst 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år, varav gruppen män respektive kvinnor ska utgöra minst 40 procent.

Kompetens- och omställningsavtal, KOM-KR

Kommun och regionsektorns kompetens- och omställningsavtal, KOM-KR, syftar till att ytterligare stärka de anställdas möjligheter till kompetensutveckling och omställning med utgångspunkt i verksamheternas behov. Fokus är förebyggande arbete för att öka anställningstryggheten. Det förebyggande arbetet med kompetensutveckling av medarbetare är också ett sätt att möta den rekryteringsutmaning som välfärdssektorn har. I denna partsöverenskommelse om trygghet och omställning läggs grunden för ökad flexibilitet och stärkt omställningsförmåga i sektorn.⁴

Inom ramen för omställningsavtalet arbetar den partsägda stiftelsen Omställningsfonden med att stödja människor att ställa om mot ett nytt arbete. Sedan 2023 finns möjligheten för personer som önskar att vidareutbilda sig eller omskola sig till ett nytt yrke att söka omställningsstudiestöd. Ett av villkoren för att få stödet är att

¹ <https://skr.se/skr/tjanster/pressrum/nyheter/nyhetsarkiv/skildaforutsattningarforskolanskompetensbehov.66079.html>

² <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/personalochkompetensforsorjning.170.html>

³ <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/personalochkompetensforsorjning/kompetensforsorjningstrategier.68576.html>

⁴ <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/kollektivavtal/kompetensochomstallningsavtal.46474.html>

studierna bedrivs mot yrken eller sektorer som har brist på kompetens. Här har Omställningsfonderna en roll att identifiera vilka utbildningar som ska godkännas. Omställningsstudiestödet är en reform utformad efter kollektivavtal mellan parterna på den privata delen av arbetsmarknaden.

Internationellt samarbete och utbyte inom Uppdrag fullföljd utbildning

Elever som inte fullföljer sina studier är ett gemensamt problem för de flesta länder i världen. Trots att våra samhällen ser olika ut och utbildningssystemen skiljer sig åt finns det mycket vi kan lära av varandra när det gäller att öka andelen som fullföljer sina studier. Detta gäller både på strategisk såväl som på operationell nivå. SKR arbetar vidare i frågan genom ESF+ projektet UP2 – en ny satsning på fullföljd utbildning. I september 2023 startade SKR:s satsning UP2, ett program för kommunala skolhuvudmän. Syftet är att deltagande kommuner ska öka sin kompetens i att driva förändringsprocesser och att arbeta kunskapsbaserat och systematiskt för att motverka studieavbrott och främja fullföljd utbildning. Parallellt kommer de att konkretisera sina nya kunskaper i praktiskt utvecklingsarbete på hemmaplan, med stöd av ESF+.

SKR arbetar genom projektet på flera arenor både med att bygga forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte på och mellan kommuner, regioner samt ta del av de arenor som finns på området, såsom EU och OECD.

Flaggskeppet School to work (S2W) drivs, med SKR som strategiskt ansvarig part, sedan 2014 som en del i Östersjöstrategin. Fokus i arbetet är early school leaving (ESL) och youth not in employment, education or training (NEETs). S2W är ett forum där projekt, organisationer, myndigheter med fler kan ansluta sig och därigenom snabbt skapa en arena för spridning och kunskapsutbytet i samarbete mellan länder i Östersjöregionen och resten av EU.

Mycket av det arbete som bedrivs inom School to work är inriktat på mot:

- Att skapa forum för forskare, experter och nätverk på området främja fullföljda studier.
- Att forskning och beprövade erfarenheter paketeras och tillgängliggörs för den transnationella kontexten samt.
- Att struktur och arenor för gemensamt lärande och erfarenhetsutbyte skapas och anordnas.

Vuxenutbildningen spelar en avgörande roll för flera stora samhällsutmaningar, som nyanländas etablering, individers möjlighet att byta yrke och kompetensförsörjningen till arbetslivet. Det är i dagsläget ungefär lika många som studerar inom kommunal vuxenutbildning som inom gymnasieskolan. Mycket talar för att fler personer kommer att studera inom vuxenutbildningen de kommande åren, inte minst på grund det ekonomiska läget och de stora kompetensförsörjningsbehov som finns inom många yrkesområden. Behovet av yrkesutbildade är och kommer vara stort framöver. Många kommer att behöva vuxenutbildningen för att omskola sig eller komplettera sin utbildning.

Yrkesvuxutredningens betänkande *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16)* innehåller förslag inom en rad områden där komvux kan utvecklas för att bättre kunna möta framtida utmaningar. Detta är något som SKR kommer att följa noga för att kunna säkerställa våra medlemmars roll och möjligheter i den eventuellt reformerade vuxenutbildningen.

Nationella målen för Sverige på område;

- Antalet kvinnor och män i risk för fattigdom och social utestängning ska minska med minst 15 000 fram till 2030. Av dessa bör minst en tredjedel vara barn.

SKR arbetar för att kommuner och regioner ska ha goda förutsättningar att ge barn och vuxna som flyr till Sverige ett bra mottagande och goda förutsättningar till integration. Svenska för invandrare (sfi) är en nyckel till en god etablering. SKR arbetar för att höja kvaliteten på stöd och omsorg till utsatta grupper, bl.a. genom att stärka socialtjänsten och underlätta samverkan med olika utförare och andra intressenter.⁵

Den sociala barn- och ungdomsvården utvecklas kontinuerligt och höga krav ställs på verksamheten. SKR ger stöd för verksamhetsutveckling och är en pådrivande part gentemot andra aktörer för att skapa bra förutsättningar för kommunerna att ge stöd och skydd till barn, ungdomar och deras familjer. Personcentrerad social omsorg är ett etiskt förhållningsätt som innebär att se den enskilda personen, involvera och anpassa efter individens behov och förutsättningar. Genom att SKR stödjer kommuner och regioner i dessa arbetssätt kan omsorgen både bli mer jämlik och kostnadseffektiv.

Segregerade platser förstärker samhällsliga utmaningar och bidrar till livslånga skillnader inom många områden. Arbetet mot segregation och dess negativa konsekvenser är viktigt både för den lokala demokratin och ett socialt hållbart samhälle. Det krävs ett långsiktigt arbete för att bryta segregationen och dess konsekvenser – ohälsa, fattigdom och arbetslöshet.

Den lokala livsmiljön påverkar barn och ungas uppväxtvillkor. Segregerade platser förstärker samhällsliga utmaningar och bidrar till skillnader när det gäller boendekvalitet, skolresultat, arbete, inkomst, fritid och hälsa.

För att stötta kommunerna i arbetet driver SKR bl.a. två nätverk med kommuner som arbetar mot segregation och dess negativa konsekvenser och ett mindre nätverk för enhetschefer inom socialtjänsten som arbetar utlokaliserat i socioekonomiskt svaga och segregerade områden.

Ett av SKR:s inriktningsmål handlar om att verka för att medlemmarna har tillgång till lärande exempel på lokala och regionala insatser som förebygger radikalisering och extremism. Socialtjänsten spelar en viktig roll både för att förhindra rekrytering till våldsbejakande extremism och genom att stödja de som vill hoppa av. Samverkan mellan olika aktörer såsom skola, det civila samhället och polisen är avgörande. SKR har även analyserat vilka juridiska förutsättningar kommuner har i arbetet mot våldsbejakande extremism. I en skrift beskriver SKR både vad kommunerna kan och är skyldiga att göra.

SKR stödjer kommuner och regioner i att bl.a. skapa förutsättningar för en hållbar välfärd och utveckling i hela landet genom Agenda 2030 – för hållbar utveckling där FN antagit 17 globala utvecklingsmål, som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. SKR stödjer kommunernas och regionernas arbete med dessa mål, och så även målet om minskad fattigdom. År 2022 använde 70 procent av kommunerna och regionerna Agenda 2030 som ett verktyg i arbetet med hållbar utveckling. Kommunerna och regionerna har en central roll i genomförandet av de globala målen. Flera av kommunernas och regionernas grunduppdrag (t.ex. vård, skola, omsorg och samhällsplanering) är direkt eller indirekt kopplade till delmål i Agenda 2030. Många kommuner och regioner deltar dessutom i

⁵ <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/kollektivavtal/kompetensochomställningsavtal.46474.html>

s.k. kommunala partnerskap, som är ett sätt att arbeta över nationsgränser med de 17 målen för hållbar utveckling.⁶

Olyckligtvis avslutades ett lyckat Agenda-2030 projekt i kommuner och regioner i förtid förra året 2023, projektet Glokala Sverige på grund av minskad finansiering från Sida. Två tredjedelar av landets kommuner och samtliga regioner deltog i projektet. Gäller alltså det Svenska FN-förbundets, SKR:s och ICLD:s gemensamma projekt Glokala Sverige, som sedan 2018 har höjt kunskapen om och engagemanget för Agenda 2030 och de globala målen genom att stödja och stimulera kommuner och regioner i arbetet med hållbar utveckling, som avslutades. Tyvärr har inga nya liknande insatser påbörjats.

För att Agenda 2030 ska bli en del i kommunens eller regionens utvecklingsstrategier, krävs integrering i övergripande styr- och ledningssystem. SKR har tagit därav fram teoripass som ger stöd och kunskap kring vad som krävs för att styra med Agenda 2030. Medvetenheten kring Agenda 2030 och dess mål hög är i Sveriges kommuner och regioner. På flera håll pågår ett arbete med att matcha de egna målen mot målen i Agenda 2030, eller att på olika sätt lyfta in flera av målen i Agenda 2030 i sina strategiska dokument som t.ex. i budgeten. Det är viktigt att inte hantera Agenda 2030 som ett sidospår, utan som en integrerad del i kommuners och regioners styr- och ledningssystem. Likaså att använda kraften i ordinarie processer. Först när agendan är förankrad i ledningen kan den bli en del i kommunen eller regionens strategier för utveckling.

1.2 Svenskt Näringsliv – företagsamhetens röst i Sverige

Svenskt Näringsliv är företagsamhetens röst och företrädare i Sverige. Föreningens arbete grundas i betydelsen av en väl fungerande marknadsekonomi inom vilken människors frihet, ansvar och drivkrafter bäst kanaliseras för att åstadkomma hållbart välstånd. Svenskt Näringsliv företräder 60 000 företag i 48 arbetsgivar- och branschorganisationer. Totalt arbetar cirka 2 miljoner medarbetare i föreningens medlemsföretag.

Genom förhandlingar om bl.a. löner, arbetsvillkor, pension och omställning med de fackliga organisationerna bidrar Svenskt Näringsliv i gemenskap med sina medlemsorganisationer till en väl fungerande arbetsmarknad. Avtalsförhandlingar som resulterar i en lönebildning som stärker näringslivets konkurrenskraft ger goda förutsättningar för fortsatt hög sysselsättning och välstånd.

Konkurrenskraft lägger grunden för ekonomisk tillväxt och välstånd

Nu behövs ett tydligare fokus på ekonomisk tillväxt i Sverige. Tillväxt är en förutsättning för en lyckosam grön omställning såväl som att klara de utmaningarna med utanförskap och hög arbetslöshet. För att nå en högre tillväxt behövs reformer som stärker det svenska näringslivets konkurrenskraft. Vissa reformer blir i det perspektivet viktigare, t ex ökad kvalitet och relevans i utbildningssystemet så att fler klarar grund- och gymnasieskolan. Goda förutsättningar att attrahera internationell kompetens samt ett FoU-system som bättre speglar näringslivets styrkeområden är exempel på andra viktiga reformområden för stärkt konkurrenskraft.

⁶ <https://skr.se/skr/omskr/agenda2030.19225.html>

En mer investeringsdriven tillväxt kan åstadkommas då det i nuläget finns gott om både privat och offentligt kapital. Privat kapital utgör grunden för investeringar men kan kompletteras med mer offentligt kapital. Den offentliga bruttoskulden är nu rekordlåg och därtill är den offentliga sektorns nettoförmögenhet hög. Investeringar som föregåtts av lönsamhetsanalyser inom elförsörjning och överföringskapacitet, säkerhet, transportinfrastruktur och bostäder är exempel på områden som är angelägna. Det forskningspolitiska målet för Sverige bör vara ökade FoU-investeringar med motsvarande 1 procent av BNP, där två tredjedelar av ökningen ska ske i näringslivet.

Stärkt kompetensförsörjning och minskad arbetslöshet

De övergripande målen inom planeringsterminen är bl.a. att sysselsättningen ska uppgå till 78 procent samt att minst 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje.

Målsättningen om vuxnas deltagande i utbildning är viktig utifrån den omställning som sker på arbetsmarknaden. Genom partsöverenskommelsen om trygghet, omställning och anställningsskydd finns en grund för ökad flexibilitet och stärkt omställningsförmåga på den svenska arbetsmarknaden.

I undersökningarna CVTS och AES framgår att i princip alla svenska företag erbjuder sina medarbetare kompetensutveckling i arbetslivet och att medarbetare i svenska företag i hög utsträckning också deltar i kompetensutvecklingsinsatser.

Målsättningen rörande sysselsättning är viktig, men den kan nås samtidigt som arbetslösheten är hög. Situationen i Sverige är sådan i dag att hög sysselsättning och hög arbetslöshet råder samtidigt. Den strukturellt höga arbetslösheten på den svenska arbetsmarknaden behöver motverkas med hjälp av en tillväxtpolitik som generellt ökar efterfrågan på arbetskraft. Riktade åtgärder för att underlätta arbetsmarknadsinträde för svaga grupper på arbetsmarknaden behöver vara effektiva. I detta sammanhang kan särskilt nämnas parternas initiativ etableringsjobben som nu införs och kommer kunna tillämpas under 2024 med syfte att underlätta arbetsmarknadsetableringen för långtidsarbetslösa och utrikes födda.

Klimatomställningen och energiförsörjningen

I såväl landrapporten som i de landspecifika rekommendationerna för Sverige adresseras behovet av att minska beroendet av fossila bränslen. Svenskt Näringsliv vill poängtera att tillväxt i kombination med utsläppsminskningar kan gå hand i hand. Sedan 1990 har Sveriges BNP fördubblats och utsläppen minskat med 37 procent.

För att få fram tillräckligt mycket fossilfri el behöver vi alla fossilfria kraftslag. Det behövs ny kärnkraft, högre effekt från vattenkraften och land- och havsbaserad vindkraft. För att nå ett fungerande energisystem måste tillståndprocesserna för företag underlättas för att möjliggöra nödvändiga investeringar.

2 Bidrag från organisationer i det civila samhället

2.1 Sveriges förenade studentkårer

Sveriges förenade studentkårer (SFS) inkommer här sitt bidrag till Sveriges nationella reformprogram 2024. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har 58 medlemskårer vilka tillsammans representerar 390 000 studenter och doktorander. SFS har till uppgift att företräda medlemmarnas och studenternas intressen. SFS representerar studenter med olika förutsättningar och från olika utbildningar.

Ett av målen är att minst 60 % av alla vuxna ska delta i utbildning varje år.

För att fler vuxna ska delta i utbildning varje år måste det finnas ett relevant utbildningsutbud inom samtliga utbildningsformer riktade till vuxna. Utbildningsutbudet behöver ständigt utvecklas för att vara aktuellt, inte minst eftersom befolkningens behov av utbildning förändras i takt med utvecklingen på arbetsmarknaden och det övriga samhället. SFS anser att studenternas efterfrågan bör vara den viktigaste faktorn som påverkar utbudet av utbildningar.

En annan aspekt för att fler vuxna ska delta i utbildning behöver utbildningarna hålla hög kvalitet, och för detta krävs att lärosätena får ökade resurser. Vi ser exempelvis hur urholkningen av högskolan har lett till minskad lärarledd tid – lägst i Europa! Inom områden där det råder kompetensbrist, och även generellt, ser vi i stället hur arbetsområdenas attraktivitet måste öka, inte bara i termer av lön utan även arbetsvillkor och arbetsmiljö. För de utbildningarna som har fått utökade platser ser vi även att detta inte följs av utökade medel för bibehållen kvalitet i utbildningarna, vilket också såklart påverkar viljan för studenter att påbörja utbildningarna.

Genom högskolelagen finns det reglerat att studentkårerna har som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid högskolan. Studentkårerna har en oumbärlig roll för att bidra med ett studentperspektiv när universitet och högskolor förändrar eller utvecklar nya program och kurser, inte minst genom att utse studentrepresentanter inom olika beslutande organ inom lärosätena. Studentrepresentanternas uppgift är att kanalisera hela studentgruppens intressen: såväl campus- som distansstudenter, ungdomsstuderande såväl som äldre och yrkesverksamma, deltid- och heltidsstudenter. Genom detta system kan förståelsen för studenternas efterfrågan öka på ledningsnivå, fakultetsnivå, institutionsnivå och i många fall även på programnivå.

SFS har sedan 2023 ett samarbete med Myndigheten för yrkeshögskolan och har ett studerandeombud som jobbar med frågor om studentinflytande inom YH. Studerandeombudet fungerar som knutpunkt för studerandeinflytandet för utbildningar runt om i landet. I uppdraget ingår det att bidra till utvecklingen av studerandeinflytande på yrkeshögskolor i Sverige samt att stödja studeranderepresentanter och vara tillgänglig för rådgivning och stöd till dessa representanter. Inom yrkeshögskolan har det tidigare inte funnits någon struktur för organisering av studerandeinflytande, men genom SFS arbete med att stärka studerandeinflytandet, kommer yrkeshögskolorna få bättre förutsättningar att utveckla ett relevant och aktuellt utbildningsutbud.

SFS vill i och med detta uppmärksamma betydelsen av studentinflytande för att utveckla ett utbildningsutbud som passar hela befolkningen.

SFS vill också uppmärksamma betydelsen av att studentinflytandet präglas av goda ekonomiska förutsättningar.

I nuläget finansieras studentkåren till stor del genom statsbidrag. Regeringen har aviserat att dessa kommer att minska med 20 miljoner kronor, ungefär en tredjedel, fr.o.m. 2026. En sådan försvagning av studentinflytandet kommer att leda till att lärosätena får svårare att inhämta studenternas synpunkter för att utveckla utbildningsutbudet.

SFS uppmanar regeringen att stärka studentkårens finansiering till de nivåer som tidigare har föreslagits av UKÄ.

2.2 Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet är en ideell förening med vissa myndighetsuppdrag givna av riksdagen och regeringen. Uppdragen regleras via förordningar, riktlinjer och regleringsbrev. Vi styrs också av våra stadgar och medlemsorganisationer.

Folkbildningsrådets huvudsakliga uppgift är att fördela de pengar som staten ger till folkbildningen, och utvärdera om pengarna används som det är tänkt. På så sätt skapar vi förutsättningar för en fri och självständig folkbildning som svarar mot både individens och samhällets behov.

Vuxnas utbildning och lärande är en viktig nyckelfaktor för grön omställning, nya kompetenskrav på arbetsmarknaden, kampen mot desinformation, integration, digitaliseringsutmaningar och mycket, mycket annat. I den svenska folkbildningen finns nio studieförbund och 156 folkhögskolor som skapar möjligheter till livslångt lärande i landets alla kommuner. På många platser erbjuder folkbildningen den enda möjlighet till deltagande i kulturlivet. Folkbildningen är också en ryggrad för det svenska förenings- och civilsamhället. Därför menar vi att folkbildningens förutsättningar – och möjligheten för medborgarna att delta – borde synliggöras mer. Sociala rättigheter är en hörnsten i europeiska terminen, och som sådan även dess första princip: ”Alla har rätt till kvalitativ och inkluderande utbildning, träning och livslångt lärande.”.

2.3 Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Vårt bidrag till Sveriges nationella reformprogram

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Funktionsrättskonventionen, har ratificerats av 191 stater, däribland EU. Funktionsrätt Sverige har samordnat det svenska civilsamhällets nationella rapport till FN om genomförande av Funktionsrättskonventionen och identifierat en eskalerande tillbakagång för ekonomiska och sociala rättigheter i strid med konventionen. Klyftan mellan personer med funktionsnedsättning och övriga delar av befolkningen har ökat under decennierna, och när siffror kommer in för 2023 har situationen ytterligare försämrats.

En utmaning vi lyfter i FN-rapporten som även regeringen uppmärksammat i budgetpropositionen för 2024 är brister i statistiken för arbetsmarknaden vilket försvårar möjligheten till jämförelser inom EU när det gäller gapet på arbetsmarknaden, utbildningsnivå, tillgång till egen bostad och risken för fattigdom för personer med funktionsnedsättning.

Även EU har lämnat rapport till FN och kommer att förhöras av övervakningskommittén i mars 2025. Funktionsrätt Sverige bidrar till det europeiska arbetet med jämförande underlag via vår europeiska samarbetsorganisation European Disability Forum.

Vi har i samband med det svenska ordförandeskapet 2023 bl.a. arrangerat en konferens om Funktionsrätt, tillgänglighet och AI i EU och bidragit till arbetet med den europeiska funktionsrättsstrategin med koppling till arbete.

Rekommendation att minska klyftor för funktionsrätt

Trots de tydliga signalerna om ökade klyftor när det gäller utbildning, arbete, ekonomi och bostäder i Sverige har pågått under längre tid, har det inte uppmärksammats i nationella reformprogrammet. Det borde finnas målsättningar att minska klyftor för personer med funktionsnedsättning i nationella mål som rör utbildning, arbete, försörjning och bostäder.

Exempel på våra projekt och verksamhet som bidrar

- Rapporten [Respekt för rättigheter](#) med rekommendationer om genomförande av funktionsrättskonventionen som även EU antagit med bäring på utbildning, arbete, försörjning, boende.
- Samordning av 100 organisationer i civilsamhällets Alternativrapport till FN inför granskning av Sverige som resulterat i en lång rad rekommendationer till regeringen, bl.a. om inkluderande utbildning (artikel 24 men även relevanta punkter för reformprogrammet i artikel 4, 27 och 28)

Förslag för att stärka arbetet

- Förbättra styrning och uppföljning av reformprogrammet med samordning av genomförande och målen i Agenda 2030 respektive förverkligande av mänskliga rättigheter.
- Samordna arbetet med statistik som saknas för delar av befolkningen och utveckla indikatorer för Agenda 2030 och mänskliga rättigheter med uppdelad statistik inriktad på att uppnå likhet över landet. Detta betonar även FN i sina färskare rekommendationer.
- Integrera mål som rör personer med funktionsnedsättning inom samtliga områden det nationella reformprogrammet.
- Förbättra styrning och uppföljning av offentliga medel, inklusive inköp, upphandling och strukturfonder, så att de lever upp till EU:s skallkrav på tillgänglighet till byggd miljö, kollektivtrafik och digitalisering – förutsättningar för tillgång till utbildning, arbete och bostad.
- Säkerställ att medel för innovation och utveckling, inklusive AI utgår från inkludering och universell utformning som horisontell princip.

2.4 Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningen är en demokratisk medlemsorganisation för nuvarande och framtida hyresgäster. Vi är politiskt oberoende och över 570 000 svenska hushåll är medlemmar. Detta gör oss till en av de största folkrörelserna i Sverige och även till den främsta representanten för hyresgäster i landet. Vårt uppdrag är allas rätt till bra bostäder till en rimlig kostnad. Hyresgästföreningen förhandlar för alla hyresgäster som behöver vår hjälp – vi representerar nio av tio hyrda hushåll i den kollektiva förhandlingsprocessen. Varje år bistår organisationen mer än 100 000 medlemmar genom att förse dem med råd och hjälp gentemot deras hyresvärdar. Cirka 9 000 medlemmar har också valt att engagera sig som förtroendevalda i organisationen.

I det följande presenteras Hyresgästföreningens ståndpunkt rörande vissa specifika delar av kommissionens landspecifika rekommendationer för Sverige 2023.⁷

Punkten (12), kommissionens rekommendationer, konstaterar att den svenska ekonomin lider av makroekonomiska obalanser. Detta särskilt på fastighetsmarknaden där bostadspriserna är höga och likaså den privata skuldsättningen. Även om fastighetspriserna under 2022 började sjunka är marknaden övervärderad. När priserna fortsätter sjunka minskar även efterfrågan på nybyggnation. Räntekostnaderna är höga. Skattesystemet gynnar fortsatt ägande genom låg fastighetsskatt och generösa skatteavdrag. Samtidigt kvarstår hyresmarknaden såsom ineffektiv och har inte varit föremål för reformer.

Hyresgästföreningens uppfattning i denna fråga är att den höga privata skuldsättningen i Sverige är ett direkt resultat av att staten dragit sig tillbaka från investeringar och i stället prioriterat en låg statsskuld. Skuldsättning är en ofrånkomlig del av investeringar, varför det inte räcker med olika åtgärder för att minska hushållens skuldsättning. Det är en nödvändighet att den svenska staten kliver fram och bidrar till finansiering av bostäder genom att ställa ut förmånliga byggån. Staten borde även lånefinansiera infrastruktursatsningar för att stärka den svenska ekonomins kapacitet på sikt.

Rörande kombinationen av höga bostadspriser och hushållens skuldsättning, instämmer Hyresgästföreningens i uppfattningen att bostadsbeskattningen bör ses över. Särskilt obalansen mellan det ägda och det hyrda boendet bör åtgärdas, vilket kan göras på flera sätt. Hyresgästföreningens uppfattning är att en låg, fullt avdragsgill moms på hyran, en bättre utformad fastighetsskatt på ägt boende och skattefria underhållsfonder skulle innebära balanserade villkor mellan upplåtelseformerna.

Den svenska hyreslagstiftningens syfte är att ge hyresgästerna trygga och förutsägbara boendekostnader, samtidigt som hyran sätts på ett sätt som motsvarar den generella hyresgästens värderingar. Hyresgästernas trygghet balanseras mot fastighetsägarens intresse av en skäligen avkastning på sin investering. Inte minst har detta visat sig under det senaste året med en kombination av höga nivåer på hyreshöjningarna men även på andra för hyresgästerna relevanta avgifter och kostnader. Systemet fungerar väl men behöver ständigt utvecklas, inte minst genom arbetet med s.k. systematisk hyressättning där parterna på hyresmarknaden ser över hyresstrukturen för att bättre anpassa den mot de generella värderingarna.

Punkten (27), kommissionens rekommendationer, konstaterar att bostäder är som dyrast för de som är nya på bostadsmarknaden. Alltmedan hyresmarknaden

⁷ Recommendation for a Council Recommendation on the 2023 National Reform Programme of Sweden and delivering a Council opinion on the 2023 Convergence Programme of Sweden. (Brussels, 24.5.2023 COM(2023) 627 final).

fortsatt anses vara i behov av reformer för att reducera kötider och för att stimulera nybyggnation.

I denna del hänvisar Hyresgästföreningen till det tidigare svaret rörande punkten 12.

Punkten (28), kommissionens rekommendationer, här hävdas att reglerade hyror gynnar en begränsad grupp hushåll då ingen koppling mellan hyrans nivå och hushållens behov eller inkomster sker. Detta resulterar enligt kommissionen i långa köer och få lediga hyreslägenheter utifrån ett internationellt perspektiv. Kommissionen menar att hyresmarknaden skulle nyttjas mer effektivt om hyrorna följde marknadspriser och i stället bostadsbidrag gavs utifrån inkomst och förmögenhet.

Det finns ingen korrelation mellan grad av hyresreglering och rörlighet eller nyttjande av beståndet. Sverige har en hög nyttjandegrad, högre än länder med betydligt mer liberal hyreslagstiftning, som Finland och England (enligt måttet ”procent av befolkningen som bor i ett ”underoccupied home”, Eurostat). Rörligheten på den svenska bostadsmarknaden är lägre än Finland och England, men högre än de flesta andra jämförbara länder i Europa, länder med lägre grad av reglering på sina hyresmarknader (Eurostat).

Tittar vi på nyproduktionstakten ser vi att Österrike och Finland presterat bäst, medan Sverige och England intar bottenpositioner i Västeuropa – ett resultat som inte kan förklaras genom graden av hyresreglering då Österrike och Sverige har relativt reglerade marknader samtidigt som Finland och England tillämpar marknadshyror.

För att förklara Österrikes och Finlands framgångar behöver vi se förbi hyreslagstiftningen, och finner då att ländernas sammanhållna bostadspolitik, med statlig finansiering, strategisk markförsörjning och skattepolitik, ger ett bättre utfall än länder som Sverige som satsar lite, och i huvudsak på ägt boende. Eller än England som satsar på konsumentstöd men ytterst lite på byggande.

Rekommendation 1, kommissionens avslutande rekommendationer, pekar på behovet av att investera i bostadsbyggande för att lindra de allra mest akuta behoven. Detta särskilt genom att avlägsna strukturella hinder mot ökat byggande och öka utbudet av mark att bygga på. Dessutom pekas på att bostadsmarknaden skulle bli mer effektiv om hyresbostadsmarknaden reformerades.

I denna del menar Hyresgästföreningen att det föreligger ett behov av reformer av fastighetsbeskattningen och menar att en fastighetsskatt för ägt boende är en central del i en reformagenda för en bättre fungerande bostadsmarknad. Bostadsbyggandet behöver stimuleras med större statliga åtaganden, där Hyresgästföreningen är av uppfattningen att förmånliga byggån skulle möta behovet av kapital i lågkonjunktur. Staten behöver också inrätta en nationell översiktsplan i vilken krav ställs på kommuner med bostadsbrist att planera för fler bostäder, samt bidra med en statlig planeringsbonus för att kompensera kommunerna för de ökade kostnaderna som detta innebär.

Hyresgästföreningen är av uppfattningen att hyressättningen ständigt behöver utvecklas för att möta förändringar i hyresgästernas preferenser, men att detta måste balanseras mot behovet av ett reellt besittningsskydd. I en bostadsmodell baserad på partsförhandlingar sker förändringar bäst genom parterna på hyresmarknaden. Det är osannolikt att ny lagstiftning skulle ha en bättre förmåga att hantera balansen mellan de olika intressena på ett bättre sätt än vad dagens system redan förmår.

2.5 SISU Idrottsutbildarna

SISU Idrottsutbildarna är idrottsrörelsens eget studieförbund och är ett av studieförbunden i landet. SISU Idrottsutbildarna erbjuder folkbildning i idrottsföreningar för att ge kunskap och kraft åt människors tankar, idéer och vilja att utvecklas. SISU Idrottsutbildarna är Sveriges största studieförbund och är det studieförbund som har flest unga deltagare.

Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse med över 3 000 000 medlemmar i cirka 19 000 idrottsföreningar. Idrottsrörelsens storlek och mångfald är en dynamisk arena för folkbildningsverksamhet och SISU Idrottsutbildarna tillhandahåller resurser och stöd för bildning och utveckling som kan vara avgörande för att såväl förbund som föreningar och dess medlemmar ska utvecklas och stärkas.

SISU Idrottsutbildarna ska verka för och bidra till idrottens utveckling genom folkbildning och utbildning. Våra 19 RF-SISU distrikt har motsvarande uppdrag på regional och lokal nivå. SISU Idrottsutbildarna finns i alla Sveriges kommuner och bidrar till föreningarnas utveckling.

SISU Idrottsutbildarnas arbete utgår från folkbildningens mål om att ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Genom att medlemmar möts och pratar om hur de vill ha det i sin förening, så stärks medlemsdemokratien, inflytandet och delaktigheten genom att människor ges möjlighet till att göra en kunskaps- och bildningsresa. Kärnan i verksamheten är alltid samtalet och mötet mellan människor. Att lära av andra och av varandra skapar engagemang.

SISU Idrottsutbildarna når, genom de lokala idrottsföreningarnas utbredning över landet och bland olika målgrupper i samhället, personer i alla samhällsgrupper och har ett starkt fokus på utbildning, bildning och folkbildning i demokrati och ledarskap. Antalet unga deltagare i SISU är fortsatt stort och individer under 25 år utgjorde 49 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år, varav gruppen män respektive kvinnor ska utgöra minst 40 procent.

2.6 Skoopi

Skoopi är de arbetsintegrerande sociala företagens intresseorganisation, ASF, i Sverige. Föreningen har 152 medlemsföretag där samtliga arbetar efter det övergripande målet att skapa långsiktiga anställningar för de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Skoopi arbetar strategiskt för att förbättra möjligheterna att starta och driva ASF och därigenom också ge stöd till våra medlemsföretag.

Hur bidrar Skoopi genom sin verksamhet övergripande till det nationella arbetet i relation till de nationella målen?

Vårt övergripande bidrag är att fler personer får möjlighet till en långvarig och hållbar etablering på arbetsmarknaden och då i huvudsak för grupper som har svårt att hitta, få och behålla ett arbete. Därmed minskar långtidsarbetslösheten för en grupp som annars har mycket stora problem att ta sig in på arbetsmarknaden.

Exempel på verksamhet, projekt eller insatser som organisationen bedriver som bidrar till detta?

De arbetsintegrerande sociala företagen

- driver näringsverksamhet med det övergripande målet att integrera människor på arbetsmarknaden
- återinvesterar eventuell vinst i företaget
- har en demokratisk styrning där varje medlem har en röst
- är fristående från offentliga aktörer

I ASF:en ges en möjlighet till att få träna i ett yrke och i en anpassad miljö få växa in i en yrkesroll.

Det är således i den verksamhet som utförs dagligen i våra 152 medlemsföretag som bidraget till att uppfylla de nationella målen sker. Ett mål i verksamheterna är att varje medarbetare får möjlighet att arbeta till 100% av sin egen förmåga.

Hur kan det nationella arbetet på de områden som berörs av de nationella målen i synnerhet och den europeiska terminen i allmänhet stärkas?

Sverige ligger ganska nära målet om att 82% av befolkningen ska ha sysselsättning år 2030. Men vi vet också att vissa grupper släpar efter, t.ex. gruppen personer med funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan. Det finns också grupper med individer som inte är registrerade med funktionsnedsättning men som på grund av sociala eller kognitiva utmaningar också har mycket svårt att bli etablerade på arbetsmarknaden. Det handlar i stor utsträckning om individer som är i behov av anpassningar på arbetsmarknaden. Här behöver ett tydligare direktiv ges till berörda myndigheter att genom ökad kunskap utveckla bättre stöd för arbetsgivare i hur att anpassa anställningar.

De arbetsintegrerande sociala företagen utgör ett viktigt alternativ till den offentliga välfärden genom att erbjuda möjlighet för dessa individer till både arbetsträning och individanpassade anställningar. Ska Sverige uppnå målen för samtliga grupper i samhället är verksamheter som våra avgörande.

I rådsrekommendationerna från 2023 {SWD(2023) 627 final} står under punkt 3 att Sverige rekommenderas att ”utveckla mindre gynnade gruppers färdigheter, särskilt vad gäller personer med migrantbakgrund”... ”med målet att bidra till deras integration på arbetsmarknaden”.

I linje med detta bidrar de arbetsintegrerande sociala företagen genom sina verksamheter. Men vi ser en fara i att enbart fokusera på att ”utveckla individernas färdighet” med en tanke om att de ska nå nivån som krävs på arbetsmarknaden. Detta fungerar inte för alla och vi vill i stället se att man försöker utveckla fler anpassade arbetstillfällen, t.ex. genom att främja framväxten av fler arbetsintegrerande sociala företag.

För att uppnå detta tror vi att det nationella arbetet kan stärkas genom att regeringen tydliggör en strategi för att implementera de rådsrekommendationer (C/2023/1344) om stöd till den sociala ekonomin som man ställde sig bakom i oktober 2023. Vi menar att det inom den sociala ekonomin finns en inbyggd förmåga att på ett särskilt sätt ta sig an dessa utmaningar vilken skulle kunna frigöras genom implementering av rådsrekommendationerna.

Ett första steg skulle kunna vara att ge ett uppdrag till ett särskilt departement varifrån detta arbete ska ledas. Genomförs rådsrekommendationerna är vi övertygade om att fler individer kommer att ges möjlighet till en etablering på arbetsmarknaden både i arbetsintegrerande sociala företag men också i andra verksamheter inom den sociala ekonomin. Detta skulle bidra till att uppnå alla tre nationella mål och särskilt gagna de individer som har de största utmaningarna.